

ΤΕΙ: ΠΑΤΡΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΘΕΜΑ: « Γυναικείοι Συνεταιρισμοί. Ιστορική Εξέλιξη, Σκοπός, Η
πραγματικότητα σήμερα, Αποτελέσματα. Έρευνα στο Ν. Αχαΐας.
Συγκριτικά στοιχεία Ελλάδα-Ευρώπη.

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: Σπηλιοπούλου Αγγελική
ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ: Μπράτη Βικτωρία
Σερετάκη Αναστασία

ΠΑΤΡΑ 1997

ΑΡΙΘΜΟΣ	2395
ΕΙΣΑΓΟΓΗΣ	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	4

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

1.1. Ιστορική Εξέλιξη των συνεταιρισμών.....	6
1.2. Ιστορική Εξέλιξη των συνεταιρισμών στην Ελλάδα...8	
1.3. Γενικά περί συνεταιρισμών.....	10
1.3.1. Ορισμός.....	10
1.3.2. Χαρακτηριστικά των συνεταιρισμών.....	10
1.3.3. Σύσταση Συνεταιρισμών.....	10
1.3.4. Συνεταιριστική Μεριδα.....	11
1.3.5. Κτήση εταιρικής ιδιότητας.....	11
1.3.6. Απώλεια συνεταιριστικής ιδιότητας.....	11
1.3.7. Τα κατά νόμο όργανα του συνεταιρισμού.....	11
1.3.8. Διακρίσεις συνεταιρισμών.....	11
1.3.9. Σκοποί συνεταιρισμών.....	11
1.4. Η έννοια του Συνεταιρισμού.....	12
1.5. Νομικό πλαίσιο των Συνεταιρισμών.....	14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

2.1. Η θέση της γυναίκας στην κοινωνία.....	16
2.2. Η θέση της γυναίκας-αγρότισσας στην Ελλάδα.....	17
2.3. Βασικά χαρακτηριστικά της Ελληνίδας-αγρότισσας.....	20
2.4. Οικονομική και κοινωνική θέση των γυναικών-αγροτισσών..	26
2.5. Τεχνολογική εκπαίδευση και επιμόρφωση της γυναίκας-αγρότισσας.....	30
2.5.1. Πρόγραμμα ταχύρρυθμων τμημάτων εκπαίδευσης για νέες αγρότισσες 150 ωρών.....	30
2.5.2. Πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης σε γεωργικά και εξωγεωργικά με συνδρομή και του ΕΚΤ.....	30
2.6. Νομικό καθεστώς για την γυναίκα-αγρότισσα και την συμμετοχή της στους συνεταιρισμούς.....	33
2.7. Αγροτικοί σύλλογοι και συμμετοχή γυναικών.....	34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

3.1. Η γυναίκα σε σχέση με την έννοια του συνεταιρισμού.....	37
3.2. Οι κύριοι παράγοντες που εμποδίζουν τη συμμετοχή των γυναικών στους συνεταιρισμούς	43
3.3. Συμβολή του συνεταιριστικού κινήματος στην προβολή των γυναικών.....	46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

4.1. Η περίπτωση του Αγροτουρισμού.....	50
4.2. Στοιχεία Ελληνικής εμπειρίας Αγροτουρισμού.....	52
4.3. Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί Γυναικών.....	53

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

5.1. Γυναικείοι Συνεταιρισμοί.....	59
5.2. Γυναικείοι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί.....	59
5.3. Ίδρυθέντες Γυναικείοι Αγρ/κοί Συνεταιρισμοί.....	65
5.3.1. Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Πέτρας Μυτιλήνης.....	65
5.3.2. Γυναικείος Αγροτουριστικός Συν/σμός Αμπελακίων..	67
5.3.3. Γυναικείος Αγροτουριστικός Συν/σμός Χίου.....	68
5.3.4. Γυναικείος Αγροτουριστικός Συν/σμός Αράχοβας.....	69
5.3.5. Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Αγ.Γερμανού Πρεσπών.....	70
5.3.6. Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Μαρώνειας Ροδόπης	70
5.3.7. Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Μαρουλά Ρεθύμνου.....	72
5.3.8. Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Βολιμών Ζακύνθου.....	72
5.4. Αποτελέσματα λειτουργίας Αγροτουριστικών Συν/σμών..	73
5.5. Γυναικείοι Αστικοί Συνεταιρισμοί.....	74
5.5.1. Χειροτεχνικός Συν/σμός Γυναικών Αρχανών.....	74
5.5.2. Χειροτεχνικός Συν/σμός Γυναικών Κάτω Ασιτών.....	74
5.5.3. Χειροτεχνικός Συν/σμός Γυναικών Ανωγείων.....	75
5.5.4. Αγροτικός Συνεταιρισμός Οικοτεχνίας-Χειροτεχνίας Ζακύνθου.....	76

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

6.1. Φορείς και προγράμματα που αφορούν και στηρίζουν τους γυναικείους συνεταιρισμούς.....	79
6.1.1. ΕΟΜΜΕΧ.....	79
6.1.2. ΟΑΕΔ.....	80
6.1.3. ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ.....	80
6.1.4. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.....	81
6.1.5. Κοινοτικό Πρ/μα Επιδότησης Τοπικών Πρωτοβουλιών.....	81
6.2. Το Ελληνικό Δίκτυο για Πρωτοβουλίες Απασχόλησης των Γυναικών.....	81
6.3. Συνεντεύξεις.....	85
6.4. Γυναικείοι Συνεταιρισμοί στο Ν.Αχαΐας.....	91
6.4.1. Αποτελέσματα της ίδρυσης του γυναικείου συνεταιρισμού στα Βραχνείικα.....	94

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IIV

7.1. Στήριξη των προσπαθειών των γυναικών από την ΕΟΚ και τις Ευρωπαϊκές Οργανώσεις.....	96
7.2. Ευρωπαϊκό Σεμινάριο για τη γυναίκα ως μέλος συν/σμού...97	
7.3. Γενικά στοιχεία για τις γυναίκες και την πρόσβασή τους στους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς στην Ευρώπη.....	99
7.4. Η πρόσβαση των γυναικών σε αγροτικές ενώσεις και σε συν/σμούς στην Ομ/κή Δημοκρατία της Γερμανίας, στο Βέλγιο, στη Δανία, στην Ισπανία, στη Γαλλία, στην Ιρλανδία, στην Ιταλία, στο Λουξεμβούργο, στις Κάτω Χώρες, στη Πορτογαλία, στο Ην.Βασίλειο).....	100-104

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IIIV

8.1. Η πραγματικότητα σήμερα.....	105
8.2. Προτάσεις για αναβάθμιση των γυναικείων συν/σμών.....	106
8.3. Συμπεράσματα.....	110

ΠΙΝΑΚΕΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Δεν υπάρχει συγκεκριμένος ορισμός για τους Γυναικείους Συνεταιρισμούς. Αναφορικά θα λέγαμε ότι Γυναικείος Συνεταιρισμός είναι εκούσια ένωση γυναικών αποκλειστικά με κοινά ενδιαφέροντα, κοινούς στόχους χωρίς διάκριση κόμματος ή θρησκείας με στόχο την αναβάθμιση της γυναίκας όχι μόνο στο Συνεταιρισμό αλλά και στην κοινωνία γενικότερα.

Σκοπός της ανάπτυξης τους είναι η ανάδειξη της δημιουργικής ικανότητας των γυναικών και της μη εξάρτησής τους από τους άνδρες. Είναι ένας τρόπος αντίδρασης της υποβάθμισης των γυναικών στο συνεταιρισμό αλλά και την κοινωνία γενικότερα. Ένας τρόπος αντίδρασης στις ήδη υπάρχουσες καταστάσεις που έτειναν να διαιωνιστούν.

Χωρίς αμφιβολία απαιτεί πάρα πολύ προσπάθεια από πλευράς των γυναικών. Σε πολλές μάλιστα χώρες εμφανίζεται ως η προτιμότερη επιλογή που προσφέρει άμεσα οικονομικά ωφέλη στις γυναίκες, αυτοπεποίθηση, ανεξαρτησία, απόκτηση εμπειριών και απόδειξη των ικανοτήτων τους.

Με την εφαρμογή τους οι γυναίκες απέκτησαν αυτοπεποίθηση και ξεπέρασαν πολλά οικονομικά, επιμορφωτικά, προβλήματα ισότητας και ποιοτικής υπόστασής τους. Απόκτησαν μέσα από αυτούς τις κατάλληλες εμπειρίες και γνώσεις για να αντιμετωπίσουν μόνες τους τα διάφορα προβλήματα. Μελετώνται συνεχώς προτάσεις για μια δημιουργική ανάπτυξη των γυναικείων συνεταιρισμών.

Πολλοί από αυτούς είχαν άριστη συνύπαρξη με άλλους και αυτό δεν είναι τίποτα άλλο παρά το αποτέλεσμα της παράλειψης νομικών και παραδοσιακών εμποδίων, της αρμονικής συνεργασίας, της αυτοπεποίθησης των γυναικών και της ενημέρωσής τους γύρω από θέματα εκπαιδευτικά, τεχνολογικά κ.α.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οι γυναικείοι συνεταιρισμοί είναι ένα σχετικά νέο φαινόμενο στον Ελλαδικό χώρο.

Με το Νόμο 1541/1985 έγινε μία σημαντικότερη προσπάθεια ένταξης της γυναίκας στους Συνεταιρισμούς. Μέχρι τότε υπήρχε πάρα πολύ έντονη η νοοτροπία η οποία ωθούσε την γυναίκα στο παραδοσιακό ρόλο της νοικοκυράς χωρίς να μπορεί να συμμετέχει στους συνεταιρισμούς.

Εδώ γίνεται μία προσπάθεια παρουσίασης των γυναικείων συνεταιρισμών στην Ελλάδα μέσα από τον συνδυασμό κατάλληλων στοιχείων έτσι ώστε να γίνει κατανοητό το θέμα μας από κάθε πλευρά. (Ιστορική Εξέλιξη, Σκοποί, Αποτελέσματα, Σύγκριση με Ευρώπη).

Παρουσιάζεται η μορφή του Συνεταιρισμού στην Ελλάδα..

Ακολουθεί η παρουσίαση της θέσης της γυναίκας, στην Ελλάδα στην εποχή που ζούμε. Γίνεται μια παράλληλη ανάπτυξη έτσι ώστε συνδυάζοντας τις δύο αυτές έννοιες φτάνουμε στο κυρίως θέμα που έχει επίκεντρο τους Γυναικείους Συνεταιρισμούς στην Ελλάδα και την μέχρι τώρα πορεία τους. Από την μελέτη μας άλλωστε φάνηκε ότι ο θεσμός είναι σε πολλούς άγνωστος λόγω της γυναικείας φυσιογνωμίας του.

Επειδή όμως η κυριότερη μορφή Γυναικείων Συνεταιρισμών στην Ελλάδα είναι ο Αγροτουρισμός γι' αυτό ακριβώς γίνεται μια ειδικότερη αναφορά στη θέση των γυναικών στους Συνεταιρισμούς στην Ευρώπη γιατί ήταν δύσκολη η ανεύρεση στοιχείων που αφορούν αυτό το μέρος της πτυχιακής.

Με βάση τα προαναφερθέντα η παρούσα εργασία έχει στόχο να παρουσιάσει με τον όσο γίνεται καλύτερο τρόπο τους Γυναικείους Συνεταιρισμούς στη Ελλάδα και την παρουσία ειδικότερα στο Ν.Αχαΐας.

Στόχος μας ήταν να προσεγγίσουμε από κοντά το θέμα μας να γνωρίσουμε πράγματα για την πορεία και την ύπαρξη των συνεταιρισμών που μέχρι τώρα μας ήταν άγνωστα και δεν υπάρχει (από την προσωπική μας εμπειρία) καλύτερος τρόπος γι' αυτό από την προσωπική επαφή και την γνωριμία με τα μέλη τους. Η συνεργασία με μερικά από αυτά αλλά και με φορείς και προγράμματα που τους στηρίζουν μας βοήθησε πολύ να δούμε τα αποτελέσματα αλλά και τις αιτίες ύπαρξης των γυναικείων συνεταιρισμών και να οδηγηθούμε στα συμπεράσματά μας.

Οι γυναίκες έχουν το δικαίωμα της απόλυτης ένταξης στη διαδικασία της ανάπτυξης της χώρας ,ιδιαίτερα μέσα από την ίση συμμετοχή στην εκπαιδευτική,οικονομική και πολιτιστική ζωή. Συνεπώς πρέπει να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα,ώστε να γίνει δυνατή η συμμετοχή αυτή παράλληλα με τις οικογενειακές υποχρεώσεις,που θα πρέπει να επωμισθουν εξίσου και οι δύο σύζυγοι.

ΜΑΡΓΚΑΡΕΤ ΜΗΝΤ
Διάσημη Ανθρωπολόγος

"Απόσπασμα από την ομιλία της στο Σύνδεσμο Ηνωμένων Εθνών"

Βουκουρέστι,1974

1.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Συνεταιρισμοί υπήρχαν από την Ελληνική αρχαιότητα σαν μορφή συνεργασίας όπως:

α)Θρησκευτικές ενώσεις που είχαν καταστατικό("νόμος"),συνελεύσεις("αγορά"),αποφάσεις συνελεύσεων("άρχοντες").Τα μέλη τους κατέβαλλαν εισφορές("έρανοι").

β)Φιλοσοφικές σχολές,είδος επιστημονικών σωματείων.

γ)Σωματεία("εταιρία") με πολιτικές επιδιώξεις.

δ)Ενώσεις "τεχνιτών"και "υμνωδών","κιθαρωδών","τραγωδών".Είχαν προνομιακή προστασία του Κράτους και ομοσπονδιακή οργάνωση σε όλη την Ελλάδα με αντιπροσώπους τους "πρόξενους" και ήταν κάτω από την προστασία του Αμφικτυονικού Συνεδρίου.

ε)Αναφέρονται επίσης ενώσεις τεχνιτών εμπόρων,συνεργασίες πλοιοκτητών,ενώσεις με κοινωνικούς,αθλητικούς σκοπούς κ.α.

Πατέρας της νεώτερης συνεταιριστικής κινήσεως θεωρείται ο Ρομπ Όουεν,ο οποίος κύρηξε την ανάγκη δημιουργίας συνεταιρισμών παραγωγών και οργάνωσε συνεταιριστικά συνέδρια.

Αφετηρία της κινήσεως προς ίδρυση καταναλωτικών συνεταιρισμών αποτελεί ο συνεταιρισμός των ειλικρινών σκαπανέων της Ρότσντεϊλ (ROCHDALE SOCIETY OF SUITABLE PIONEERS) στην Αγγλία.Ο συνεταιρισμός αυτός ιδρύθηκε περίπου το 1844 από 28 εργάτες,κυρίως υφαντουργούς και απέβλεπε στην εξασφάλιση γι' αυτούς φθηνών και καλής ποιότητας τροφίμων.

Το 1830 εμφανίζονται οι Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί στην Γερμανία, απ' όπου διαδόθηκαν σ' ολόκληρο τον κόσμο.

Δημιουργοί και οργανωτές τους υπήρξαν ο Χέρμαν Σούλτσε Λέλιτς και ο Φρειδερίκος Γουλιέλμος Ραϊφούζεν.Ο πρώτος οργάνωσε τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς στις πόλεις,που είναι γνωστοί υπό την επωνυμία "Λαϊκές Τράπεζες".Ο Ραϊφούζεν οργάνωσε τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς της υπαίθρου,που είναι γνωστοί σαν "Γεωργικά Ταμεία".

Αντιπροσωπευτικός τύπος αστικού πιστωτικού συνεταιρισμού είναι ο συνεταιρισμός του Άϊλενβουργ (EILENBURG),που ιδρύθηκε το 1850, και γεωργικού,ο συνεταιρισμός Ανχάουζεν(ANHAUSEN),που ιδρύθηκε το 1862.

Και οι δύο απέβλεψαν δια του συνεταιρισμού,στη διατήρηση και βελτίωση της θέσης των μικροπαραγωγών,ιδίως βιοτεχνών και γεωργών. Οι συνεταιρισμοί παραγωγής εμφανίζονται πρώτα στη Γαλλία, όπου υπό την επίδραση του Λουδοβίκου Βλαν έτυχαν οικονομικής ενισχύσεως εκ' μέρους του κράτους.

Οι απόπειρες αυτές συνεχίζονται στην Αγγλία από τους Χριστιανούς σοσιαλιστές και στη Γερμανία από τον Λασσάλ,χωρίς όμως να αποδώσουν σημαντικά αποτελέσματα.

Το 1895 ιδρύεται η Διεθνής Συνεταιριστική Συμμαχία,που έχει την έδρα της στο Λονδίνο και αποτελεί μη Κυβερνητικό μέλος του οικονομικού και κοινωνικού Συμβουλίου των Ηνωμένων Εθνών.

Η Διεθνής Συνεταιριστική Συμμαχία,συγκεντρώνει και διανέμει πληροφορίες περί του συνεταιριστικού κινήματος και καθορίζει την διεθνή συνεταιριστική κίνηση.

Σήμερα οι περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες έχουν αναπτυγμένα συνεταιριστικά κινήματα.Οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένοι στη Σουηδία και Φιλλανδία.

Οι γεωργικοί συνεταιρισμοί παραγωγής και εμπορίας της Δανίας είναι παγκοσμίου φήμης.Σημαντικοί είναι επίσης οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί της Γαλλίας και Ολλανδίας και τελευταία αναπτύχθηκε πάρα πολύ το συνεταιριστικό κίνημα στις νέες χώρες της Ασίας και της Αφρικής.

1.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα ο συνεταιρισμός εμφανίζεται πολύ νωρίς ως όργανο αυτοβοηθείας. Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας οι Έλληνες έχουν να επιδείξουν σημαντική συνεταιριστική δράση. Λαμπρά παραδείγματα αποτελούν η Συντροφία των Αμπελακίων στη Θεσσαλία (1788-1811), η οποία ουσιαστικά ήταν συνεταιρισμός παραγωγής αλλά και καταναλώσεως. Η συντροφία των Αμπελακίων ιδρύθηκε το 1778 και κατ' άλλους το 1780 και αποτέλεσε μια στενή και συστηματική μορφή συνεργασίας. Σκοπός της ήταν η οργάνωση της παραγωγής και εμπορίας των φυτικών νημάτων, τα οποία έβαφαν με το εξαιρετικής ποιότητας χρώμα του ερυθρόδανου (κόκκινο) που παρήγε η κοιλάδα των Τεμπών.

Ολόκληρη η παραγωγή προοριζόταν για το εξωτερικό όπου είχαν ιδρυθεί πολλά εμπορικά πρα/ρεία (Τεργέστη, Οδυσσό, Αμβούργο, Βιέννη). Μέλη της ήταν αγρότες, τεχνίτες και έμποροι άνδρες και γυναίκες.

Επίσης οι προ και μετά την επανάσταση του 1821 ναυτικοί συνεταιρισμοί των νήσων του Αιγαίου, στους οποίους οφείλεται η ανάπτυξη του Ελληνικού ναυτικού, ο προμηθευτικός συνεταιρισμός "Εταιρία του εργατικού λαού-Αυτοβοήθεια που ιδρύθηκε στην Αθήνα το 1870, ο "Εργάτης" που ιδρύθηκε στην Κύμη Ευβοίας το 1879 κ.α.

Μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους και τον μαρασμό των Ελληνικών κοινοτήτων σταματά για μεγάλο διάστημα η συνεταιριστική κίνηση για να εμφανιστεί πάλι ζωηρή κατά τις αρχές του 20ου αιώνα, ιδιαίτερα στην ύπαιθρο, όπου εν' τω μεταξύ είχαν εμφανιστεί πρόσφορες συνθήκες για την ανάπτυξη του συνεταιρισμού.

Στην νεώτερη συνεταιριστική κίνηση πρωτοστατεί και πάλι η Θεσσαλία, στην πόλη της οποίας Αλμυρό, ιδρύθηκε το έτος 1900 ο πρώτος πιστωτικός και κοινής χρήσεως αλωνιστικών μηχανών συνεταιρισμός, με το όνομα "Μετοχικό Γεωργικό Ταμείο Αλληλοβοήθειας" ή "Μετοχικός Γεωργικός Σύλλογος Αλμυρού". Είχε 160 μέλη δύο αλωνιστικές μηχανές με τις οποίες αλώνιζαν τα σιτηρά των συνεταιριών μελών κ.α. αγροτών, ένα σιτοκαθαριστήριο και μία εκκοκιστική μηχανή αραβοσίτου.

Ο Συνεταιρισμός αυτός χρησίμευε σαν παράδειγμα προς ίδρυση και άλλων συνεταιρισμών κατά το διάστημα 1900-1912.

Στην Ελλάδα ουσιαστικά μόνο οι αγροτικοί συνεταιρισμοί αναπτύχθηκαν και κατά το 1960 υπήρχαν 7.437 με 737.579. Από αυτούς 6.360 συνεταιρισμοί ανήκαν σε 131 ενώσεις συνεταιρισμών. Υπάρχουν επίσης κατά κλάδους (βάμβακος, λαδιού, σταφίδας κ.λ.π.). Κεντρικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις. Τέτοιες ενώσεις είναι η Ελαιουργική, Οινική, Σακική κ.α. Παράλληλα οργανώθηκαν πολλές κοινοπραξίες ομοειδών συνεταιρισμών (σουλτανίνας, μελισσοκομικών, γαλακτοκομικών κ.λ.π.) όπως και ανώνυμες συνεταιριστικές εταιρίες.

Επί κεφαλής όλης αυτής της συνεταιριστικής κίνησης βρίσκεται η Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεως Γεωργικών Συνεταιρισμών (ΠΑΣΕ-ΓΕΣ), η οποία ιδρύθηκε το 1956. Είναι η ανώτατη Αγροτική Συνεταιριστική Οργάνωση της Χώρας. Αποτελείται από όλες τις ενώσεις και έχει ως περιφέρεια την Ελληνική Επικράτεια. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει την ίδρυση και την λειτουργία περιφερειακών παρασημάτων της καθένα από τα οποία αναλαμβάνει την προώθηση των δραστηριοτήτων της στην περιφέρεια της ευθύνης του. Η έδρα της ορίζεται στο καταστατικό της.

Οι αστικοί τέλος συνεταιρισμοί σημείωσαν πολύ μικρή πρόοδο στην Ελλάδα εκτός από εκείνους που έτυχαν να έχουν ειδικά προνόμια από το Κράτος ή από άλλους ισχυρούς οικονομικούς οργανισμούς, όπως οι καταναλωτικοί και οικοδομικοί συνεταιρισμοί δημοσίων υπαλλήλων, στρατιωτικών, τραπεζιτικών κ.λ.π.

* Όσον αφορά τους συνεταιρισμούς των Αμπελακίων του Πηλίου, οι οποίοι χρονολογικά προηγήθηκαν από άλλους, υπάρχει μεγάλη αμφισβήτηση αν πραγματικά είχαν έστω και μερικά χαρακτηριστικά του συνεταιρισμού και δεν ήταν καθαρά κεφαλαιοκρατικής μορφής εταιρία (Βλ. Γ. Κορδάτος: "Τα Αμπελάκια και ο μύθος για τον συνεταιρισμό τους" Α' έκδοση 1953).

1.3. ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

1.3.1. ΟΡΙΣΜΟΣ

Ο Συνεταιρισμός είναι μια εμπορική εταιρία στην οποία ο αριθμός των συνεταίρων και το κεφάλαιο μεταβάλλονται και έχει σαν σκοπό την οικονομική, ηθική και κοινωνική προαγωγή των μελών του.

1.3.2. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Τα βασικά χαρακτηριστικά των συνεταιρισμών είναι ο μεταβλητός αριθμός των συνεταίρων, το μεταβλητό κεφάλαιο και ο μη κερδοσκοπικός σκοπός τους.

1.3.3. ΣΥΣΤΑΣΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Για την σύσταση του συνεταιρισμού απαιτούνται οι κάτωθι προϋποθέσεις:

- 1) Σύνταξη καταστατικού.
- 2) Έγκριση της Διοικήσεως
- 3) Δημοσιότητα.

1. Προκειμένου να συνταχθεί το καταστατικό ενός συνεταιρισμού απαιτείται η σύμπραξη επτά φυσικών ή νομικών προσώπων σε μερικές δε περιπτώσεις, όπως για οικοδομικούς και μερικούς από τους γεωργικούς, είκοσι πέντε. Το καταστατικό περιέχει ορισμένους όρους οι οποίοι καθορίζονται στο άρθρο 5 του νόμου 602.

2. Όταν καταρτισθεί το καταστατικό σύμφωνα με τον νόμο, υποβάλλεται στο αρμόδιο Υπουργείο για έλεγχο και έγκριση, το οποίο ελέγχει όχι μόνο την νομιμότητα, αλλά και τη σκοπιμότητα των διατάξεων του καταστατικού.

3. Το αρμόδιο Υπουργείο καταχωρεί την εγκριτική πράξη περιληπτικά στο τηρούμενο υπ' αυτού μητρώο συνεταιρισμών. Αντίγραφο του εγκριθέντος καταστατικού αποστέλλεται στο Ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού.

1.3.4. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΜΕΡΙΔΑ

Αυτή αποτελεί την βάση της εταιρικής ιδιότητας και είναι το ελάχιστο ποσό συμμετοχής κάποιου προσώπου στον συνεταιρισμό. Η εισφορά είναι απαραίτητη για την συμμετοχή αυτή.

1.3.5. ΚΤΗΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ

Η συνεταιριστική ιδιότητα αποκτάται -κατά την σύσταση ή- κατά την λειτουργία του συνεταιρισμού.

1.3.6. ΑΠΩΛΕΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ

Αυτή επέρχεται κατά:

- την λύση και εκκαθάριση του συνεταιρισμού
- τον θάνατο των συνεταίρων
- την αποχώρηση ή αποκλεισμό συνεταίρου.

1.3.7. ΤΑ ΚΑΤΑ ΝΟΜΟ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Η λειτουργία του συνεταιρισμού στηρίζεται στα εξής όργανα:

- Γενική συνέλευση συνεταίρων (βουλευτικό όργανο)
- Διοικητικό Συμβούλιο (όργανο διοικήσεως και εκπροσωπήσεως του συνεταιρισμού)
- Εποπτικό Συμβούλιο (όργανο ελέγχου και Διοικήσεως)

1.3.8. ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Οι Συνεταιρισμοί διακρίνονται αναλόγως:

- της ιδιότητας της πλειοψηφίας των ιδρυτών
- της ευθύνης των συνεταίρων
- της χρονικής διάρκειας αυτών
- του επιδιωκόμενου κύριου σκοπού
- του τρόπου ιδρύσεως
- του βαθμού οργανώσεως

Ειδικότερα έχουμε τις κάτωθι διακρίσεις συνεταιρισμών:

α. Αναλόγως της ιδιότητας της πλειοψηφίας των ιδρυτών σε:

- Αστικούς
- Γεωργικούς

β. Αναλόγως της ευθύνης των συνεταίρων σε:

- Συνεταιρισμούς περιορισμένης ευθύνης
- Συνεταιρισμούς απεριόριστου ευθύνης

γ. Αναλόγως της χρονικής διάρκειας αυτών σε:

- Συνεταιρισμούς περιορισμένης διάρκειας
- Συνεταιρισμούς απεριόριστου διάρκειας

δ. Αναλόγως του επιδιωκόμενου σκοπού αυτών σε:

- πιστωτικούς
- προμηθευτικούς
- πωλήσεως
- παραγωγικούς
- αλληλοασφαλιστικούς
- μικτούς

ε. Αναλόγως του τρόπου ιδρύσεως αυτών σε:

- Ελεύθερους
- Αναγκαστικούς

στ. Αναλόγως του βαθμού οργανώσεως αυτών σε:

---Πρώτου βαθμού(συνεταιρισμοί). Τα μέλη τους είναι φυσικά πρόσωπα.

---Δευτέρου βαθμού(ενώσεις), τα μέλη τους είναι συνεταιρισμοί.

---Τρίτου βαθμού(ομοσπονδίες), τα μέλη τους είναι ενώσεις.

---Τετάρτου βαθμού(συνομοσπονδίες), τα μέλη τους είναι ομοσπονδίες.

ζ. Αναλόγως του φύλου των μελών σε:

- Γυναικείους
- Αντρικούς
- Μικτούς

1.3.9 ΣΚΟΠΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

---Προσφορά καλύτερης ποιότητας και περισσότερων υπηρεσιών στα μέλη του.

---Ελαχιστοποίηση κόστους παροχής στα μέλη του.

---Μεγιστοποίηση οικονομικών ωφελειών των μελών του.(π.χ. διάθεση προϊόντων, υπηρεσιών σε ικανοποιητικές τιμές στα μέλη.).

---Παρεμπόδιση πρόκλησης αδικιών σε βάρος μελών του, ή προστασία από εκμετάλλευση τρίτων.

---Ανύψωση βιοτικού επιπέδου, γενικά ευημερία των μελών του.

1.4. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Στην πατρίδα μας εδώ και 65 χρόνια έχει και νομοθετικά ρυθμιστεί ο θεσμός των συνεταιρισμών(νόμος 602/1944).

Εν τούτοις οι συνεταιρισμοί αν και δεν απέτυχαν παταγωδώς στην αποστολή τους,δύσκολα θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε πως προσέφεραν σπουδαία πράγματα.

Τί είναι όμως συνεταιρισμός και ποιός ο ρόλος τους μέσα στην κοινωνικοοικονομική ζωή;

Παρά την μακροχρόνια διάδοση και εφαρμογή του συνεταιριστικού θεσμού,δεν έχει ακόμα διαμορφωθεί ένας ορισμός του συνεταιρισμού που να είναι κοινά αποδεκτός από τις συνεταιριστικές κινήσεις όλων των χωρών και να καλύπτει όλα τα είδη των συν/σμών καθώς και την ποικιλία των χαρακτηριστικών τους.

Σε γενικές γραμμές θα μπορούσαμε να πούμε,πώς ο συνεταιρισμός είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο.Εμφανίστηκε ταυτόχρονα με την ανάπτυξη των κεφαλαιοκρατικών σχέσεων παραγωγής στις αρχές του 19ου αιώνα,και άρχισε να μορφοποιείται λειτουργικά και να αναπτύσσεται μαζί με την ανάπτυξη του καπιταλισμού.

Ο Συνεταιρισμός θα λέγαμε ότι είναι μία νέα μορφή συνεργασίας, που διαφέρει τυπικά και ουσιαστικά από άλλες τις άλλες μορφές συνεργασίας.Ο Συνεταιρισμός είναι ελεύθερη και συνειδητοποιημένη συνεργασία με βάση την ισοτιμία και την αμοιβαία βοήθεια της τάξης των εργαζομένων,των πόλεων και των αγροτών,αυτών δηλ.που η εργασία τους γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης από την τάξη του κεφαλαίου και χρήματος.

Έτσι ο συνεταιρισμός είναι γέννημα κοινωνικής αναγκαιότητας,η οποία προέκυψε από τις καινούργιες υλικές συνθήκες παραγωγής και διανομής των αγαθών και τις νέες νομικές σχέσεις,που ρυθμίζουν την παραγωγική διαδικασία.Η δυσκολία να υπάρξει ένας κοινά αποδεκτός ορισμός είναι αποτέλεσμα της πολυπλοκότητας και της πολυμορφίας,του συνεταιριστικού φαινομένου του οποίου τα κύρια χαρακτηριστικά δεν κατορθώθηκε ακόμα να συμπυκνωθούν,τόσο ώστε να συμπεριληφθούν σε έναν ορισμό.

Όταν με την ανάπτυξη των κεφαλαιοκρατικών σχέσεων παραγωγής η εκμετάλλευση σε βάρος των εργαζομένων γίνεται πιο σκληρή και απάνθρωπη,τότε για να αποτινάξει το ζυγό της καταπίεσης,ξεπηδάει και η ανάγκη της εξευρέσης τρόπου οργάνωσης των εργαζομένων των πόλεων και της υπαίθρου για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους

Πραγματικά, γύρω στη δεκαετία του 1840, οι εργαζόμενοι στη Δυτική Ευρώπη σύστησαν τις πρώτες ενώσεις τους που είχαν διπλό χαρακτήρα, ήταν δηλαδή συνεργατικές μονάδες κυρίως κατανάλωσης (καταναλωτικοί συνεταιρισμοί), αλλά κάτω από τον μανδύα αυτό διεδραμάτιζαν, συγχρόνως και ρόλο συνδικαλιστικό (συνδικάτο), γιατί τότε απαγορευόταν η συνδικαλιστική οργάνωση των εργατών. Έτσι βλέπουμε οι ίδιοι εργάτες να δημιουργούν φορείς και μέσα πάλης για οικονομική και πολιτική χειραφέτηση.

Στην Ελλάδα το ίδιο αυτό, διπλό ρόλο, πολλές φορές έπαιξαν οι γεωργικοί συνεταιρισμοί.

Έτσι ο συνεταιρισμός και ο συνδικαλισμός έχουν κοινή γεννεσιουργό αιτία και κοινούς σκοπούς, αλλά μετέρχονται διαφορετικά μέσα δράσης. Κάτω από αυτές τις συνθήκες γεννήθηκε η έννοια του συνεταιρισμού, δηλαδή η αντίληψη (θεωρία) εκείνη, η οποία βλέπει μέσα από τους συνεταιρισμούς τη λύση, ή κατ' άλλους, την άμβλυνση ή τον εξωραϊσμό του κοινωνικού προβλήματος.

Η κίνηση για την επικράτηση της συνεταιριστικής οικονομίας, δηλ. της συν/κής παραγωγής και διανομής των αγαθών, ονομάστηκε επίσης συν/κό κίνημα.

1.5. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Όταν το 1901 ιδρύθηκε ο Συνεταιρισμός του Αλμυρού δεν υπήρχε κάποια σχετική νομοθεσία για τους συνεταιρισμούς (ιδρύθηκε ως σωματείο).

Το συν/κό κίνημα άρχισε να εξαπλώνεται με γρήγορο ρυθμό. Έτσι το 1909 πραγματοποιείται στην Αθήνα το Α' Πανελλαδικό Συνέδριο Γεωργίας, Βιομηχανίας και Εμπορίου το οποίο τάχθηκε υπέρ της εισαγωγής στη χώρα μας της Συνεταιριστικής Νομοθεσίας.

Το 1915 δημοσιεύεται ο Πρώτος Ελληνικός Νόμος "Περί συνεταιρισμών", γνωστός ως νόμος 602/1915, ο οποίος βασίστηκε στην Γερμανική και Αυστριακή Νομοθεσία. Ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε πολλές φορές και ρύθμιζε την οργάνωση και λειτουργία συν/κών οργανώσεων 64 ολόκληρα χρόνια. Κατά την διάρκεια της εφαρμογής του ιδρύθηκαν πάνω από 7.000 αγροτικές συν/κές οργανώσεις.

Το 1979 δημοσιεύτηκε ο Νόμος 921/1979 "Περί Γεωργικών Συνσπισμών" που ήταν ο πρώτος νόμος που ρύθμιζε αποκλειστικά τα θέματα.

που αφορούσαν το σύνολο συνεταιρισμών αγροτικών και μη αγροτικών.

Το 1982 δημοσιεύεται ο νόμος 1257/82 για την αποκατάσταση της δημοκρατικής λειτουργίας των συν/κών οργανώσεων, που τροποποιούσε σε ορισμένα σημεία το νόμο 921/79, κυρίως σε ότι αφορούσε το σύστημα διεξαγωγής των αρχιερεσιών στους συνεταιρισμούς.

Τέλος το 1985 δημοσιεύτηκε ο νόμος 1541/86 "Περί αγροτικών συν/κών οργανώσεων". Με το νόμο αυτό έγινε σημαντικότερη προσπάθεια της ένταξης και της συμμετοχής της γυναίκας (με το άρθρο 8 & 1) στους συνεταιρισμούς. Όσον αφορά τους αστικούς συν/σμούς η λειτουργία τους ακόμη και σήμερα ρυθμίζεται από το νόμο 602/1915. Ο νόμος αυτός αποτελεί σταθμό στην Ιστορία του Ελληνικού Συνεταιριστικού κινήματος, γιατί θέτει για πρώτη φορά το νομικό πλαίσιο με βάση το οποίο, μπόρεσαν να δράσουν και να λειτουργήσουν οι συνεταιρισμοί. Ενισχύθηκε από αυτόν το αγροτικό κίνημα, οργανώθηκε η αγροτική πίστη, συστηματοποιήθηκαν οι συνεταιρισμοί και αντιμετωπίστηκε η μάστιγα της εποχής η τοκογλυφία. Επίσης με το νόμο αυτό προάγεται η δημοκρατική λειτουργία των συνεταιρισμών.

Παρά τις οποιεσδήποτε ατέλειές του ο νόμος αυτός, έβαλε ένα τέρμα στην περίοδο κατά την οποία η αγροτική τάξη κυρίως μαχόταν για τα συμφέροντα (λόγω έλλειψης νομοθετικής κατοχύρωσης) της απροστάτευτης και αδύναμης συνεταιριστικής ιδέας.

Θεωρήσαμε αναγκαία αυτή την μικρή σχετικά αναπτύξη για τους συνεταιρισμούς, γιατί μόνο κατανοώντας την έννοια αυτή μπορεί να οδηγηθεί κανείς στην περιγραφή της κατηγορίας των γυναικείων συνεταιρισμών.

2.1. Η θέση της γυναίκας στην κοινωνία

Στο σημείο αυτό θα αναφέρουμε μερικά στοιχεία για την θέση των γυναικών για να μπορέσουμε να δούμε το πώς και γιατί δημιουργήθηκαν οι γυναικείοι συνεταιρισμοί και τί αποτελέσματα είχαν αυτοί στις γυναίκες σε κάθε τομέα της κοινωνικής ζωής τους.

Οι γυναίκες αιώνες τώρα εργάζονται σκληρά τόσο μέσα στα πλαίσια της οικογένειας, όσο και έξω απ' αυτήν. Η εργασία της, η διπλή αυτή εργασία, σπάνια εκτιμήθηκε και δύσκολα αναγνωρίστηκε. Αντίθετα, υπήρξε αντικείμενο πολύτροπης και πολύμορφης εκμετάλλευσης. Άμισθες, ανασφάλιστες, οικονομικά εξαρτημένες και μη καταξιωμένες σαν εργαζόμενες, οι γυναίκες κρατήθηκαν στο περιθώριο των κοινωνικών και οικονομικών εξελίξεων.

Μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα ήταν σχεδόν αποκλεισμένες από την μισθωτή εργασία, που είχε κάνει την εμφάνισή της μαζί με την εκβιομηχάνιση. Η συμμετοχή τους στην ελεύθερη αγορά της εργασίας συντελέσθηκε κάτω από τους πιο δυσμενείς και άνισους όρους. Ακόμα και όταν η εργασία τους θεωρήθηκε απαραίτητη για την ανάπτυξη της εκβιομηχανισμένης οικονομίας, τα επαγγέλματα που κοινωνικά τους επιτρέπονται ήταν, συνήθως, τα λεγόμενα "γυναικεία επαγγέλματα", δηλαδή επαγγέλματα που αποτελούσαν απλά μια προέκταση του παραδοσιακού ρόλου των γυναικών μέσα στην οικογένεια, όπως για παράδειγμα, της υπηρέτριας, της νταντάς, της μοδίστρας και της ανειδίκευτης εργάτριας, επαγγέλματα που ευθύς εξαρχής θεωρούνταν κατώτερα από το γεγονός και μόνον ότι τα ασκούσαν γυναίκες.

Αυτό βέβαια, δεν εμπόδισε αργότερα ορισμένα απ' αυτά, όταν πέρασαν στα χέρια των ανδρών, να θεωρηθούν ανώτερα όσον αφορά τις αμοιβές και την κοινωνική αίγλη τους, π.χ. μόδιστροι της υψηλής ραπτικής, σεφ της μαγειρικής, παιδαγωγοί κ.α.

Περιορισμένες λοιπόν οι γυναίκες σε εργασίες μονότονες, ανιαρές και δίχως δυνατότητα επαγγελματικής εξέλιξης αλλά ιδιαίτερα κοπιαστικές και ανθυγιεινές (π.χ. υφαντουργεία, καπνεργοστάσια κ.α.) που απαιτούσαν μεγάλη δύναμη και αντοχή, αποθαρρύνονταν και αποκλείονταν από εκείνες που απαιτούσαν τεχνική κατάρτιση, μόρφωση και υπευθυνότητα.

Οι γυναίκες για πολλά χρόνια ήταν το εφεδρικό εργατικό δυναμικό οι πρώτες που απολύονταν, τα φτηνά εργατικά χέρια και η σκληρή και απάνθρωπη εκμετάλλευσή τους σπάνια δημιουργούσε προβλήματα στην εργοδοσία.

Παρ' όλα αυτά θεωρούνταν το "ασθενές φύλο" των εργαζομένων όχι βέβαια στον τομέα της προσφοράς της εργασίας τους-γιατί οι διακρίσεις δεν ήταν τέτοιου είδους-αλλά στον τομέα της αμοιβής της εργασίας τους.

Η ανάπτυξη των γραμμάτων και των τεχνών και των παραγωγικών δυνάμεων στον Ευρωπαϊκό χώρο οδήγησε στην βιομηχανική επανάσταση,η οποία δημιούργησε τις κατάλληλες προϋποθέσεις και συνθήκες για να αλλάξει τελικά η "ανθρώπινη μοίρα"σε όλα τα επίπεδα.

Οι κοινωνικές επαναστάσεις και τα κοινωνικά κινήματα της Δ.Ευρώπης,που καθιέρωσαν "τα δικαιώματα του ανθρώπου",οδήγησαν σταδιακά στην οικονομική,πολιτική και κοινωνική απελευθέρωση και ολοκλήρωση του ατόμου και κάτω από τις νέες συνθήκες τίθεται στη συνέχεια και το πρόβλημα της ισότητας των δύο φύλων,κυρίως από τις αρχές του αιώ να μας.

2.2. Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Παρακάτω γίνεται πλήρης αναφορά στην Ελληνίδα-αγρότισσα αφού η πλειοψηφία των γυναικείων συνεταιρισμών δημιουργήθηκε με δική τους πρωτοβουλία και αυτές αποτελούν κατά κύριο λόγο τα μέλη τους.Αυτή ανέλαβε μεγάλες υπευθυνότητες στους συνεταιρισμούς και έπαιξε αποφασιστικό ρόλο για την ανάπτυξή τους.

Η ανισότητα λοιπόν ανάμεσα στον άνδρα και στην γυναίκα και η εκμετάλλευση του γυναικείου από το ανδρικό φύλο,φαινόμενο που ξεκίνησε εδώ και χιλιάδες χρόνια,εκδηλώνεται για τις γυναίκες όλων των πατριαρχικών κοινωνιών και όλων των κοινωνικών τάξεων.

Η ανισότητα και η εκμετάλλευση της γυναίκας της αγροτικής τάξης χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερη σκληρότητα και ένταση,γιατί η αγροτική τάξη,όντας στη βάση της κοινωνικής πυραμίδας,γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης από όλες τις άλλες κοινωνικές τάξεις και επιπλέον δέχεται και την εκμετάλλευση του άνδρα.Αυτή η εκμετάλλευση είναι σε όλους μας γνωστό πως σε ορισμένες περιόδους και σε ορισμένες κοινωνίες έλαβε διαστάσεις"βαρβαρότητας".

Οι ιδιαιτερότητες της θέσης της γυναίκας-αγρότισσας είναι πολλές. Μία από αυτές,πολύ σημαντική,είναι το γεγονός ότι η αγρότισσα συμμετέχει πάντα άμεσα στην παραγωγική διαδικασία ως "οικονομικός συντελεστής" και σε καμία εποχή δεν περιορίζεται μόνο στις εργασίες του σπιτιού,την ανατροφή των παιδιών κ.α.,αλλά ταυτόχρονα είναι επιφορτισμένη και με τις περισσότερες εργασίες στα χωράφια.Παρ' όλα αυτά όμως η αγρότισσα ως εργαζόμενη δεν ελέγχει με κανένα τρόπο το "προιόν της εργασίας της"διότι κατά κανόνα το διαχειρίζεται στην αρχή ο πατέρας,στη συνέχεια ο σύζυγος και αργότερα,σε περίπτωση χηρείας της,ο γιός της-αν έχει.

Όπως αναφέραμε παραπάνω,η βιομηχανική επανάσταση,οι διάφορες κοινωνικές επαναστάσεις και τα κοινωνικά κινήματα που δημιουργήθηκαν στον Δυτικόευρωπαϊκό χώρο,είχαν ως συνέπεια να τονισθεί και στη συνέχεια να απασχολήσει το πρόβλημα της ισότητας των δύο φύλων κυρίως από τις αρχές του αιώνα μας.Το κίνημα των γυναικών για ίσα δικαιώματα-οικονομικά,πολιτικά,πολιτιστικά-με μεγάλη καθυστέρηση και πολύ πρόσφατα,ιδίως μετά τον Μεγάλο Πόλεμο,μεταφέρεται στις γυναίκες της αγροτικής τάξης.

Η θέση της αγρότισσας στις Ευρωπαϊκές χώρες σήμερα έχει αλλάξει σημαντικά.Ειδικότερα η θέση της Ελληνίδας αγρότισσας έχει βελτιωθεί κατά πολύ,σε σχέση και με το πολύ πρόσφατο παρελθόν της προηγούμενης δεκαετίας.

Με την ψήφιση μιας σειράς νέων νομοθετημάτων και τον εκσυγχρονισμό αυτών που προϋπήρχαν,δημιουργήθηκε ένα πολύ θετικό θεσμικό πλαίσιο,που της εξασφαλίζει την ατομική της ελευθερία,την ισότητα στην εργασία,στην συμμετοχή σε συλλογικούς,πολιτικούς,κοινωνικούς και επαγγελματικούς φορείς.Ορισμένες παραλείψεις που εξακολουθούν να υπάρχουν,θα αναφερθούν ειδικότερα στη συνέχεια.

Δυστυχώς,όμως παρά το γεγονός ότι είναι νομοθετημένα τα ίσα δικαιώματα ανδρών και γυναικών και με ρητές μάλιστα απαγορεύσεις των διακρίσεων μεταξύ των δύο φύλων,ωστόσο δεν μπορούμε να ισχυριστούμε ότι ο γυναικείος πληθυσμός και ειδικότερα οι αγρότισσες,που είναι περισσότερο από το 50% του γυναικείου πληθυσμού,έχει ουσιαστικά κατακτήσει ίση θέση ή συμμετοχή στη ζωή και της κάθε μορφής εξελίξεις της.

Ένα από τα μεγάλα προβλήματα και εμπόδια που αντιμετωπίζει η

ολοκλήρωση της αγρότισσας και γενικά της γυναίκας είναι η συμμετοχή των γυναικών στην συλλογική ζωή, δηλαδή στην πολιτική-κοινωνική δράση και στους αγροτικούς συλλόγους και συνεταιρισμούς.

Ειδικότερα ο συνεταιρισμός, που υπήρξε το μέσο άμυνας, ανάπτυξης, κοινωνικής ολοκλήρωσης, καταξίωσης υλικής-πνευματικής, κατάκτησης δικαιωμάτων και ελευθερίας για τους οικονομικά και κοινωνικά αδυνάτους μπορεί να αποδειχθεί και για την γυναίκα-αγρότισσα όπως έγινε για τον άνδρα-αγρότη, το μέσον για την κατάκτηση των δικαιωμάτων της.

Στη συνέχεια της επεξεργασίας του θέματος μας διαφαίνεται τι μπορεί, τι πρέπει και με ποιό τρόπο να κατακτήσουν οι αγρότισσες με τη συμμετοχή τους στο συνεταιριστικό κίνημα.

Έτσι σήμερα οι αγρότισσες παίζουν ένα σημαντικό ρόλο στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις οικογενειακού τύπου. Από μελέτες που έχουν γίνει μέχρι σήμερα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα φαίνεται ότι 13 εκατομμύρια γυναίκες απασχολούνται στον κλάδο χωρίς καμία αμοιβή και το 68% από αυτές συμμετέχουν στην οικονομική δραστηριότητα του συλλόγου τους. Είναι πασίγνωστο ότι ένας μεγάλος αριθμός από τις γυναίκες αυτές που απασχολούνται στις εκμεταλλεύσεις οικογενειακού τύπου δεν απολαμβάνουν ένα δικό τους νομικό και επαγγελματικό καθεστώς. Υπάρχουν στην κατηγορία "άνευ επαγγέλματος", ενώ ο σύζυγός τους έχει τον τίτλο του υπεύθυνου της εκμετάλλευσης με όλες τις νομικές και κοινωνικές συνέπειες. Αντίθετα ο συνεργαζόμενος στην εκμετάλλευση δεν απολαμβάνει κανένα κοινωνικό δικαίωμα κυρίως στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης.

Ένα άλλο στοιχείο που φαίνεται από τις έρευνες είναι πως είναι πολύ χαμηλό αν όχι ανύπαρκτο το επίπεδο επαγγελματικής κατάρτισης και συμμετοχής των αγροτισσών στους συνεταιρισμούς και όπου υπάρχει συμμετοχή δεν υπάρχουν τα ανάλογα δικαιώματα.

Υπάρχει λοιπόν ένα τεράστιο χάσμα ανάμεσα στη σημασία του έργου της αγρότισσας, στην ουσιαστική ποιοτική και ποσοτική συμβολή της στη διαχείριση και την ανάπτυξη της εκμετάλλευσης και την από νομικής και κοινωνικής άποψης μη αναγνώριση της εργασίας της.

Χάρη στις πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το Συμβούλιο έκρινε το 1986 μία οδηγία σχετικά με την αρχή της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν μια ανεξάρτητη δραστηριότητα συμπεριλαμβανομένης της αγροτικής δραστηριότητας.

Στην οδηγία αυτή τα κράτη-μέλη δεσμεύονται να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα, ώστε οι σύζυγοι που δεν είναι μισθωτοί ούτε συνέταιροι και συμμετέχουν με συνήθη τρόπο και σύμφωνα με τις συνθήκες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο στη δραστηριότητα του ελεύθερου επαγγελματία συμπεριλαμβανομένων των αγροτών να μπορούν αν το θελήσουν να προσχωρήσουν, με βάση την καταβολή εισφορών, σε ένα σύστημα κοινωνικής ασφάλειας, που απολαμβάνει ο ελεύθερος επαγγελματίας.

Η ισχύουσα οδηγία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 1986 έχει ουσιαστικά την αξία μιας σύστασης. Η νομική και κοινωνική κατάσταση των αγροτισσών στις λιγότερες ευνοούμενες χώρες κινδυνεύει να παγιωθεί. Η οικονομική και κοινωνική ενοποίηση που η Κοινότητα πραγματοποίησε δεν μπόρεσε να επιτρέψει παρόμοια κοινωνική υπανάπτυξη τόσων εκατομμυρίων αγροτισσών στην Κοινότητα. Πριν την 1η Ιουλίου 1993, η Κοινότητα επανεξέτασε την οδηγία για τις γυναίκες που ασκούν μια ανεξάρτητη δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένης και της γεωργικής. Οι Ευρωπαϊκές αγρότισσες πιστεύουν ότι θα εξαλειφθούν τα κενά και η αδυναμία της ισχύουσας οδηγίας (οδηγία 86/613 CEE) με την δημιουργία ενός νέου νομικού οργάνου σε κοινοτικό επίπεδο, που θα καθορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρώσεις των ενεργών μελών της γεωργικής εκμετάλλευσης. Σχετικά με το θέμα αυτό πρόσφατα έλαβε χώρα ένα σεμινάριο κατά τη διάρκεια του οποίου οι αγρότισσες επεξεργάστηκαν το περιεχόμενο ενός σχεδίου οδηγίας που περιλαμβάνει τα κύρια στοιχεία του νομικού καθεστώτος της οικογενειακής εκμετάλλευσης και τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα των ατόμων που εργάζονται σ' αυτή.

2.3. ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΑΣ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΑΣ

Με βάση τα στοιχεία της ΕΣΥΕ για το έτος 1981, στη γεωργία απασχολούνται 460.000 γυναίκες, δηλ. σε ποσοστό το 42% των γυναικών που απασχολούνται σ' όλους τους τομείς της παραγωγής.

Ας δούμε όμως τώρα αναλυτικά ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά που συνθέτουν την εικόνα της ελληνίδας αγρότισσας. Όσον αφορά τον τομέα της εκπαίδευσης:

Περιορισμένη μόρφωση και έλλειψη εκπαίδευσης

Από τις 460.000 γυναίκες αγρότισσες λίγες είναι εκείνες που έχουν πτυχίο ανώτατης(0,07%) ή ανώτερης σχολής(400) και έχουν τελειώσει το γυμνάσιο 4.400(0,9%) ή τις τρεις τάξεις του γυμνασίου (7.490). Οι άλλες 240.000(25%) έχουν απολυτήριο δημοτικού ή δεν έχουν τελειώσει το δημοτικό 128.000(27%) ή είναι τελείως αναλφάβητες(80.000). Το 1981 μάλιστα 141.263 αγρότισσες οικονομικά ενεργές δεν είχαν τελειώσει το δημοτικό σχολείο ποσοστό 48,5%~ επί του συνόλου των γυναικών των αγροτικών περιοχών.

Τούτο είχε σαν συνέπεια να δεχθούν οι γυναίκες τον κοινωνικά δοσμένο ρόλο τους και να περιοριστούν στις οικογενειακές τους υποχρεώσεις(οικιακά-ανατροφή παιδιών) και παράλληλα να ασχολούνται στην αγροτική εκμετάλλευση, να ακολουθούν τον άνδρα στο χωράφι και πολλές φορές να κάνουν πιο σκληρές δουλειές από τον άνδρα.

Ιδιαίτερα σοβαρό είναι το πρόβλημα του αναλφαβητισμού στις αγροτικές περιοχές. Όχι μόνο επειδή ο αναλφαβητισμός υποθάλλει και επιτείνει τις κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες, αλλά και επειδή ο αγρότης για να χρησιμοποιεί αποδοτικά σύγχρονες μεθόδους καλλιέργειας και γεωργικά μηχανήματα, έχει ανάγκη από επαγγελματική κατάρτιση.

Παρατηρούμε λοιπόν ότι στην οικονομική και κοινωνική ζωή της γυναίκας που ασχολείται στην Γεωργία, υπάρχουν δύο ανασταλτικοί παράγοντες:

Α. Το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο που αγγίζει τον αναλφαβητισμό για ένα μεγάλο αριθμό γυναικών.

Στην Οικονομία: Ο αναλφαβητισμός αποτελεί έναν από τους παράγοντες που λειτουργούν αρνητικά στην συμμετοχή των γυναικών στην παραγωγή. Όσον αφορά τις εργαζόμενες γυναίκες, ο αναλφαβητισμός, σε συνδυασμό με την έλλειψη επαγγελματικής κατάρτισης, που είναι άμεση απόρροια τους, συντελεί στο να αποτελούν βασικά οι γυναίκες τον "εφεδρικό στρατό" στην αγορά εργασίας, να υποαπασχολούνται, καλύπτοντας σε μεγάλο βαθμό θέσεις μερικής απασχόλησης, να περιορίζονται σε επαγγέλματα χαμηλής εξειδίκευσης και να έχουν περιορισμένα περιθώρια επαγγελματικής εξέλιξης.

Σ τ η ν ο ι κ ο γ έ ν ε ι α: Βρισκόμενη στο περιθώριο της επικοινωνίας και πληροφόρησης, η αναλφάβητη γυναίκα αντιμετωπίζει πρόσθετες δυσκολίες:

1. Στην διεκδίκηση ισότιμου καταμερισμού δικαιωμάτων και ευθυνών μέσα στην οικογένεια, όσον αφορά την φροντίδα του νοικοκυριού, την υποχρέωση της ανατροφής και διαπαιδαγώγησης των παιδιών και την ισότιμη συμμετοχή στην λήψη όλων των αποφάσεων που αφορούν την οικογένεια.

2. Στην ανατροφή των παιδιών της, στην αγωγή και την μόρφωσή τους. Αδυνατεί να τα βοηθήσει ακόμα και στα πρώτα μαθήματα, όταν και η ίδια δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση.

Σ τ η ν Δ η μ ό σ ι α ζ ω ή: Η γυναίκα που δεν κατέχει την πρωταρχική ικανότητα να γράφει και να διαβάζει, δύσκολα θα συνεταιριστεί και συνδικαλιστεί και ακόμα πιο δύσκολα θα συμμετέχει ουσιαστικά στις δραστηριότητες των συνεταιρισμών, των εργατικών σωματείων, των αγροτικών πολιτιστικών και γυναικείων συλλόγων. Αποκλεισμένη από τις γνώσεις, ιδέες, εμπειρίες, προβληματισμό του έντυπου υλικού (βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά), είναι πιο ευάλωτη στην επίδραση των τηλεοπτικών μέσων μαζικής ενημέρωσης και στην "πλύση εγκεφάλου" που γίνεται από αυτά. Για να αντιμετωπίσουν βέβαια οι γυναίκες το πρόβλημα του αναλφαβητισμού θα πρέπει να έχουν την συνεργασία των κρατικών φορέων, των δημοσίων υπηρεσιών, των πολιτιστικών συλλόγων και των συνεταιρισμών.

Β. Η έ λ λ ε ι ψ η ε π α γ γ ε λ μ α τ ι κ ή ς κ α τ ά ρ τ ι σ η ς τ η ς γ υ ν α ί κ α ς - α γ ρ ό τ ι σ σ α ς, είναι ένα στοιχείο που διαιωνίζει την υποβάθμιση της εργασίας της, ιδιαίτερα σήμερα που για την αύξηση της αγροτικής παραγωγής είναι απαραίτητη η χρησιμοποίηση νέων προηγμένων τεχνολογιών.

Εξετάζοντας το επίπεδο εκπαίδευσης των δύο φύλων του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (Γεωργία Κτηνοτροφία, Δάση, Θήρα, Αλιεία), παρατηρούμε ότι στο σύνολο των ανδρών, τον μεγαλύτερο αριθμό, 448.214, αποτελούν οι Απόφοιτοι Στοιχειώδους Εκπαίδευσης (ποσοστό 65,82% από το σύνολο των ανδρών) και στο σύνολο των γυναικών, παρατηρούμε επίσης, ότι οι περισσότερες γυναίκες είναι Απόφοιτες Στοιχειώδους Εκπαίδευσης με αριθμό 145.873 (ποσοστό 50,1% από το σύνολο των γυναικών)

Από την ποσοστιαία κατανομή μεταξύ των δύο φύλων κατά επίπεδο εκπαίδευσης, παρατηρούμε ότι το ποσοστό της αγρότισσας μειώνεται, καθώς εξετάζουμε τα υψηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης, ενώ αντίστοιχα, τα ποσοστά τα ποσοστά των αγροτών αυξάνονται. Έχουμε, δηλαδή, μία συγκέντρωση μεγαλύτερων ποσοστών στα χαμηλά επίπεδα εκπαίδευσης της αγρότισσας που φανερώνει το χαμηλό μορφωτικό τους επίπεδο σε σχέση με τους αγρότες.

Πιο αναλυτικά παρατηρούμε στην ποσοστιαία κατανομή μεταξύ των δύο φύλων κατά επίπεδο εκπαίδευσης, ότι από Πτυχιούχους Ανωτάτων Σχολών, μόνο ποσοστό 6,6% είναι γυναίκες και 93,4% είναι άνδρες. Στους Πτυχιούχους Ανώτερων Σχολών, το ποσοστό των γυναικών είναι 7,2%, ενώ των ανδρών 92,8%.

Από τους Απόφοιτους Μέσης Εκπαίδευσης, ένα ποσοστό 15,9%, είναι γυναίκες και ένα μεγαλύτερο ποσοστό 84,1% είναι άνδρες.

Από τους Απόφοιτους Στοιχειώδους Εκπαίδευσης, το ποσοστό των ανδρών είναι 75,4%, ενώ των γυναικών είναι 24,6%. Από το συνολικό ποσοστό και των δύο φύλων που δεν έχουν τελειώσει στοιχειώδη εκπ/ση οι γυναίκες μετέχουν με ποσοστό 40% ενώ οι άνδρες με ποσοστό 60%. Είδαμε, λοιπόν, παραπάνω, ότι η γυναίκα στον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (Γεωργία, Κτηνοτροφία, Δάση, Θήρα, Αλιεία), παρουσιάζει χαμηλό επίπεδο εκπ/σης.

Όμως, αν εξετάσουμε από τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό το 1981 το επίπεδο εκπ/σης της γυναίκας στο σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων, θα δούμε ότι στα υψηλά επίπεδα εκπ/σης, παρουσιάζει χαμηλότερα ποσοστά, σε σχέση με τον άνδρα, που σημαίνει ότι ένας μικρότερος αριθμός γυναικών, κατέχει Πτυχίο Ανώτατων και Ανώτερων Σχολών σε σχέση με τους άνδρες. Αξιοσημείωτο, είναι ότι από το σύνολο των ατόμων που δεν έχουν τελειώσει στοιχειώδη εκπ/ση, οι άνδρες κατέχουν μεγαλύτερο ποσοστό σε σχέση με τις γυναίκες.

- 1984\απογραφή ΕΣΥΕ.Επίπεδο μόρφωσης των αγροτισσών -
- Απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης:(560.854)/44,16%
 - Μη απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης:(278.458)/21,92%
 - Καθόλου σχολείο:(249.699)/23,20%
 - Απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης:(49.979)/3,93%
 - Πτυχιούχοι Γτάξης εξατάξιου Γυμνασίου:(60.9430)/4,79%
 - Πτυχιούχοι ανώτερων σχολών:(9.221)/0,72%
 - Φοιτήτριες σε ανώτερη σχολή:(3.242)/0,25%
 - Φοιτήτριες σε ανώτατη σχολή:(5.902)/0,46%

|-----|

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 1

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά επίπεδο εκπαίδευσης στον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (Γερμανία, Κτηνοτροφία, δάση, κ.λ.π.)

Ανογραφή 1961

Επίπεδο επιμόρφωσης	Πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολίων	Πτυχιούχοι Ανωτέρων Σχολίων	Ατόμων του Μέσης Εκπαίδευσης	Ατόμων του Στοιχειώδους Εκπαίδευσης	Αποκλεισμένων απομόρφωσης	Ανεπίμορφτοι
Άρρενες 680.933	1.469 (0,21%)	250 (0,15%)	17.695 (2,59%)	408.714 (65,31%)	218.442 (31,77%)	566 (0,08%)
Θήλειες 291.153	104 (0,05%)	74 (0,02%)	3.354 (1,14%)	145.672 (50,1%)	121.162 (46,5%)	490 (0,1%)
Ποσοστά κατανομή μεταξύ των δύο φύλων	Άρρενες 93,4%	Άρρενες 92,8%	Άρρενες 84,1%	Άρρενες 75,6%	Άρρενες 60%	Άρρενες 53,5%
από επίπλο επιμόρφωσης	6,6%	7,2%	15,9%	24,4%	40%	46,5%
	θήλειες	θήλειες	θήλειες	θήλειες	θήλειες	θήλειες
	θήλειες	θήλειες	θήλειες	θήλειες	θήλειες	θήλειες

2.4. Οικονομική και κοινωνική θέση των γυναικών-αγροτισσών

Η απασχόληση των γυναικών την περίοδο 1971-1981 παρουσιάζει διαφοροποιήσεις από αυτή των ανδρών. Συγκεκριμένα η μείωση των ανδρών που απασχολούνται στον αγροτικό τομέα ήταν μικρότερη από την αντίστοιχη των γυναικών (μείωση κατά 18,4% έναντι 39,1%) και συνοδεύτηκε από μια αύξηση των απασχολούμενων ανδρών στους υπόλοιπους κλάδους της οικονομίας, η οποία υπερκάλυψε τη μείωση που σημειώθηκε στον αγροτικό χώρο. Αντίθετα η μείωση των γυναικών που απασχολούνται στον αγροτικό τομέα δεν καλύφθηκε από μια ανάλογη αύξηση στους υπόλοιπους τομείς, με αποτέλεσμα να μειωθεί ελαφρά το σύνολο των εργαζομένων γυναικών (0,3%).

Έτσι ο αγροτικός τομέας συνεχίζει να είναι ο πιο σημαντικός τομέας απασχόλησης των γυναικών, παρά τη μείωση που σημειώθηκε μέσα στην δεκαετία του 1970.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της απογραφής του πληθυσμού το 1981, βγάζουμε τα εξής συμπεράσματα:

-Το 74% των οικονομικά ενεργά γυναικών απασχολούνται στον αγροτικό τομέα (το 50% του αγροτικού πληθυσμού είναι γυναίκες).

Η ζωή των κατοίκων των αγροτικών περιοχών και ιδιαίτερα των γυναικών είναι άρρηκτα δεμένη με τις αγροτικές δραστηριότητες. Στην πραγματικότητα ο γυναικείος πληθυσμός που απασχολείται σ' αυτόν τον τομέα είναι πολύ μεγαλύτερος. Ένα μεγάλο μέρος των γυναικών που χαρακτηρίζονται ως οικονομικά μη ενεργές, απασχολείται σε αγροτικές εργασίες, αλλά δεν πληρεί λόγω της φύσης αυτών των εργασιών, τους όρους που προϋποθέτουν οι απογραφές, για να χαρακτηριστεί ένα άτομο οικονομικά ενεργό.

Το σύνολο των αγροτισσών από το συνολικά ενεργό πληθυσμό είναι 461.000 (στοιχεία 1981). Από αυτές 125.000 (27%) είναι αρχηγοί Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων, 324.000 (70%) έχουν σαν δευτερεύων απασχόληση την Γεωργική εκμ/ση και 12.000 (3%) εργάζονται σαν μισθωτοί.

Έτσι η γυναίκα βλέπουμε να κινείται συνέχεια ανάμεσα στο σπίτι και στην γεωργική εκμετάλλευση πληρώντας όλες τις εργασίες της και παρά ταύτα να μην αμοίβεται όσο θα' πρεπε. Αποτέλεσμα αυτής της πολυμορφίας της απασχόλησης της αγρότισσας είναι ότι δεν μπορεί αυτή να αποτιμηθεί με χρηματικά μεγέθη και αυτό φαίνεται από την έλλειψη

στοιχείων που αφορούν τις ώρες ημερήσιας απασχόλησής της,σε αντιστοιχία με την αμοιβή που έπρεπε να παίρνει.

Άλλη ιδιομορφία είναι η μη συμμετοχή της γυναίκας στις οικονομικές αποφάσεις του νοικοκυριού της και η έλλειψη δυνατότητάς της να διαχειρίζεται την περιουσία της.Ο άνδρας διαχειρίζεται την περιουσία της και αποφασίζει για την τύχη της.

Όλα αυτά που αναφέραμε πιο πάνω,δηλ.οι κοινωνικά περιορισμένες δραστηριότητες της νοικοκυράς-μητέρας,η έλλειψη μόρφωσης,η πολυ απασχόλησή της στο σπίτι που δεν της αφήνουν ελεύθερο χρόνο,είχαν σαν αποτέλεσμα την απουσία της γυναίκας από τη δημόσια ζωή του τόπου.

Έτσι παρατηρούμε πως πολύ λίγες γυναίκες παρακολουθούν κοινωνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις και ακόμη πιο λίγες παίρνουν ενεργό μέρος σ' αυτές,ή μετέχουν σε κάποιο σύλλογο ή στο συνεταιρισμό του τόπου τους.

Βέβαια σ' αυτό έχει συντελέσει και κάποιος άλλος παράγοντας,η έλλειψη κοινωνικής υποδομής(βρεφονηπιακοί σταθμοί,γηροκομεία κλπ) που θα βοηθούσαν τη γυναίκα να έχει ελεύθερο χρόνο.ώστε να μπορεί να δραστηριοποιηθεί και σ' άλλους τομείς.

Το θεσμικό πλαίσιο που περιόριζε την ενεργό δράση της γυναίκας στα οικιακά και δεν της έδινε το δικαίωμα να συμμετέχει και να εκπροσωπεί ακόμα και τον άνδρα της στη δημόσια ζωή,που θεωρούσε τον άνδρα αρχηγό της οικογένειας και της αγροτικής εκμετάλλευσης έπαψε να ισχύει.

Μια σειρά νόμων έχει ψηφιστεί με σκοπό τη βελτίωση της θέσης της γυναίκας γενικά και την παροχή σ' αυτή διαφόρων ευεργετημάτων. Περ' από το άρθρο 4 του Συντάγματος παρ.1 που ορίζει πως Έλληνες και Έλληνίδες είναι ίσοι ενώπιον του Νόμου και στην παρ 2 που ορίζει ότι Έλληνες και Έλληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις,υπάρχει η οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με αρ.76/207 που προβλέπει στο άρθρο 4 την εξάλειψη κάθε διαφοράς λόγω φύλου σ' ότι αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση.Ειδικότερα για την αγρότιση ψηφίστηκε ο Ν.1287/82 που καθιερώνει την αυτοτελή σύνταξη για αυτήν και εξομοιώνει το ποσό της σύνταξης με αυτό του άνδρα.

Επίσης στο άρθρο 8 του ίδιου Νόμου καθιερώνεται το δικαίωμα ιατροφαρμακευτικής τους περίθαλψης.

Ακόμη η Δ. Σύμβαση 103 που αφορά την προστασία της μητρότητας επικυρώθηκε και με απόφαση του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας της χώρας μας και έτσι παρέχεται και στις δικές μας αγρότισσες επίδομα κύησης 20.000 πριν τον τόκετο και 20.000 μετά.

Οι πιο πάνω μεταρρυθμίσεις αποτελούν ένα σημαντικό βήμα, που όμως δεν αρκεί για να αλλάξει η κατάσταση και να βελτιωθεί η θέση όχι μόνο της αγρότισσας αλλά γενικότερα της γυναίκας.

Θα πρέπει βασικά να αλλάξει την νοοτροπία που υπάρχει πάνω στο ρόλο και τις δυνατότητες της γυναίκας και γι' αυτό απαιτείται προσπάθεια και υπομονή.

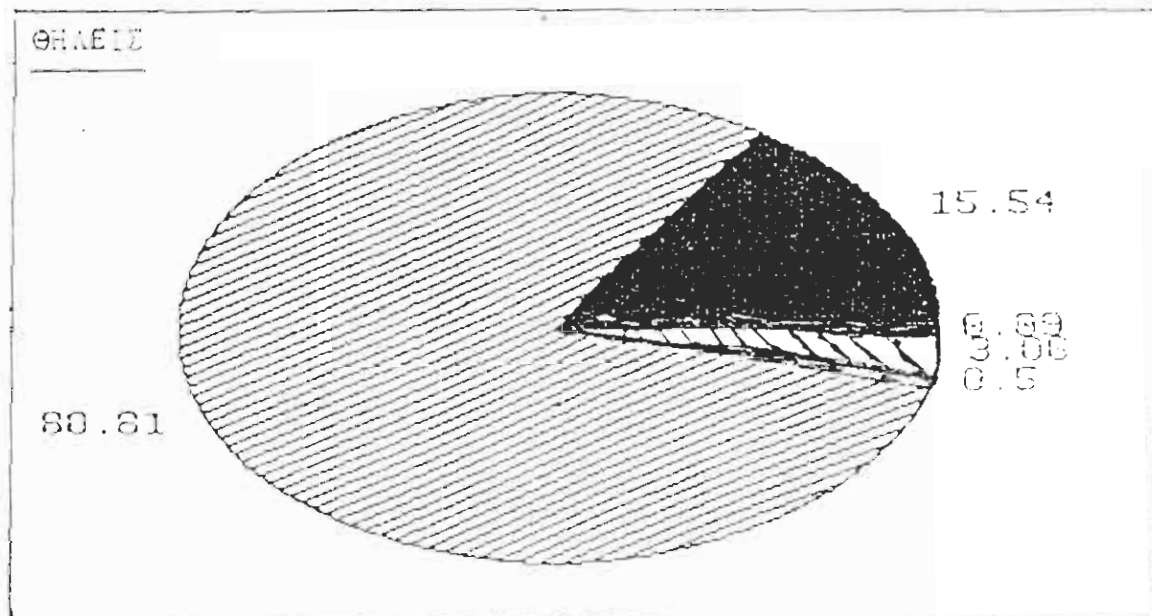
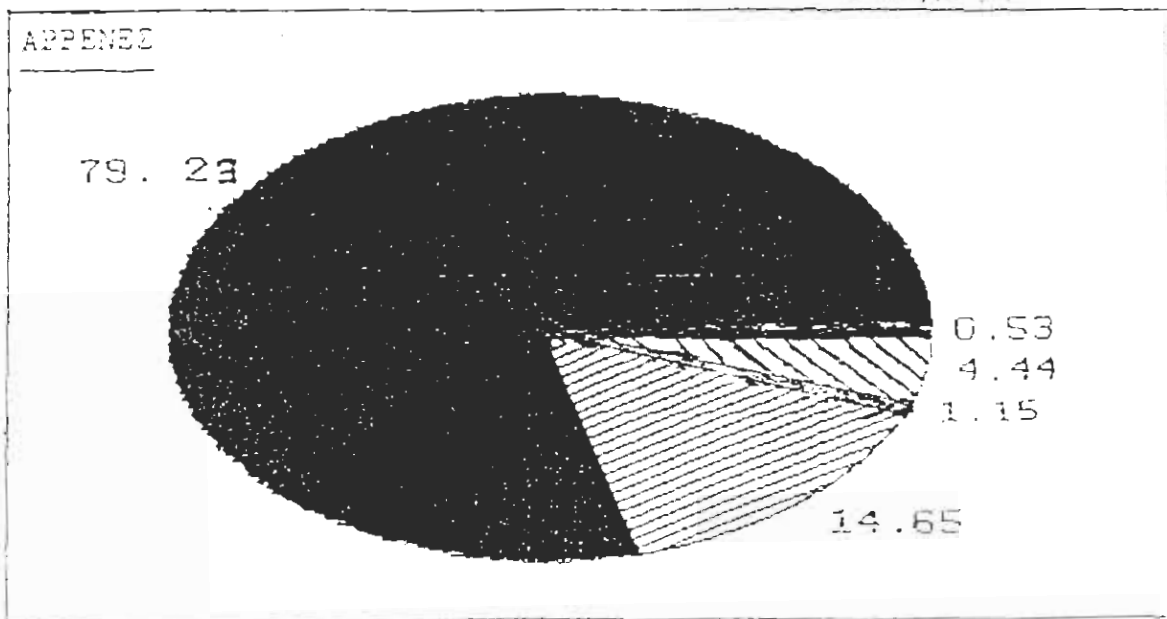
Η κάθε μία πρέπει από μόνη της να προσπαθήσει να βελτιώσει τη θέση της σ' όποιο τομέα παραγωγής και αν ασχολείται. Όσον αφορά τέλος τις επιπτώσεις της εφαρμογής της τεχνολογίας στην άμεση παραγωγή των γυναικών και στις δραστηριότητες ανταλλαγής (παραγωγή τροφών, εμπόριο, χειροτεχνία, αυτοασχόληση κ.α. επέφερε σημαντικές μεταβολές στην δραστηριότητα της γυναίκας στο νοικοκυριό. Μπόρεσαν έτσι και αξιοποίησαν ακόμα καλύτερα τα προϊόντα της αγροτικής, κτηνοτροφικής και αλιευτικής παραγωγής, έκαναν λιγότερο κοπιαστικές ορισμένες εργασίες, με αποτέλεσμα να μείνει περισσότερος ελεύθερος χρόνος στην διάθεσή της. Έτσι της έδωσαν την ευκαιρία και την δυνατότητα να αναπτύξει ορισμένες δεξιότητές της και να παρασκευάζει διάφορα πράγματα (κεντήματα, χειροτεχνήματα) τα οποία διαθέτει στη αγορά και έτσι συμβάλλει στην βελτίωση του οικογενειακού εισοδήματος. Ακόμη μπόρεσαν οι αγρότισσες να δραστηριοποιηθούν στον τριτογενή τομέα (αγροτουρισμός) κι έτσι να μετατραπούν σε μικρές επιχειρηματίες με πολύ ενθαρρυντικά αποτελέσματα για το μέλλον.

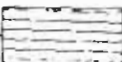
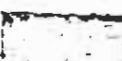
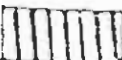

Π Ι Ν Α Κ Α Σ

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά θέση των δύο φύλων
εις το επάγγελμα στον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας
(Γεωργία, Κτηνοτροφία, Λάση, Θήρα, Αλιεία).

Απογραφή 1981

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Υ.Ε.

- Εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό.
- Εμψυχοθρούντα και μη απασχούμενα μέλη οικογένειας.
- Δεν δήλωσαν θέση στ. επάγγελμα και νέου.
- Μισθωτοί.
- Εργ-άφ'ανα

2.5. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΑΣ

Η βασική τεχνική εκπαίδευση των νέων αγροτισσών είναι αντικείμενο της αρμοδιότητας του Υπουργείου Παιδείας, και η ανάπτυξή της αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Εθνικής Αγροτικής Πολιτικής.

Η εξωσχολική εκπαίδευση της αγρότισσας περιλαμβάνει θέματα Γεωργοτεχνικά, Οικονομικά, Κοινωνικά, Οργανωτικά, Συνεταιριστικά, Πολιτιστικά, Ισότητας κ.α.

Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικά προγράμματα που εφαρμόζονται από κρατικούς φορείς για την Επιμόρφωση και Επαγγελματική κατάρτιση της αγρότισσας με βάση το ρόλο της σήμερα.

2.5.1. Πρόγραμμα ταχύρρυθμων τμημάτων εκπαίδευσης για νέες αγρότισσες 150 ωρών.

Ειδίκευση στα αντικείμενα κύριας απασχόλησης στον Αγροτικό τομέα διάρκειας 150 ωρών που μπορούν να μετέχουν αγρότες και αγρότισσες εφόσον θελήσουν να ενταχθούν στα κίνητρα και ενισχύσεις του Καν.797/85 ΕΟΚ.

Ειδικά προγράμματα εκπαίδευσης ομάδων παραγωγών και Αγροτικών συν/σμών, χρήσιμα για τη λειτουργία τους, στα πλαίσια Σχεδίου Βελτίωσης για τον Εκσυγχρονισμό τους-για τις Επιδοτήσεις-τα κίνητρα ενίσχυσης Καν.797/85 ΕΟΚ κλπ. και αυτά διάρκειας 150 ωρών.

2.5.2 Προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης σε γεωργικά και εξωγεωργικά με συνδρομή και του ΕΚΤ(για αγρότες και αγρότισσες)

Είναι γεωργοτεχνιτών-γεωργοτεχνιτριών με διάρκεια από 4 μήνες-2 χρόνια και γίνονται σε τομείς και ειδικότητες που έχουν ζήτηση στην "αγορά εργασίας"όπως Γεωργικών μηχανημάτων, Κατασκευής Θερμοκηπίων, Γαλακτοκόμων-Τυροκόμων, Ιχθυοπονίας, Ξύλου, Υφαντικής, Χειροτεχνίας και άλλων κλάδων.

---Επαγγελματική κατάρτιση αγροτοεργατών-αγροτοεργατριών, σε θέματα καλλιεργητικής τεχνικής, κτηνοτροφίας, δασοπονίας κλπ. διάρκειας 150 ωρών στο ελάχιστο.

---Εθνικό ταχύρρυθμο πρόγραμμα Επιμόρφωσης-Ενημέρωσης του αγροτικού πληθυσμού,δραστηριότητες μικρής διάρκειας 1-5 ημερών,σε θέματα τεχνικά,οικονομικά,κοινωνικά,που παρακολουθούν νέοι και ενήλικες αγρότισσες και αγρότες.

---Πρόγραμμα Α.Ο.Ο. του Υπ.Γεωργίας.Το Υπ.Γεωργίας αντιμετωπίζει και αποδέχεται την αγρότισσα όχι σαν απλή βοηθό του αγρότη αλλά σαν συνεργάτη του,συνέταιρο και ως ανεξάρτητη επαγγελματία.Ορισμένες διακρίσεις που υπήρχαν σε βάρος της έχουν αποκατασταθεί.

Η Α.Ο.Ο είναι ένας τομέας του Υπ.Γεωργίας που ασχολείται εξ ολοκλήρου με την αγρότισσα,να την εκπαιδεύσει στο ρόλο της το σημερινό,στην οικογένεια,στην Γεωργική εκμετάλλευση,στην εξωγεωργική απασχόληση,στη συμμετοχή της στα κοινά και στη λήψη των αποφάσεων.

Το πρόγραμμα Α.Ο.Ο είναι κοινωνικοοικονομικό και γενική επιδίωξη του είναι η εξασφάλιση συμπληρωματικού εισοδήματος από εξωγεωργικές ασχολίες των αγροτικών οικογενειών,η μείωση της υποαπασχόλησης και η ποιοτική βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης της αγροτικής οικογένειας.

Αναφέρουμε επιμέρους προγράμματα που είχαν προγραμματισθεί για την 5ετία 1988-1992 και στόχευαν στη δημιουργία θέσεων εργασίας για την αγρότισσα (νέα-ενήλικα)καθώς επίσης και στην κοινωνική,πολιτιστική και οικονομική βελτίωση της θέσης της αγρότισσας και της οικογένειάς της.

---Εξωγεωργική Επαγγελματική κατάρτιση αγροτισσών με εκπαίδευση διάρκειας 150 ωρών σε αγροτικές κοινότητες και ΚΕΓΕ.

---Στα πλαίσια των Μ.Ο.Π. εκπαιδεύσεις αγροτουρισμού που αφορούν κυρίως νέες αγρότισσες(Κοιν.2088/85 οικ.συμ.70%). Έχουν αρχίσει από την 5ετία 1988-1992.

---Σε θέματα κυρίως παραδοσιακών επαγγελμάτων ανδρών-γυναικών(Γεωργικά μηχανήματα,συνεταιρισμού-οικοτεχνία,υφαντική κλπ.),με απώτερο σκοπό την απόκτηση γνώσεων,δεξιότητες και γενικά να απασχοληθούν επαγγελματικά στο χώρο που ζουν ή σε παραπλήσιες περιοχές.Οι εκπαιδεύσεις αυτές γίνονται στα πλαίσια του Ε.Κ.Τ.(Κοιν.ΕΟΚ 2950 και απόφαση 516/830 οικ.συμ.55%).

---Σε αγροτικές κοινότητες σε θέματα γενικά Α.Ο.Ο. έγιναν μικρής διάρκειας εκπαιδεύσεις,2.490 που εκπαιδεύτικαν 51.838 αγρότισσες.

---Προγράμματα για κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες.

Οι κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες των αγροτισσών προωθούνται παράλληλα με την πολιτιστική ανάπτυξη του αγροτικού χωρου. Η αγρότισσα, η γυναίκα της υπαίθρου ενθαρρύνεται να πάρει μέρος στην πολιτιστική ανάπτυξη της κοινότητας και της περιοχής της. Αυτό είναι σήμερα περισσότερο από κάθε άλλη φορά επιβεβλημένο γιατί στη γυναίκα έχουν δοθεί περισσότερες ευκαιρίες και μεγαλύτερα προνόμια. Πρέπει να αντιληφθεί η γυναίκα-αγρότισσα, ότι ανήκει στη μικρή κοινωνία της κοινότητας που ζει και ότι μέσα από μια διαδικασία συγκερα σμού και σύνθεσης των δυναμικών στοιχείων της Ελληνικής παράδοσης με τη σύγχρονη σκέψη και τέχνη, μπορεί και πρέπει να διαμορφώσει αυτό που θ'αποτελέσει τον δικό της τρόπο έκφρασης και ζωής.

---Θέσεις εργασίας που υπάρχουν για τις αγρότισσες στις γεωργικές ή παραγωγικές δραστηριότητες. Στα Εκπαιδευτικά Προγράμματα Α.Ο.Ο με συνδρομή το Ε.Κ.Τ. την 5ετία 1982-1986 σχετικά με την απασχόληση-δημιουργία θέσεων εργασίας για τις αγρότισσες προκύπτουν:

---300 εκπαιδεύσεις σε αγροτικές κοινότητες και ΚΕΓΕ που παρακολουθούσαν 6.467 αγρότισσες από τις οποίες 3.207(49,5%) ήταν άνω των 25 ετών και 3.260 (59,5%) κάτω των 25 ετών. Τα θέματα των εκπαιδεύσεων αφορούσαν την οικοτεχνία, ενδυμασία, αγροτουρισμό, συνεταιρισμό κ.α.

Το αποτέλεσμα αυτού του προγράμματος είναι: 2.435 αγρότισσες (37%) από αυτές που εκπαιδεύτηκαν χρησιμοποιούν τις γνώσεις που πήραν στις εκπαιδεύσεις και έχουν μερική απασχόληση, μέση ετήσια σε ημέρες είναι 160 ημέρες κατ' άτομο.

Τις γνώσεις τις χρησιμοποιούν σε συνεταιρισμούς, σε βιοτεχνίες, σε εκπαιδεύσεις στο σπίτι κλπ.

Το μέσο ετήσιο εισόδημα είναι 315.000 δραχ. κατά απασχολούμενη. Ας σημειωθεί ότι πρόσθετα από τα άτομα που απασχολούνται επαγγελματικά ένας μεγάλος αριθμός εκπαιδευθέντων ασχολείται και καλύπτει οικογενειακές ανάγκες στο τομέα της ενδυμασίας, της χειροτεχνίας, της Τεχνολογίας τροφίμων, των ελαιοχρωματισμών και των γεωργικών μηχανημάτων. Στα θέματα ελαιοχρωματισμών και γεωργικών μηχανημάτων σε μια διερεύνηση που έγινε δεν περιλαμβάνονται οικονομικά στοιχεία γιατί όπως διευκρινίσθηκε από απαντήσεις αγροτισσών, ελάχιστες γυναίκες που εκπαιδεύτηκαν σ' αυτά τόλμησαν να βγουν στην αγορά εργασίας, αφενός λόγω έλλειψης θέσεων εργασίας και αφετέρου λόγω του ότι ακόμη θεωρούνται ανδρικά επαγγέλματα και επομένως δυσκολεύεται η θέση των εκπαιδευθέντων αυτών γυναικών.

Όμως το σίγουρο είναι πως αυτές οι αγρότισσες απασχολούνται στις δικές τους εκμεταλλεύσεις και χρησιμοποιούν τις γνώσεις τους για την κάλυψη αναγκών του νοικοκυριού τους(ελαιοχρωματισμός).

Την 5ετία 1978-1983,στα γεωργικά μηχανήματα-γεωργικούς ελκυστήρες,έγιναν 16 εκπαιδεύσεις(στη Βόρεια Ελλάδα) εκπαιδεύτηκαν 422 αγρότισσες,από τις οποίες 341 πήραν δίπλωμα 341 που απασχολούνται βασικά στη δική τους Γεωργική Εκμετάλλευση,στο δικό τους συνεταιρισμό.

2.6. ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΓΡΟΤΙΣΣΑ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

Οι νόμοι που ψηφίστηκαν τα τελευταία χρόνια,με βάση την αρχή της ισότητας των δύο φύλων,αποκατέστησαν εν μέρει την άνιση μεταχείριση της γυναίκας από το νομικό καθεστώς.

Συγκεκριμένα παρατηρούμε:

--Αναγνώριση της αγρότισσας,ως αρχηγού της Γεωργικής Εκμεταλλεύσεως και ίσα δικαιώματα μεταξύ του αγρότη αρχηγού και της αγρότισσας αρχηγού της Γεωργικής Εκμεταλλεύσεως.

--Ο νόμος 1541/1985 (Φ.Ε.Κ.68 Α' στο άρθρο 8 και παράγραφο 1 διευκρινίζει ότι:Μέλη του αγροτικού συνεταιρισμού,μπορούν να γίνουν ενήλικοι,άνδρες ή γυναίκες,οι οποίοι ασχολούνται αυτοπροσώπως,επαγγελματικά και αποκλειστικά σε οποιοδήποτε κλάδο της αγροτικής οικονομίας και ιδίως στην παραγωγή προϊόντων γης,κτηνοτροφίας,αλιείας και μελισσοκομίας,καθώς και στην παραγωγή προϊόντων αγροτικής βιοτεχνίας και οικοτεχνίας.

--Ο νόμος 1361/83(25 Μαΐου,τεύχος πρώτο,αριθμός φύλλου 66)για τις αγροτικές συνδικαλιστικές οργανώσεις,στο άρθρο 6 και παράγραφο 2 γράφει τα εξής:"Μέλη των Αγροτικών Συλλόγων μπορούν να γίνουν Αγρότες,άνδρες ή γυναίκες,που κατοικούν μόνιμα ή έχουν την αγροτική τους εκμετάλλευση στην περιφέρεια του συλλόγου".

--Ο νόμος 1790/88(20 Ιουνίου,τεύχος πρώτο,αριθμός φύλλου 134, στο άρθρο 21 στην παράγραφο 2 διευκρινίζει ότι αποκαθίσταται η διάκριση που υπήρχε στο άρθρο 24 του αγροτικού κώδικα που εξαιρούσε τις άγαμες ενήλικες γυναίκες από την γεωργική αποκατάσταση κατά την διανομή γαιών του δημοσίου.

--Στο χώρο της αγροτικής πίστης, ισχύουν τα ακόλουθα: α) Η αγρότισσα μπορεί να παίρνει δάνεια από την Α.Τ.Ε. με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που ισχύουν και για τους αγρότες. Η ισότιμη αυτή μεταχείριση, άρχισε να εφαρμόζεται από τις 28/6/1983. Τέλος η αγρότισσα, μπορεί να ανοίξει καρτέλλα στην Αγροτική Τράπεζα, ακόμα και αν ο σύζυγός της ασχολείται με άλλο επάγγελμα. |

2.7. ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Σκοπός του συλλόγου είναι η διεκδίκηση, η προαγωγή και η διασφάλιση των οικονομικών, κοινωνικών και επαγγελματικών συμφερόντων του αγρότη και της αγρότισσας. Η συμμετοχή της αγρότισσας στους αγροτικούς, είναι μηδαμινή ως ανύπαρκτη, μολονότι το 1983 ψηφίστηκε ο νόμος 1361/83 για τις Αγροτικές Συνδικαλιστικές Οργανώσεις (Α.Σ.Ο.), με τον οποίο αναγνωρίζεται για πρώτη φορά το επάγγελμα του αγρότη, και εξομοιώνει τους άνδρες αγρότες με τις γυναίκες αγρότισσες.

Η ανάγκη για κοινή συνδικαλιστική οργάνωση και μαζική δράση, διαμορφώθηκε από την στιγμή που η παραδοσιακή αγροτική οικογενειακή εκμετάλλευση, βρέθηκε αντιμέτωπη με τους κανόνες της αγοράς. Επί πλέον, η πολλαπλή κοινωνική διαστρωμάτωση του αγροτικού χώρου, η ψευδαίσθηση της ιδιοκτησίας" και το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, επέδρασαν επιβραδυντικά στην διαμόρφωση ταξικής συνειδητοποίησης του αγροτικού στοιχείου. Και βέβαια, είναι νωρίς ακόμη να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα για τις γυναίκες και το ενδιαφέρον τους για το συνδικαλισμό, όταν το αγροτικό συνδικαλιστικό κίνημα στη χώρα μας, κατοχυρώθηκε το 1983.

Πιστεύουμε ότι η συμμετοχή της γυναίκας στους αγροτικούς συλλόγους, θα σημάνει την ολοκλήρωσή τους σαν πολίτες. Με τις δραστηριότητες που θα αναπτύσσουν στο σύλλογο, θα προωθούν τα κοινωνικά, οικονομικά και επαγγελματικά τους θέματα μέσα από τις προσφορώτερες λύσεις που θα μελετούν.

Αναφέρουμε εδώ τη συμμετοχή της γυναίκας σε αγροτικούς συλλόγους γιατί είναι η πρώτη επαφή της με την ανάληψη πρωτοβουλιών που τους δίνει τα κίνητρα για την δημιουργία συνεταιρισμών.

Όσον αφορά την συμμετοχή τους στην τοπική αυτοδιοίκηση της περιοχής τους είναι λίγες οι περιπτώσεις που έχουν εκλεγεί σε Συμβούλια (Β' βαθμού).

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία(ΕΣΥΕ 1985),το 0,3% των γυναικών που ζουν σε αγροτικές περιοχές είναι πρόεδροι κοινοτήτων και το 1,1% κοινοτικοί σύμβουλοι.Αν και η συμμετοχή της γυναίκας στην τοπική Αυτοδιοίκηση είναι ελάχιστη,σημασία έχει ότι σπάζει σιγά-σιγά κάθε είδος "ταμπού",ασχολείται με τα κοινά και διεκδικεί αυτά που τις ανήκουν: "το ν' αποφασίζει εκείνη για τον εαυτό της και για τα παιδιά της".

Σε πάρα πολλά χωριά της υπαίθρου λειτουργούν οι πολιτιστικοί σύλλογοι.Σκοπός τους είναι η ανύψωση του πολιτιστικού επιπέδου των μελών τους,η διαπαιδαγώγηση(διαλέξεις,αθλητισμός)και η ψυχαγωγία με διάφορες εκδηλώσεις(θέατρο,εκδρομές κα.).

Οι γυναίκες συμμετέχουν σαν μέλη συνήθως,σπάνια όμως συμμετέχουν στα όργανα.Αντίθετα,όμως,παίρνουν μέρος και παρακολουθούν τις διάφορες εκδηλώσεις της ψυχαγωγίας περισσότερο.

Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι η γυναίκα σήμερα ζει μια μεταβατική περίοδο.Οι παραδοσιακοί ρόλοι της μεταβλήθηκαν εξ αιτίας των τεχνολογικών κοινωνικών και οικονομικών αλλαγών,και σήμερα μπορούμε να διακρίνουμε σ' ένα πρόσωπο,τη συνεταιρίστρια,τη μάνα,τη σύζυγο,την υπεύθυνη πολίτη που πρέπει να μετέχει στα κοινά και να επηρεάζει τη λήψη των αποφάσεων.Η γυναίκα συμβάλλει σημαντικά όχι μόνο στην οικογενειακή αλλά και στην Εθνική Οικονομία.

Εξάλλου οι θεσμικές αλλαγές των τελευταίων χρόνων της έδωσαν τα ίδια δικαιώματα με τον άνδρα συνεταιριστή.Έτσι η γυναίκα σήμερα μπορεί να είναι αρχηγός της εκμετάλλευσης,να δανειοδοτείται από την ΑΤΕ,να εντάσσεται σ' όλα τα ανπτυξιακά προγράμματα,να συμμετέχει σε εκπαιδευτικά προγράμματα τεχνικοοικονομικής κατεύθυνσης για την βελτίωση της επαγγελματικής της ικανότητας και να εγγράφεται μέλος του συνεταιρισμού.

Η συμβολή της είναι καθοριστική στη συμβίωση της οικογενειακής γεωργικής εκμετάλλευσης,με την ανάπτυξη πρωτοβουλιών και τη συμμετοχή της σε προγράμματα πολυδραστηριότητας.Η σημερινή τεχνολογική εξέλιξη,οι συνθήκες της αγοράς και η χρήση τεχνολογίας στον πρωτογενή τομέα επιβάλλουν την ανάπτυξη της τεχνικής επάρκειας,σε επίπεδο σημαντικά πιο υψηλό από εκείνο που χαρακτήριζε τον παραδοσιακό αγρότη-αγρότισσα(άνδρα-γυναίκα) ή αυτό στο οποίο μπορεί να οδηγήσει η έμπειρη εκμάθηση των παραγωγικών διαδικασιών.

Η σύγχρονη επαγγελματίας πρέπει εκτός από την παραγωγική διαδικασία, να έχει ικανοποιητική εποπτεία και γνώση των μηχανισμών της αγοράς, των προγραμμάτων ανάπτυξης των στοιχείων οικονομικής διαχείρισης της εκμετάλλευσης και κάθε άλλου στοιχείου που επηρεάζει την παραγωγικότητα.

Επιπλέον, πρέπει να είναι σε θέση να μετέχει ουσιαστικά στη διαχείριση και ανάπτυξη των συνεταιριστικών οργανώσεων στις οποίες εντάσσεται και να συμβάλλει στην ανάληψη πρωτοβουλιών παραγωγικής δραστηριότητας πέρα από την παραδοσιακά πρωτογενή παραγωγή.

Βρισκόμαστε στο κατώφλι του 2000. Η νέα όψη πραγμάτων είναι πολύ διαφορετική από την παραδοσιακή της εικόνα. Η Ευρωπαϊκή γυναίκα του σήμερα είναι αρκετά ευαισθητοποιημένη και μπορεί να κάνει προτάσεις που αφορούν την ίδια και το μέλλον του συνεταιριστικού κόσμου στην Κοινότητα.

Η αναγνώριση της κοινωνικής, νομικής και επαγγελματικής της οντότητας, είναι ένα σημαντικό κομμάτι σ' αυτό που λέμε Ενιαία Κοινωνική Αγορά. Γι' αυτό και η στήριξη στον αγώνα της γυναίκας ως μέλος συνεταιρισμού είναι προϋπόθεση για την συνέχισή του.

3.1. Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Στα προηγούμενα κεφάλαια αναφερθήκαμε στην γυναίκα και τη θέση της στην κοινωνία. Επίσης αναφέραμε τί είναι συνεταιρισμός γενικά. Εδώ θα αναπτύξουμε το πως σχετίζονται οι γυναίκες με τους συνεταιρισμούς και τι τους οδήγησε στην δημιουργία και ανάπτυξη των γυναικείων συνεταιρισμών.

Ο συνεταιρισμός, έχει ως θεμελιώδες αρχή, την ιδέα του συνεργατισμού, όπου οι άνθρωποι δουλεύουν μαζί, για την κάλυψη συγκεκριμένων κοινών αναγκών. Γι' αυτό και ο συνεργατισμός, στηρίζεται στις αρχές της αυτοβοήθειας και της αυτοδυναμίας.

Για να είναι αποτελεσματικός ένας συνεταιρισμός, απαιτεί την ενεργή συμμετοχή των μελών, την υπεύθυνη λήψη αποφάσεων, την δέσμευσή τους σ' αυτές και τη συλλογική ευθύνη τους.

Οι γυναίκες με την οργάνωσή τους σε συνεταιρισμούς, θα μπορούσαν να λύσουν προβλήματα όπως: η έλλειψη ευκαιριών αμειβόμενης απασχόλησης, η εξεύρεση κεφαλαίου κίνησης, η αδυναμία τους στην αγορά κλπ.

Όσο για την σχέση συνεταιρισμού και αγρότισσας, έχουμε να επισημάνουμε ότι, ενώ τα τελευταία χρόνια, άλλαξε η νομοθεσία περί συνεταιρισμών υπέρ των γυναικών, η συμμετοχή τους είναι πολύ μικρή. Σε σύνολο 705.206 συνεταιρισθέντων μελών, μόνο 74.104 είναι γυναίκες (ποσοστό 10,5%) μέλη συνεταιρισμών.

Παρατηρούμε ακόμα, ότι το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στους Πρωτοβάθμιους Γεωργικούς Συνεταιρισμούς, υπάρχει στη Θεσσαλία με ποσοστό 18,1%, ενώ στην Ήπειρο έχουμε συμμετοχή των γυναικών με ποσοστό 13,3% και στην Κρήτη ποσοστό 12,1%. Στα υπόλοιπα γεωγραφικά διαμερίσματα της Χώρας, παρατηρούμε ότι η γυναίκα, συμμετέχει στους Πρωτοβάθμιους Γεωργικούς Συνεταιρισμούς, με ποσοστά χαμηλότερα του μέσου όρου συμμετοχής όλης της Χώρας. Έτσι, στην Πελοπόννησο και τα νησιά του Αιγαίου, η συμμετοχή είναι 10,1%, στα νησιά του Ιονίου 9%, στην Μακεδονία 8,1%, στην Στερεά Ελλάδα και Εύβοια 7,8%, ενώ στην περιοχή της Θράκης, παρατηρούμε ότι η γυναίκα, συμμετέχει, με ποσοστό 6,1% που είναι το μικρότερο ποσοστό συμμετοχής στους Πρωτοβάθμιους Γεωργικούς Συνεταιρισμούς, από όλα τα γεωγραφικά διαμερίσματα της χώρας.

Στους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς γενικού σκοπού(μαζί με τους άνδρες),οι γυναίκες ,όπως αναφέραμε,είναι μόνο 10,5% ενώ είναι υποτιπώδες(1%)η εκπροσώπησή τους και η συμμετοχή τους στα όργανα λήψης αποφάσεων.

Οι γυναίκες,μπορούν επίσης να ιδρύσουν οι ίδιες αμιγείς γυναικείους αγροτουριστικούς,βιοτεχνικούς,χειροτεχνικούς κλπ.συνεταιρισμούς.

Ακόμη,στα πλαίσια της πολυδραστηριότητας της αγρότισσας με το Νόμο 1667/87 μπορούν να ιδρύουν συνεταιρισμούς"αστικού τύπου"με άνδρες ή αμιγείς γυναικείους,κύρια στις ορεινές νησιώτικες και προβληματικές γενικά περιοχές,με μικρό πληθυσμό,που υπάγονται στο ίδιο σχεδόν καθεστώς με τους αγροτουριστικούς και βιοτεχνικούς του Νόμου 1541/85 από πλευράς χρηματοδότησης και γενικότερα στήριξης.

Όπως φαίνεται λοιπόν,σήμερα η αιτία δεν βρίσκεται πλέον σε νομικούς θεσμικούς περιορισμούς,αλλά θα πρέπει να αναζητηθεί στην διαμορφωτική νοοτροπία και αντίληψη για την θέση και τον ρόλο της γυναίκας και τον τρόπο με τον οποίο αναμένεται να συμπεριφερθεί.

Το καθιερωμένο πρότυπο της γυναίκας,όχι μόνο της αγρότισσας,αλλά κάθε γυναίκας,ήταν και είναι αυτό της μάνας,νοικοκυράς,που θα ασχοληθεί είτε με τις εργασίες του σπιτιού ή με κάποια απασχόληση στην οικογενειακή εκμετάλλευση ή επιχείρηση.Η εκπροσώπηση όμως της οικογένειας στο πολιτικό,οικονομικό,κοινωνικό χώρο ανήκει στον άνδρα.

Η Ελληνίδα σ' όλα αυτά δεν θα πρέπει να μείνει αδρανής.Πρέπει λοιπόν,όλες οι Ελληνίδες να οργανωθούν,να συμμετάσχουν σε μαζικούς φορείς,να εκφράσουν την άποψή τους,να διεκδικήσουν τους κόπους τους και την αμοιβή της σκληρής τους δουλειάς.

Όταν λέμε οργάνωση εννοούμε να ενταχθούν να γίνουν ενεργά μέλη στο συνεταιρισμό που υπάρχει ήδη στην περιοχή τους ή ακόμα να κάνουν δικό τους συνεταιρισμό,ώστε να αξιοποιήσουν τις ικανότητες τους και τον ελεύθερο χρόνο που διαθέτουν.

Με το Ν.1361/83 για τις Αγροτικές Συνδικαλιστικές Οργανώσεις δίνεται το δικαίωμα στην αγρότισσα,να συνδικαλιζεται ελεύθερα,να συμμετέχει ακόμα και στο Δ.Σ. της Α.Σ.Ο.να προασπίζει τα επαγγελματικά της συμφέροντα.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 3

Ποσοστιαία συμμετοχή γυναικών στους Πρωτοβάθμιους Γεωργικούς Συνεταιρισμούς ανά γεωγραφικό διαμέρισμα της χώρας.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	%	%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ & ΕΥΒΟΙΑ	97.764	90.139	7.626	92,2	7,8
Πελοπόννησος	96.525	86.792	9.723	89,9	10,1
Νησιά Ιονίου	23.084	21.014	2.070	91,0	9,0
Ήπειρος	40.306	34.921	5.385	86,7	13,3
Θεσσαλία	95.859	78.513	17.346	81,9	18,1
Μακεδονία	191.370	175.570	15.800	91,9	8,1
Θράκη	35.470	33.228	2.242	93,9	6,1
Νησιά Αιγαίου	41.127	36.975	4.152	89,9	10,1
Κρήτη	93.703	73.593	20.110	77,5	22,5
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	705.206	631.102	74.104	89,5	10,5

ΠΗΓΗ: Στοιχεία της ΠΑΣΣΕΤΗΣ (1983)

Είναι σκοπός άλλωστε των Α.Σ.Ο. η διεκδίκηση,προαγωγή και διασφάλιση των οικονομικών,κοινωνικών και επαγγελματικών συμφερόντων των μελών και γενικότερα των αγροτών.(Η ΑΣΟ δεν ασκεί παραγωγικές και εμπορικές δραστηριότητες και σ' αυτό διακρίνεται από τον Συνεταιρισμό).

Ο Συνεταιρισμός είναι μια ελεύθερη ένωση προσώπων που με την ισότιμη συνεργασία και την αμοιβαία βοήθεια των μελών της σκοπεύει να εξυπηρετήσει και να προαγάγει την ιδιωτική οικονομία των μελών του και να βοηθήσει στην εξύψωση του βιοτικού,επαγγελματικού και πολιτιστικού τους επιπέδου.Είναι μια ιδιότυπη Εμπορική Επιχείρηση (εταιρία). Εδώ ας σταθούμε για να δώσουμε ορισμένες διευκρινήσεις.

Όταν λέμε ελεύθερη ένωση προσώπων τί εννοούμε;

Ο Συνεταιρισμός δεν κάνει διάκριση φύλου,θρησκείας,κόμματος. Αλλά,πολλά άτομα από κάποια κοινά ενδιαφέροντα,κοινές ασχολίες και κοινούς στόχους μπορούν να αποφασίσουν,να συνεργαστούν και να δημιουργήσουν ένα συνεταιρισμό,τηρώντας κάποιες τυπικές υποθέσεις και διαδικασίες που απαιτούνται(συνολικά 63.953 αγρότισσες αποτελούν μέλη συνεταιρισμών σ' όλη την Ελλάδα).

Το άρθρο 8 του σχεδίου νόμου που ψηφίστηκε στη Βουλή αναφέρει:Τακτικά μέλη του Συνεταιρισμού μπορούν να γίνουν ενήλικες άνδρες και γυναίκες που ασχολούνται αυτοπροσώπως,επαγγελματικά και αποκλειστικά σε οποιοδήποτε κλάδο αγροτικής οικονομίας και ιδίως στην παραγωγή προϊόντων γης,κτηνοτροφίας,αλιείας και μελισσοκομίας,καθώς και στην παραγωγή προϊόντων αγροτικής βιοτεχνίας και οικοτεχνίας. Ποιοί είναι οι στόχοι;Αναφέρονται καθαρά μέσα στον ορισμό:

--Παραγωγή της ιδιωτικής οικονομίας,δηλ.καλύτερευση της οικονομικής τους θέσης,εξύψωση του βιοτικού,επαγγελματικού και πολιτιστικού τους επιπέδου.

Ας πάρουμε ένα-ένα τα πιο πάνω στοιχεία για να δούμε τι μπορεί να ωφεληθεί η γυναίκα από την ένταξή της στο Συνεταιρισμό.

Μια από τις δυνατότητες της γυναίκας,είναι η συγκέντρωση,παρασκευή,συσκευασία,τυποποίηση και συντήρηση προϊόντων οικιακής οικονομίας ή ειδών λαϊκής τέχνης ή χειροτεχνίας,δραστηριότητες που μπορούν να αποτελέσουν και επαγγελματική απασχόληση.

Δηλαδή μπορούν οι γυναίκες οργανωμένες σε Συνεταιρισμό να παράγουν και να εμπορεύονται τα πιο πάνω προϊόντα συμβάλλοντας έτσι στην αύξηση του εισοδήματός τους πράγμα που συντελεί στην καλύτερη βιοτική επιπέδου.

Σκοπός της ένταξής τους στο Συνεταιρισμό είναι η αξιοποίηση της εργασίας τους στο χωράφι ή στο σπίτι, η κοινή χρήση των μέσων παραγωγής που θα διαθέτει ο Συνεταιρισμός και η πώληση των προϊόντων με καλύτερους όρους απ' ό,τι θα μπορούσε να πετύχει η κάθε μία χωριστά.

Επίσης μπορούν να προβάλουν τα προϊόντα που παράγουν σε κάποια έκθεση που θα διοργανώνει ο Συνεταιρισμός.

Έχοντας εγγραφεί σε Συν/σμό υπάρχει πάντα δυνατότητα χρηματοδότησής τους ή της σύναψης δανείου. Μπορούν ακόμα να προμηθευτούν τις πρώτες ύλες με καλύτερους όρους.

Οι δυνατότητες εξέλιξης του Συν/σμού είναι πολλές. Αν ο Συν/σμός γίνει γερή οικονομική μονάδα μπορούν να δημιουργήσουν και βιοτεχνία ή να αγοράσουν τ' απαραίτητα μέσα για την εργασία τους.

Συμμετέχοντας στις Γ.Σ. του Συν/σμού η γυναίκα θα συζητά τα προβλήματα της δουλειάς της, θα προτείνει λύσεις, θα μάθει να λειτουργεί συλλογικά. Οι ίδιες θα ορίσουν κάποια άτομα δραστήρια για να προωθούν τα αιτήματά τους (Δ.Σ.) για να εκπροσωπούν το Συν/σμό σ' άλλους φορείς, όπως Ε.Γ.Σ., ΠΑΣΕΓΕΣ, ΕΟΜΜΕΧ κλπ. Επίσης να παίρνουν μέρος σε συνέδρια και σε σεμινάρια πάνω σε θέματα που τις αφορούν.

Εδώ πρέπει να τονίσουμε πως η ένταξή μας σ' ένα Συν/σμό δεν λύνει αυτόματα όλα μας τα προβλήματα και πως δεν έχουμε μόνο δικαιώματα υπάρχουν και υποχρεώσεις. Η κάθε γυναίκα-μέλος πρέπει να σέβεται και να συνεργάζεται με τις άλλες, να μην υπάρχει ανταγωνισμός μεταξύ τους και να μην ενεργεί σε βάρος του συν/σμού (ισότιμη συνεργασία, αμοιβαία βοήθεια).

Μπορεί κάποιος να πει πως του είναι άγνωστες οι διαδικασίες που χρειάζονται για να λειτουργήσει και να δράσει κανείς σαν μέλος του Συν/σμού π.χ. να πάρει μέρος στη Γ.Σ., να λειτουργήσει σαν μέλος του Δ.Σ.

Ξέρουμε όλοι πως κάθε αρχή είναι δύσκολη. Δεν είναι όμως και αξεπέραστη. Είναι περισσότερο θέμα πληροφόρησης και εμπειρίας. Εξάλλου μπορούν να γίνουν ειδικά σεμινάρια τόσο πάνω σ' αυτά τα θέματα, όπως και πάνω σε θέματα εμπορίας, αγροτικής οικονομίας και σε άλλα τεχνικά θέματα. Έτσι πραγματοποιείται και ο β' στόχος του Συνεταιρισμού

Ο εκπαιδευτικός. Όλοι ξέρουμε πως όταν βελτιώνεται το οικονομικό μας επίπεδο υπάρχει δυνατότητα πιο άνετα και πιο εύκολα να κάνουμε πιο πολλά και σημαντικά πράγματα. Και για την γυναίκα οικονομική άνεση σημαίνει πως αποκτά οικονομική ανεξαρτησία, βοηθάει οικονομικά την οικογένειά της και πως μπορεί να συμβάλλει στην καλύτερη των συνθηκών ζωής της περιοχής της γενικότερα, αναπτύσσοντας κοινωνική και πολιτιστική δράση.

Συγκεκριμένα μπορούν μέσα από το Συνεταιρισμό και με τη συνεργασία της κοινότητας να προχωρήσουν στη δημιουργία έργων κοινωνικής υποδομής, όπως η οργάνωση βρεφονηπιακού σταθμού για την εξυπηρέτησή τους, δανειστική βιβλιοθήκη κ.λ.π.

Σαν παράδειγμα μπορούμε να πάρουμε τις γυναίκες-χωρών Ευρωπαϊκών που έχουν καταφέρει πολλά με τη δική τους πρωτοβουλία και δραστηριοποιούμενες μέσα από μαζικούς φορείς πχ. Συνεταιρισμούς και Συλλόγους.

Συνοψίζουμε λοιπόν αυτά που είπαμε πιο πάνω σχετικά με τα οφέλη που θα έχει η γυναίκα από την ένταξή της στο Συν/σμό:

-Οικονομικά οφέλη από την μεθόδευση της εργασίας, την κοινή χρήση των μέσων παραγωγής που διαθέτει ο Συν/σμός, μεγαλύτερη διαπραγματευτική δύναμη, διευκολύνσεις στην προμήθεια ειδών πρώτης ύλης, δυνατότητα χρηματοδότησης από φορείς και δανειοδότησης.

-Εκπαιδευτικά οφέλη από τον Συν/σμό

Μαθαίνουν να συνεργάζονται, να δούνε συλλογικά, να εκφράζουν τις απόψεις τους να παρακολουθούν σεμινάρια πάνω σε θέματα που τις αφορούν.

-Κοινωνικά-πολιτιστικά οφέλη

Η άνοδος του βιοτικού και πολιτιστικού επιπέδου και η δημιουργία έργων κοινωνικής υποδομής για την δική τους εξυπηρέτηση.

Είπαμε πως όλοι πρέπει να λάβουμε ενεργό μέρος και να μην επαυπαυθούμε σε δύο ή τρία άτομα ή στους φορείς που θέλουν να βοηθήσουν αυτή την προσπάθεια. Η πρόοδος του Συνεταιρισμού είναι υπόθεση του καθένα ξεχωριστά και όλων μαζί.

Ας πάρουμε για παράδειγμα τις γυναίκες-αγρότισσες της Πέτρας Λέσβου, το Συν/σμό Υφαντριών Μετσόβου, το συν/σμό Ανωγείων Κρήτης που δειλά μεν στην αρχή και με την βοήθεια άλλων φορέων, π.χ. ΕΟΜΕΧ, ΑΤΕ κλπ. προσπάθησαν να επωφεληθούν από τα διάφορα αναπτυξιακά προγράμματα και να σταθούν σαν συνεταιρισμός και σαν οικονομική δύναμη.

Όλα αυτά μπορούν να ξεπεραστούν αν όλοι μας πιστέψουμε ότι η δραστηριοποίηση αυτή των γυναικών έχει σαν σκοπό την αξιοποίηση των ικανοτήτων τους,την καλύτερη διαχείριση της αγροτικής τους εκμετάλλευσης,την καλύτερη οργάνωση της παραγωγής,την εμπορία των προϊόντων με καλύτερους όρους.Πρέπει να υποστηρίξουμε όλοι πως η καλυτέρευση της οικονομικής θέσης της γυναίκας θα βοηθήσει και τις ίδιες αλλά και το κοινωνικό μας σύνολο.

Είναι αρκετά δυναμικές και αποτελεσματικές οι προσπάθειες των γυναικών μέσα στο συνεταιριστικό κίνημα και η συμμετοχή τους επίσης αξιολογήσιμη στην ανάπτυξη αυτού.

3.2. Οι Κύριοι παράγοντες που εμποδίζουν τη συμμετοχή των γυναικών στους συνεταιρισμούς.

Πολλές έρευνες,διασκέψεις και προσπάθειες έχουν γίνει με σκοπό να προσδιορισθεί η θέση των γυναικών στο συνεταιριστικό κίνημα και να προωθηθεί η συμμετοχή τους στους συνεταιρισμούς.

Το 1976 στη Γενική Συνδιάσκεψη της "Διεθνούς Ομοσπονδίας Αγροτών-Παραγωγών"(F.I.P.A.) στην Ουάσιγκτον των Η.Π.Α., διαπιστώθηκε ότι η γυναίκα και ειδικότερα η αγρότισσα μπορεί να αναλάβει μεγάλες υπευθυνότητες στους συνεταιρισμούς και να παίξει αποφασιστικό ρόλο στη ζωή της υπαίθρου.

Μέσα από μία έρευνα η οποία σκοπό της έχει να καταδείξει τους λόγους μη συμμετοχής της γυναίκας στους συνεταιρισμούς,μετά από ερωτήσεις σε συνεταιριστικούς παράγοντες,διαπιστώθηκε ότι,υπάρχει μια βαθιά ριζωμένη νοοτροπία για την παραδοσιακή θέση της γυναίκας.

Πρόκειται για νοοτροπία που δρα ανασταλτικά στην αποδοχή μιας νέας κατάστασης,η οποία ωθεί την γυναίκα έξω από το σπίτι,επιτρέποντάς της να συμμετέχει στα κοινά,γεγονός που κάνει ακόμη μεγαλύτερης σημασίας τη διαπίστωση των συνεταιριστικών παραγόντων,ότι η γυναίκα μπορεί να προσφέρει εξίσου με τον άνδρα και πως πρέπει να συμμετέχει ενεργά στους συνεταιρισμούς.Οι γυναίκες παρ' όλο που αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό του αγροτικού δυναμικού στις περισσότερες χώρες και θα μπορούσαν να συμβάλλουν αποφασιστικά στην οικονομική ζωή σε παγκόσμια κλίμακα,συμμετέχοντας στην αγροτική παραγωγή και στα αναπτυξιακά προγράμματα,κρατούνται ακόμα στο περιθώριο.

Διαπιστώνεται όμως τα τελευταία χρόνια μία μεγαλύτερη συμμετοχή των γυναικών σαν μέλη συνεταιρισμών, κυρίως δε στους καταναλωτικούς και στους πιστωτικούς συνεταιρισμούς. Για παράδειγμα η μεγαλύτερη συμμετοχή γυναικών στους Ευρωπαϊκούς συνεταιρισμούς παρατηρείται στον τομέα των καταναλωτικών συνεταιρισμών, όπου λ.χ. στη Γερμανία η "Cooperative Women's Guild", έχει 102 συνδεδεμένες Ενώσεις και συνολικά 14.000 μέλη.

Η ουσιαστική όμως ανάμειξη των γυναικών στο διευθυντικό και διαχειριστικό επίπεδο παραμένει δυστυχώς ανύπαρκτη, με εξαίρεση στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, όπου υπάρχει μία επιτυχής συμμετοχή των γυναικών σ' όλα τα επίπεδα της συνεταιριστικής οργάνωσης.

Μία πολύ ενδιαφέρουσα εργασία της "Committee for the Promotion of Aid to Cooperatives" (COPAC) σε συνεργασία με την "United Nations Development Fund for Women" (UNIFEM) για τη θέση των γυναικών στους συνεταιρισμούς η οποία βασίστηκε σε εκτεταμένη έρευνα γύρω από το θέμα αυτό και σε στοιχεία που δόθηκαν από τον I.L.O., τον F.A.O., τον I.C.A. και τη F.I.P.A. ή I.F.A.P., ανακοινώθηκε στα κύρια σημεία της στην Παγκόσμια Διάσκεψη Γυναικών του Ναϊρόμπι τον Ιούνιο του 1985.

Μεταξύ των άλλων στοιχείων αναφέρονται εδώ, ότι οι κύριοι παράγοντες που εμποδίζουν τη συμμετοχή των γυναικών στους συνεταιρισμούς είναι οι ακόλουθοι:

1) Η έλλειψη χρόνου

Στις αναπτυσσόμενες χώρες απασχολούνται περίπου 16 με 17 ώρες οι γυναίκες και αυτό διότι, παράλληλα με την φροντίδα του σπιτιού και των παιδιών, έχουν και όλες τις άλλες αγροτικές δουλειές, οι οποίες ως σημειωθεί, ότι εξακολουθούν να γίνονται με παραδοσιακές μεθόδους, γεγονός που επιβαρύνει ακόμα περισσότερο τη γυναίκα.

Και στις βιομηχανικά αναπτυγμένες χώρες-αν και τα πράγματα είναι σαφώς καλύτερα από πλευράς συνθηκών-ο τριπλός ρόλος της γυναίκας (εργαζόμενη, μητέρα, νοικοκυρά) δεν αφήνει περιθώρια χρόνου για παραγωγικότερη εργασία.

2) Η ύπαρξη νομικών εμποδίων

Πολλές χώρες έχουν νόμους, οι οποίοι δημιουργούν ανισότητες σε βάρος των γυναικών σε πολλά επίπεδα, όπως στο μισθολογικό, στο ίδιο-κτησιακό και στα προσωπικά τους δικαιώματα.

Για παράδειγμα η συνεταιριστική νομοθεσία σε διάφορες χώρες προϋποθέτει την ύπαρξη ίδιας περιουσίας για τη συμμετοχή ως μέλος σε συνεταιρισμούς, όρος ο οποίος δημιουργεί μία αντικειμενική δυσχέρεια συμμετοχής της γυναίκας, η οποία συχνά δεν έχει δική της περιουσία.

3) Η ύπαρξη παραδοσιακών εμποδίων.

Οι παραδοσιακοί ρόλοι, τα ήθη και τα έθιμα και οι θρησκευτικές πεποιθήσεις, καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό και την κοινωνική συμπεριφορά, σε ό,τι αφορά το ρόλο της γυναίκας. Όπως για παράδειγμα οι Μουσουλμάνες που είναι υποχρεωμένες να φοράνε "φερετζέ", που δεν μπορούν να αντικρύσουν τους άνδρες ή τους ξένους, που αναγκαστικά όλες οι κινήσεις μέσα στο σπίτι περιορίζονται σημαντικά και βέβαια στο νοικοκυριό. Όπως λ.χ. στους Λατίνους καλλιεργητές όπου η κοινωνική δομή είναι πατριαρχική, η γυναίκα έχει ένα πιο παθητικό ρόλο και τις αποφάσεις τις παίρνει ο άνδρας. Η όπως συμβαίνει στη Λατινική Αμερική, όπου παρατηρείται το φαινόμενο της αυξημένης συμμετοχής των γυναικών στη λήψη αποφάσεων.

4) Η έλλειψη εκπαίδευσης

Στις αναπτυσσόμενες χώρες υπάρχει σημαντική διαφορά στο πολιτισμικό επίπεδο μεταξύ ανδρών και γυναικών. Οι γυναίκες έχουν τη δυνατότητα να ενημερωθούν γύρω από θέματα υγιεινής, διατροφής, φροντίδας των παιδιών, ελέγχου των γεννήσεων, κλπ. σπανίως όμως παρακολουθούν τα καινούργια εκπαιδευτικά προγράμματα για τη σύγχρονη τεχνολογία, την οργάνωση και διοίκηση των συνεταιρισμών, τις καινούργιες μεθόδους και τεχνικές, κλπ.

Όλοι οι προαναφερθέντες λόγοι συνθέτουν ένα πλαίσιο, μέσα στο οποίο αναγκάζεται να κινείται η γυναίκα, η οποία προσπαθεί μέσα από τη δημιουργία γυναικείων συνεταιρισμών-σαν αυτοτελείς οικονομικές οντότητες -να παγιώσει την αντίληψη και να γίνει κοινή πεποίθηση, ότι είναι ικανή να καταλάβει και διευθυντικές θέσεις.

Χωρίς αμφιβολία, το συνεταιριστικό κίνημα, απαιτεί από κοινού προσπάθεια και εργασία τόσο των γυναικών, όσο και των ανδρών. Σε πολλές χώρες όμως, άρχισε πλέον να εμφανίζεται ως η προτιμότερη η επιλογή δημιουργίας Γυναικείων Συνεταιρισμών, η οποία προσφέρει τη δυνατότητα στις γυναίκες για άμεσα οικονομικά ωφέλη, για απόκτηση εμπειριών και για απόδειξη των ικανοτήτων τους.

3.3. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Τα Ηνωμένα Έθνη αναγνωρίζουν την αρμοδιότητα του Συνεταιριστικού Κινήματος. Στην τελευταία έκθεση προς τη Γενική Συνέλευση σχετικά με τους συνεταιρισμούς, ο Γενικός Γραμματέας τόνισε ότι "οι γυναίκες εξακολουθούν να θεωρούν τη συμμετοχή τους στις συνεταιριστικές επιχειρήσεις σαν ένα πολύ αποτελεσματικό μέσο για την απόκτηση οικονομικής δύναμης, για απασχόληση σε διάφορες δραστηριότητες και το πλέον σημαντικό για τη διατήρηση των αποκομιζόμενων οφελών."

Η Γενική Συνέλευση στην απόφασή της υπ. αριθμ. 49\155. αναγνώρισε τη σημαντική συμβολή και τις δυνατότητες που παρείχαν οι συνεταιρισμοί στις προετοιμασίες, όχι μόνο της Συνάντησης Κορυφής, αλλά και του 4ου Παγκοσμίου Συνεδρίου Γυναικών. Κάλεσε ως εκ τούτου και τους δύο φορείς να διαμορφώσουν "αντίστοιχες στρατηγικές και δράσεις, ώστε να ληφθεί σοβαρά υπόψη ο ρόλος και η συμβολή των συνεταιρισμών"

Στη Διακήρυξη της η Συνάντηση Κορυφής αναλαμβάνει να χρησιμοποιήσει και αναπτύξει πλήρως τις δυνατότητες των συνεταιρισμών προκειμένου να επιτευχθούν στόχοι κοινωνικής ανάπτυξης. Το Πρόγραμμα Δράσης προτείνει την ισχυροποίηση της συνεργασίας μεταξύ των συνεταιρισμών και των άλλων δημοσίων και ιδιωτικών οργανώσεων με σκοπό την ενεργοποίηση των τοπικών αποταμιεύσεων, την προώθηση της δημιουργίας τοπικών οικονομικών δικτύων και τη διάθεση περισσότερων πληροφοριών, σχετικά με την αγορά και τις πιστώσεις, ιδιαίτερα στις γυναίκες.

Οι Συνεταιρισμοί συμβάλλουν στην επίτευξη πλήρους ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Επίσης βοηθούν τις γυναίκες να ξεπεράσουν το πρόβλημα της φτώχειας. Συνεταιρισμοί διαφόρων τύπων βοηθούν τις γυναίκες-μέλη και υπαλλήλους να ξεπεράσουν το πρόβλημα της φτώχειας προσφέροντας σίγουρη απασχόληση με αποδεκτές συνθήκες. Π.χ. υιοθετούν συχνά ελαστικές πρακτικές εργασίας, που διευκολύνουν τις γυναίκες να επανέλθουν στους εργασιακούς χώρους, προσφέροντας τρόπους για τη διαφύλαξη των αποταμιεύσεων, προσφέροντας ασφάλιση και πιστώσεις με ευνοϊκούς όρους, τέλος δε ασκούν πιέσεις για τα οικονομικά δικαιώματα των γυναικών. Ειδικά οι ασφαλιστικοί συνεταιρισμοί παρέχουν υπηρεσίες που ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες των γυναικών, που βρίσκονται σε ιδιαίτερα δύσκολη θέση όπως οι διαζευγμένες, οι χήρες, οι άνεργες, οι μητέρες χωρίς σύζυγο.

Γενικά οι συνεταιρισμοί είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι στα προβλήματα των φτωχών γυναικών και ιδίως αυτών που αφορούν τη στέγη,την υγεία,τη φροντίδα και τις αποταμιεύσεις.

Οι συνεταιρισμοί εξασφαλίζουν πρόσβαση των γυναικών στην ποιοτική εκπαίδευση και επιμόρφωση:Η αρχή της εκπαίδευσης είναι μία από τις κυριότερες του διεθνούς συνεταιριστικού κινήματος.Οι συνεταιρισμοί όχι μόνο παρέχουν εκπαίδευση για θέματα σχετικά με τη διοίκηση και τη διαχείριση,αλλά πολλοί από αυτούς και για θέματα που άπτονται της λογοτεχνίας,των μαθηματικών και του επαγγελματικού προσανατολισμού. Οι ασφαλιστικοί,τραπεζικοί,πιστωτικοί και αποταμιευτικοί συνεταιρισμοί δίνουν ιδιαίτερη σημασία στη διοικητική και τεχνική επιμόρφωση των γυναικών.

Οι συνεταιρισμοί γενικά διευκολύνουν την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ανάμιξη των κοριτσιών και γυναικών στην εκπαίδευση,βοηθώντας στη μείωση του φόρτου δουλειάς στο σπίτι και διαθέτοντας κεφάλαια.που οι γυναίκες μπορούν να ελέγχουν ανεξάρτητα από τους άνδρες.Τα έσοδα αυτά χρησιμοποιούνται γενικά για την κάλυψη οικογενειακών αναγκών στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η εκπαίδευση των κοριτσιών.

Οι συνεταιρισμοί βοηθούν στην πλήρη πρόσβαση των γυναικών σε κατάλληλη,οικονομικά αντιμετώπιση και ποιοτική φροντίδα της υγείας τους:Πολλοί καταναλωτικοί συνεταιρισμοί,στους οποίους οι γυναίκες-μέλη και υπάλληλοι κατέχουν το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής,δίνουν μεγάλη σημασία στα θέματα της υγείας τους.Τονίζουν την ανάγκη για καλή διατροφή και ασφαλή οικιακό εξοπλισμό.Οι ασφαλιστικοί συνεταιρισμοί δίνουν επίσης μεγάλη σημασία στη λήψη μέτρων,που θα επιτρέπουν στις γυναίκες να βελτιώσουν την υγεία τους.Στις αναπτυσσόμενες χώρες,συνεταιρισμοί διαφόρων τύπων έχουν διαθέσει επιπλέον χρήματα για τη δημιουργία κοινοτικών υγειονομικών υπηρεσιών ή παρέχουν πρόσβαση σε παρακείμενες υγειονομικές υπηρεσίες.Οι υγειονομικοί συνεταιρισμοί σ' ολόκληρο τον κόσμο προσφέρουν στις γυναίκες ποιοτικές υγειονομικές υπηρεσίες σε προσιτές τιμές.Οι γυναίκες-μέλη των καταναλωτικών συνεταιρισμών έχουν ασκήσει όλη την επιρροή τους για την εφαρμογή πολιτικών,που θα επιβάλλουν προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον. Τέλος,μέσα από τα συνεταιριστικά εκπαιδευτικά προγράμματα.οι γυναίκες πέτυχαν να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τη διατροφή,την υγεία,τον οικογενειακό προγ/μό,τη φροντίδα των παιδιών και τις ενδοοικογενειακές σχέσεις.

Οι συνεταιρισμοί απαλείφουν τη βία κατά των γυναικών: Οι συνεταιρισμοί παρέχοντας παραγωγική και ασφαλή απασχόληση με συνθήκες αξιοπρέπειας και ισότητας, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ισχυροποίηση της θέσης των γυναικών και στη μείωση της οικονομικής πίεσης, που συμβάλλει συνήθως στη χρήση βίας κατά των γυναικών.

Οι ασφαλιστικοί, τραπεζικοί και αποταμιευτικοί συνεταιρισμοί παρέχουν στις γυναίκες ασφαλή μέσα για την απόκτηση της οικονομικής αυτονομίας τους επιτρέποντας κατ' αυτόν τον τρόπο εναλλακτικές λύσεις, που θα αποτρέψουν τη χρήση βίας.

Ειδικοί συνεταιρισμοί, που έχουν δημιουργηθεί για την φροντίδα των παιδιών, τονίζουν τη σημασία της συμμετοχής των γονιών σ' αυτούς και προσπαθούν να διδάξουν ότι ο σεβασμός μεταξύ των γονιών αποτελεί την βασική αξία και ότι οι τάσεις για χρήση βίας πρέπει να εξετάζονται και να αποφεύγονται.

Οι οικιστικοί συνεταιρισμοί έχουν εφαρμόσει προγράμματα για την αντιμετώπιση της βίας στην οικογένεια, οι υγειονομικοί συνεταιρισμοί παρέχουν συμβουλές και φροντίζουν για την αποκατάσταση των θυμάτων, οι δε συνεταιρισμοί προσφοράς υπηρεσιών παρέχουν καταφύγιο.

Οι συνεταιρισμοί προωθούν την οικονομική ανεξαρτησία των γυναικών: Οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις αποτελούν σημαντικά μέσα για τις ομάδες των γυναικών που επιθυμούν να διασφαλίζουν τα έσοδά τους και να βελτιώσουν τις δυνατότητες για βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες. Είναι γνωστό ότι πολλές γυναίκες είναι μέλη (ιδιοκτήτριες ή υπάλληλοι), μαζί με τους άνδρες, σε μικτές συνεταιριστικές επιχειρήσεις. Η συνεργασία με τους συνεταιρισμούς έχει δώσει σε πολλές γυναίκες ευκαιρίες, που δεν θα είχαν διαφορετικά καθώς και κάποιο βαθμό οικονομικής εξασφάλισης. Οι συνεταιρισμοί αποτελούν μία μορφή επιχείρησης που είναι ιδιαίτερα καλά προσαρμομένη στις ανάγκες των γυναικών.

Οι συνεταιρισμοί προωθούν την πλήρη και ίση συμμετοχή των γυναικών σε ισχυρές θέσεις και σε κέντρα λήψης αποφάσεων: Οι διαδικασίες με τις οποίες τα μέλη ελέγχουν τις συνεταιριστικές επιχειρήσεις είναι δημοκρατικές. Οι συνεταιρισμοί συχνά αποκαλούνται "σχολεία δημοκρατίας". Μεγάλη σημασία έχει δοθεί στην προώθηση των γυναικών σε θέσεις-κλειδιά. Στους συνεταιρισμούς αποκτά κανείς εμπειρίες, οι οποίες σε πολλές περιπτώσεις επέτρεψαν σε γυναίκες να καταλάβουν ισχυρές θέσεις και εκτός Συνεταιριστικού Κινήματος. Όχι μόνο τις υποστήριξε, αλλά και τους εξασφάλισε μία σταθερή οικονομική βάση.

Τα συνεταιριστικά μέσα επικοινωνίας παρέχουν σημαντικό αριθμό πληροφοριών σχετικά με τις εμπειρίες των γυναικών, μελών και υπαλλήλων, πάνω σε θέματα που αφορούν όλους τους τομείς της ζωής, αλλά και από την άλλη ενημερώνουν και τις γυναίκες πάνω στα τρέχοντα θέματα. Ορισμένα ειδησιογραφικά συνεταιριστικά πρακτορεία όπως το Inter Press και το Associated Press, φροντίζουν ώστε τα γυναικεία θέματα να έχουν την κατάλληλη κάλυψη και παρουσιάζουν θετικά την συμμετοχή της γυναίκας στα κοινά. Όλα τα Συνεταιριστικά Κινήματα έχουν τα δικά τους συστήματα επικοινωνίας, τα οποία χρησιμοποιούνται και για τη στήριξη των γυναικείων θεμάτων. Αυτό είναι ιδιαίτερης σημασίας, εάν λάβουμε υπόψη μας ότι τα μέλη των συνεταιρισμών ανέρχονται περίπου σε 800.000.000 σ' ολόκληρο τον κόσμο και ότι μαζί με τα μέλη των οικογενειών τους φτάνουν τα 3.100.000.000 άτομα, περισσότερα δηλαδή από τον μισό πληθυσμό της γης.

4.1. Η Περίπτωση του "Αγροτο-τουρισμού (Πορεία και απολογισμός αυτής)

Ανάμεσα στις νέες μορφές τουρισμού, μία μορφή τουριστικής ανάπτυξης που παρουσιάζει μάλιστα εξαιρετικό ενδιαφέρον είναι και ο αγροτο-τουρισμός ή αλλιώς ονομαζόμενος αγροτικός τουρισμός. Παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί είναι ο τομέας στον οποίο πρωτοστατούν οι γυναικείοι συνεταιρισμοί. Οι γυναίκες αγρότισσες σ' αυτόν πρωτοδραστηριοποιήθηκαν και μετατράπηκαν σε μικρές επιχειρηματίες με ενθαρρυντικά αποτελέσματα. Είναι ανάγκη λοιπόν να πάρουμε μια γενική εικόνα του τι ακριβώς είναι αγροτουρισμός και τι προσφέρει στους ανθρώπους.

Η νέα αυτή μορφή τουριστικής ανάπτυξης χαρακτηρίζεται από το ότι δημιουργείται και αναπτύσσεται σε μη αστικό χώρο και ότι αποτελεί δραστηριότητα κυρίως εκείνων, που απασχολούνται στον πρωτογενή τομέα της παραγωγής.

Ο αγροτουρισμός στοχεύει σε δύο παράλληλους στόχους, οι οποίοι είναι:

α) αφενός για τον τουρίστα στη δυνατότητα να περάσει ήρεμες διακοπές μέσα στη φύση, έξω από το πλαίσιο του αναπτυγμένου τουρισμού, μέσα σ' ένα φιλόξενο κλίμα που δημιουργεί η ίδια η φύση και οι άνθρωποί της.

β) και αφετέρου για τον επαγγελματία η ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος με την εκμετάλλευση καταλυμάτων και με την τροφοδοσία των επισκεπτών των καταλυμάτων του, με προϊόντα της ντόπιας αγροτικής παραγωγής και της τοπικής λαϊκής τέχνης.

Κάτω από αυτή την οπτική γωνία ο αγροτουρισμός αποτελεί μία πραγματικά σημαντική μορφή τουριστικής ανάπτυξης, που στοχεύει ανάμεσα στα άλλα, όπως έχει γραφεί:

1) Στον συνδυασμό συνεργασίας των τριών τομέων της παραγωγής (δηλαδή πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς ή τομέα παροχής υπηρεσιών).

2) Στην περιφερειακή ανάπτυξη, αφού η ύπαρξή του αποτελεί σημαντικό λόγο δημιουργίας αναπτυξιακών έργων υποδομής και ανωδομής που πιθανά να καθυστερούσαν για μεγάλα χρονικά διαστήματα.

3) Στην ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών και οικολογικών επιβαρύνσεων.

4) Στην άνοδο του οικονομικού επιπέδου των περιοχών αυτών και στη συμπλήρωση του εισοδήματος των κατοίκων από τον τουρισμό.

5) Στην ουσιαστική γνωριμία με την φύση και την απομακρυσμένη πολιτιστική κληρονομιά.

6) Στη γνωριμία και διάδοση προϊόντων προερχόμενων από τη χειροτεχνία και τη βιοτεχνία.

7) Στη ψυχολογική ικανοποίηση του τουρίστα αφού αποφεύγει το συνωστισμό, το θόρυβο, την αισχροκέρδεια, κλπ. των αναπτυγμένων και δη των κορεσμένων τουριστικών περιοχών.

8) Στη δυνατότητα του τουρίστα να παίζει διαφορετικούς κοινωνικούς ρόλους από τους συνηθισμένους της καθημερινής του ζωής.

Η δραστηριότητα αυτή κίνησε από το 1983 το ενδιαφέρον του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.), που αφού για τη μελέτη του θέματος συνέστησε ένα διυπηρεσιακό όργανο, εκπόνησε στη συνέχεια το θεσμικό πλαίσιο για το εγχείρημα αυτό, που ξεκίνησε από το 1984 στην Πέτρα της Μυτιλήνης, με τη μορφή του γυναικείου αγροτουριστικού συνεταιρισμού, για να ακολουθήσουν στη συνέχεια με την ίδια μορφή άλλοι συνεταιρισμοί. Θα θέλαμε να αναφέρουμε εδώ, ότι το πρόγραμμα ίδρυσης του "Αγροτικού Συνεταιριστικού Γραφείου Τουρισμού και Ταξιδιών της Λέσβου" χρηματοδοτήθηκε σαν πρότυπη ενέργεια από τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες.

Ο Αγροτουρισμός έχει λοιπόν όλα εκείνα τα στοιχεία της τυπικής τοπικής πρωτοβουλίας, που αν συνδεθεί αρμονικά με άλλες κάτω από στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης υπαίθρου, αναδείχεται σε βασικό εργαλείο κυριαρχικό στοιχείο τοπικής ανάπτυξης.

'Άλλωστε το άτομο σήμερα ζώντας μέσα σε μία κοινωνία που έχει πάψει να "επικοινωνεί" ανθρώπινα, αναζητά την ανθρώπινη-ζεστή επαφή, χωρίς την σκοπιμότητα, την ιδιοτέλεια: Αναζητά τον αυθορμητισμό και την ειλικρίνεια, που τόσο σπάνιο είδος είναι σήμερα.

Επίσης θέλει να έχει ενεργό συμμετοχή στην καθημερινότητα και την εργασία, στη χαρά και την αγωνία της αγροτικής οικογένειας. Θέλει να συμμετέχει ενεργά στα ήθη-έθιμα-πολιτιστικά-γιορτές του τόπου: Εξερευνά τον Πολιτισμό του χώρου που φιλοξενείται. Από την άποψη αυτή ο Αγροτουρισμός προσφέρει μοναδική ευκαιρία στον επισκέπτη να εξερευνήσει και να "βιώσει" τον πολιτισμό του μικρού χώρου που έχει επισκεφθεί. Θέλει να έχει κάποιο ενθύμιο, από την παραμονή του στο χώρο.

Αναζητά τη σπιτική φιλοξενία(home hospitality),που του λείπει,βιώνοντας την καθημερινότητα του απρόσωπου και του self service κόσμου του.Αναζητά οικονομικές διακοπές,που του επιτρέπουν τη διερεύνηση του φάσματος των επιλογών του.

Από κει και πέρα υπάρχουν διαφοροποιήσεις,που έχουν να κάνουν με ηλικία-φύλο-κοινωνική/οικονομική κατάσταση/επάγγελμα,διαφοροποιήσεις μάλλον οριακής φύσης.

Ο Αγροτουρισμός απευθύνεται σε ένα μεγάλο μέρος της λεγόμενης τουριστικής αγοράς(πολύ μάλιστα περισσότερο)αν συνδυάζεται με άλλες δράσεις/μορφές:εκπαίδευση,σπορ κλπ,ανταποκρινόμενος θετικά στο σύνολο των χαρακτηριστικών που καταγράφηκαν.Πέρα από μια καθαρά επικερδή δραστηριότητα(για εκείνον που δείχνει σωστό επαγγελματισμό) ο Αγροτουρισμός αναδειχεται σε μοχλό ανάπτυξης της μικρής κοινωνίας της υπαίθρου,στο βαθμό που το επιτυγχάνει μέσα από τη συλλογικότητα το συνεργασία,το σωστό επαγγελματισμό,την ανθρώπινη σχέση/επαφή και την ευρηματικότητα προσέλκυσης πελατών,την ενεργοποίηση του ενδογενούς δυναμικού της τοπικής κοινωνίας,με σκοπό τη συνολικότερη και σφαιρικότερη ανάπτυξη του τόπου απολαμβάνοντας παράλληλα την Κοινοτική χρηματοδοτική συνδρομή που ευνοεί όλη αυτή την προσπάθεια ανάπτυξης της υπαίθρου.

4.2. Στοιχεία Ελληνικής εμπειρίας Αγροτουρισμού

Η Ελλάδα συγκεντρώνει όλα εκείνα τα στοιχεία,που την καθιστούν ως τον κατεξοχήν Ευρωπαϊκό τόπο,που προσφέρεται για όλες τις "εναλλακτικές" μορφές ήπιου τουρισμού και ιδιαίτερα του Αγροτουρισμού.

Αν και ο διεθνής τουρισμός για δεκαετίες,έχει σχεδόν ταυτίσει την Ελλάδα με τον μαζικό-σκληρό τουρισμό κυρίως λόγω της μεγάλης διάρκειας ηλιοφάνειας, της ζέστης και της και της καθαρής θάλασσας.Ωστόσο δηλώνεται με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο και προς κάθε κατεύθυνση ότι η Ελλάδα δεν είναι μόνο "ήλιος"και "θάλασσα",αλλά και κάτι το διαφορετικό,που προσφέρεται εδώ και μια δεκαετία,βασικά με τη μορφή του αγροτουρισμού.

Είναι η εναλλακτική αντίληψη απέναντι στον μαζικό τουρισμό, είναι φιλοσοφία και τρόπος ζωής,είναι εναλλακτική θεώρηση που θέλει το μικρό χωριό με τη ζεστασιά και τη φιλόξενη διάθεση των κατοίκων τους να πρωταγωνιστούν στη διαδικασία αυτή της ήπιας τουριστικής δράσης, που σέβεται τον φυσικό-αρχιτεκτονικό και πολιτιστικό περίγυρο δημιουργώντας γύρω στοιχεία που ξετυλίσσονται μέσα από τον πολιτισμό.τα ήθη

τις συνήθειες, τα έθιμα του κάθε μικρού τόπου (όπου λειτουργεί συγκροτημένος Αγροτουρισμός).

Ο Ελληνικός Αγροτουρισμός που αριθμεί κάτι περισσότερο από 10 χρόνια ζωής (ο Συνεταιρισμός Πέτρας Λέσβου ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1983) έχει μια μοναδικότητα: Θεσμικά-Λειτουργικά-Οργανωτικά είναι το μοναδικό (τουλάχιστον στην Ευρώπη) υπόδειγμα "Αγροτουριστικού Συνεταιρισμού Γυναικών, που δείχνει κατάδηλα, πως η γυναίκα της υπαίθρου πρωτοστατεί στην ανάπτυξη του χώρου της, μέσα από μια επικερδή δραστηριότητα, που φαίνεται να προσχεδιάζει με την παραδοσιακή φιλόξενη και ειλικρινή διάθεσή της.

Όλοι εκείνοι οι φορείς που συντέλεσαν στην εδραίωση της ιδέας του Αγροτουριστικού Συνεταιρισμού είναι:

---η ΠΑΣΕΓΕΣ

---η Αγροτική Τράπεζα

---το Υπουργείο Γεωργίας

---ο Εθνικός Οργανισμός Τουρισμού

---ο ΕΟΜΜΕΧ

---Οι γυναίκες που πρωτοστάτησαν στους Γυναικείους Αγροτουριστικούς Συνεταιρισμούς (Πέτρας, Λέσβου, Χίου, Αμπελακίων, Αγ. Γερμανού Πρεσπών, Μαρώνας και Χρυσούπολης) το '83 κάτω από τις πλέον αντίξοες οικονομικές αλλά και κοινωνικές συνθήκες με τον περίγυρο του μικρόχωρου σε θέση αρνητική απέναντι στην ιδέα της "Γυναίκας-επιχειρηματία", μέσα από το δικό της Συνεταιρισμό, με τη δική της ευαισθησία, τη δική της δημιουργική φαντασία και επιχειρηματικότητα.

Μία άτυπη συνάντηση ανάμεσα σ' αυτούς τους φορείς σηματοδότησε το τέλος της "πilotικής" φάσης της ιστορικής διαδρομής του Αγροτουρισμού στην Ελλάδα και ταυτόχρονα την έναρξη της "φάσης ωρίμανσης" σημειώνοντας ένα ιδιότυπο "ρεκόρ", μια ιδιότυπη μοναδικότητα στον ευρωπαϊκό-τουλάχιστον-χώρο. Η συνάντηση αυτή θα μπορούσε να θεωρηθεί "τομή" ανάμεσα στο παλιό και το νέο ανάμεσα στο "πείραμα" και το οργανωμένο.

Ο Ελληνικός Αγροτουρισμός είναι ο μοναδικός που λειτούργησε, αποκλειστικά με τις Γυναίκες. Πριν από δέκα χρόνια, το "πείραμα" ξεκινούσε από την Πέτρα του νομού Λέσβου, ενός τόπου που, αν και βρισκόταν πάνω στο "πέραςμα" προς τον τουριστικό Μόλυβο(ή Μόλυβδο) δεν μπορούσε να συγκρατήσει επισκέπτες, ούτε για έναν καφέ.

Τότε, που ο φόβος, η αναποφασιστικότητα, το "συγκρατημένο", η άγνοια υπαγόρευε το σχήμα "Γυναίκα-Απασχόληση-Επιχειρηματική Δράση". Η σοβαρότητα, η υπομονή και η επιμονή του τότε "Συμβουλίου Ισότητας" και όλων των εμπλεκόμενων στην ιστορία αυτή φορέων, αλλά κυρίως η επιμονή των ίδιων των Γυναικών της Πέτρας που πήραν μέρος στο πείραμα αυτό, έδωσε τη δυνατότητα να ξεπεραστούν τα βασικά, τουλάχιστον, εμπόδια, αλλά και την ελπίδα και αισιοδοξία και στις Γυναίκες της Χίου (Πυργί-Μεστά-Αρμόλια-Ολύμποι), των Αμπελακίων κλπ. να ξεκινήσουν τις δικές τους προσπάθειες μέσα από τις δικές τους ιδιαιτερότητες, τη δική τους προβληματική, τις δικές τους δυσκολίες.

Πριν να προχωρήσει κανείς στις εκτιμήσεις παίρνοντας υπόψη και τις διαφορετικές "χρονικές αφετηρίες" λειτουργίας καθενός από τους Συνεταιρισμούς αυτούς κρίνεται σκόπιμο να γίνουν δύο πολύ σημαντικές διαπιστώσεις. Διαπιστώσεις-συμπεράσματα μέσα από τις οποίες διακρίνει κανείς την αποφασιστικότητα, την εσωτερική δύναμη των γυναικών και την υπεροχή της επιτυχίας χωρίς ωστόσο να αποκλείονται τα προβλήματα και να ωραιοποιούνται καταστάσεις.

1. Ανεξάρτητα από το φύλο (Άνδρας ή Γυναίκα) το μήνυμα που δίνεται προς κάθε κατεύθυνση είναι του Συνεργατισμού, την συλλογικής δράσης κάτω από δημοκρατικές διαδικασίες, της αλληλεγγύης μεταξύ των μελών, αλλά και του πνεύματος της επιχειρηματικότητας που, όλα μαζί σηματοδότησαν την πορεία του Συλλογικού/Συνεργατικού Αγροτουρισμού στη χώρα όλα αυτά τα χρόνια.

Μέσα από το πνεύμα της συνεργασίας ξεπεράστηκαν πολλά από τα αρχικά προβλήματα λειτουργίας και παράλληλα δόθηκε ώθηση για να προχωρήσει το σχήμα ακόμα παραπέρα σηματοδοτώντας, έτσι τη δυναμική του θεσμού στη χώρα.

Τη διαπίστωση αυτή τη συγκρίνει κανείς με εκείνη της σημερινής κατάστασης μεμονωμένων προσπαθειών που είχαν την ίδια αφετηρία είτε παράλληλη πορεία/διαδρομή. Αντίθετα προς την πορεία των συλλογικών σχημάτων η πορεία των μεμονωμένων σχημάτων υπήρξε αρνητική τουλάχιστον στο θεματικό αντικείμενο του Αγροτουρισμού και σίγουρα λιγότερη επιτυχής εκείνη των συλλογικών σχημάτων

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Αναπτυξιακής Στρατηγικής, τα μεμονωμένα σχήματα Αγροτουρισμού με τις λειτουργίες που τα συνόδευαν προήλθαν από την εφαρμογή στη χώρα μας των λεγόμενων Τομεακών Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων Κανονισμός 2328/91, που αντικατάστησε τον Κανονισμό ΕΟΚ που ναι μεν αναδείχθηκαν διαχρονικά σε χρήσιμα εργαλεία βελτίωσης της γεωργικής εκμετάλλευσης (με μερική ή εφαρμογή στον Αγροτουρισμό) πλην όμως προωθήθηκε μάλλον η ατομική προσπάθεια χωρίς τη σύνδεσή της με τον τοπικό περίγυρο, παρά η συλλογική δράση. Σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις, χρήση των τομεακών κοινοτικών παρεμβάσεων έκαναν και οι Συνεταιρισμοί (αφού δεν είχαν εναλλακτική λύση).

Σήμερα ωστόσο, την έχουν αυτή την εναλλακτική λύση μέσα από τα ολοκληρωμένα προγράμματα τοπικής ανάπτυξης τις Κοινοτικές πρωτοβουλίες. Η Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER, που εφαρμόζεται στη χώρα μας αποτελεί μόνο την αφετηρία την εναλλακτικής αυτής λογικής που υπαγορεύει συνειδητά πλέον τη συλλογική δράση στο μικρόχωρο υπαιθρου, με άξονα τον Αγροτουρισμό.

Με αυτό το σκεπτικό, ο Αγροτουρισμός παύει να συνιστά αυτοσκοπό (ή έστω να στοχεύει στην οικονομική και κοινωνική αναβάθμιση μιας συγκεκριμένης κατηγορίας απασχολούμενων ατόμων δηλαδή των Γυναικών και μόνο) και καθιστάται "εργαλείο" σε μια γενικότερη προσπάθεια οικονομικής και κοινωνικής αναβάθμισης όλων των κατοίκων υπαιθρου (αν και εφόσον ο συγκεκριμένος τόπος προσφέρεται γι' αυτή τη μορφή τουριστικής δραστηριότητας). Εστιάζεται λοιπόν η προσπάθεια να σταλεί ένα μήνυμα του συνεργατικού πνεύματος γενικότερα μακριά από τις όποιες τοπικιστικές ή μικροπολιτικές αντιπαραθέσεις αν θέλουμε να επιβιώσουμε ως λαός και έθνος.

2. Γίνεται φανερό, ότι εκείνοι οι Γυναικείοι Συνεταιρισμοί που υιοθέτησαν στην πράξη το πραγματικό νόημα της Αυτενέργειας και της Δημιουργικής-Επιθετικής αναπτυξιακής διεργασίας πέτυχαν πολλά περισσότερα από εκείνους τους Συνεταιρισμούς που πεισματικά ζητούσαν την κρατική συμβολή και την κρατική οικονομική ενίσχυση. Εκτιμάται πως η όποια Κρατική Κοινοτική επιχορήγηση για την δημιουργία ή την επέκταση αγροτουριστικών καταλυμάτων είναι το τελευταίο βήμα, πριν από την έναρξη λειτουργίας οποιουδήποτε αγροτουριστικού σχήματος.

Τα προβλήματα όμως έχουν εντοπιστεί και είναι πλέον συγκεκριμένα απαιτούν μια λύση.

Τώρα είναι ευχερέστερο για την Πολιτεία να τα οριοθετήσει και να παρέμβει αποτελεσματικά για την λύση τους. Δύο απομονωμένοι γεωγραφικοί ακραίοι και μεθοριακοί ελληνικοί χώροι (Πέτρα Λέσβου, Αγ. Γερμανός Πρεσπών Ν. Φλώρινας) κατάφεραν να πετύχουν αν και θεωρητικά τουλάχιστον φαινόταν πως θα αντιμετώπιζαν τις μεγαλύτερες δυσκολίες. Χωρίς σε καμία περίπτωση να μην αναγνωρίζεται η επίδοση των άλλων Γυναικείους Συνεταιρισμούς, οι προαναφερθέντες φαίνεται να εμφανίζονται σε καλύτερη θέση από άποψη αποτελεσμάτων και μάλιστα σε σύγκριση με Συνεταιρισμούς που βρίσκονται πιο κοντά στο κέντρο και με θεωρητικά λιγότερες δυσκολίες.

3. Άλλη διαπίστωση έχει να κάνει με τη διαφοροποίηση στο αποτέλεσμα ως συνάρτηση του χρόνου λειτουργίας. Διαφορετικά αφετηριακά χρονικά σημεία λειτουργίας των Γυναικείων συνεταιρισμών συνεπαγονται διαφορετικούς βαθμούς επίδοσης ανάλογα με τους πρώτους.

Για παράδειγμα η Πέτρα εμφανίζει καλύτερη επίδοση από τα Αμπελάκια εκτός από τα άλλα. Θα πρέπει να αποδοθεί στις διαφορετικές χρονικές αφετηρίες, στο βαθμό που μια πολύχρονη λειτουργία του Αγρο-τουρισμού καθιστά τον τόπο των Αμπελακίων γνωστό με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα επίδοσης/λειτουργίας, ενώ τόποι που ξεκίνησαν μεταγενέστερα την αγροτουριστική λειτουργία δεν έχουν προλάβει ακόμα να γνωριστούν με τους υποψήφιους καταναλωτές των υπηρεσιών τους. Σημαντική είναι η διαφοροποίηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο κάθε Συνεταιρισμός κατά την διάρκεια λειτουργίας του ομώνυμου Συνεταιρισμού αλλά και η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που η κάθε συγκεκριμένη περιοχή -όπου και η έδρα του συνεταιρισμού- παρέχει.

Ορισμένα από τα προβλήματα που εκτέθηκαν είχαν κοινό παρονομαστή το οικονομικό. π.χ. ο Συνεταιρισμός Αμπελακίων ζητά οικονομική ενίσχυση για την πληρωμή της αμοιβής των υπηρεσιών των υπηρεσιών της Γραμματέως την οποία απασχολεί εδώ και τρία χρόνια αμισθί. Αυτό είναι ένα πολύ συγκεκριμένο αίτημα, το οποίο όμως είναι ταυτόχρονα ενδεικτικό μιας οικονομικής κατάστασης που θα πρέπει να βελτιωθεί, προκειμένου να καταστεί βιώσιμο και αυτοχρηματοδοτούμενο επιχειρησιακό σχήμα.

Από την άλλη, ο Συνεταιρισμός Χίου ζητά ενίσχυση για την επαναλειτουργία του εστιατορίου.

Ιδιαίτερα έντονη είναι η διαφοροποίηση στο θεσμικό, διαφοροποίηση που έχει να κάνει με την ιδιαιτερότητα του κάθε χώρου.

Για παράδειγμα ο Συνεταιρισμός του Αγίου Γερμανού Πρεσπών ενώ φαίνεται να μην αντιμετωπίζει πρόβλημα θέτει θέμα ιδιοκτησιακού καθεστώτος, καθώς δεν υπάρχουν για τη συγκεκριμένη περιοχή τίτλοι ιδιοκτησίας.

Ο Συνεταιρισμός της Χρυσούπολης (ο μόνος από τους εκπροσωπηθέντες που δεν αναπτύσει την δράση του μέσα από τον Αγροτουρισμό, αλλά μέσα από την μεταποίηση φρούτων) έθεσε θέμα τιμής πρώτης ύλης και ζήτησε την κρατική παρέμβαση στο σύστημα τροφοδοσίας από την πρώτη ύλη που αποσύρεται (και άρα μπορεί να αγοραστεί από το Συνεταιρισμό σε πολύ χαμηλότερη τιμή).

Όσον αφορά στα ειδικότερα θέματα λειτουργίας όλοι οι Γυναικείοι Συνεταιρισμοί έδειξαν μια αξιοζήλευτη διαχειριστική ικανότητα, ένα θαυμάσιο πνεύμα συνεργασίας που συνιστά ό,τι το καλύτερο για μια επιχειρηματική δράση που αναπτύσσεται σε τοπικό επίπεδο.

Το πιο σοβαρό πρόβλημα που θα πρέπει να διερευνηθεί σε βάθος και να απασχολήσει πολύ σοβαρά τους εμπλεκόμενους φορείς έχει να κάνει με τις διαμορφωμένες σχέσεις μεταξύ Συνεταιρισμών Γυναικών και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Πρόκειται για ένα πρόβλημα που δυστυχώς τίθεται -και μάλιστα έντονα και επιτακτικά- από τους εκπροσώπους όλων σχεδόν των Συνεταιρισμών. Το Γυναικείο Αγροτουριστικό Σχήμα ιδιαίτερα πρέπει να γίνει αποδεκτό ως μια αυθύπαρκτη οντότητα που συνδέεται άμεσα και με σχέση πλήρους ισότητας με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, έτσι ώστε αρμονικά και σε πλήρη συνεργασία με αυτή, στα πλαίσια των δημοκρατικών διαδικασιών και λειτουργιών να προχωρήσουν από κοινού στο δρόμο της ανάπτυξης.

Ο γυναικείος συνεταιρισμός πέρα από όλα τα άλλα αποτέλεσε μια πρώτης τάξης ευκαιρία να δοθεί ένα "μάθημα στους εκπροσώπους των κεντρικών φορέων" για μια πολύπλευρη συνεργασία πάνω στον κοινό σκοπό της ανάπτυξης.

Σήμερα έχουμε όλα εκείνα τα δεδομένα (θετικά και αρνητικά) για μια μελλοντική πορεία των Γυναικείων Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών που θα πρέπει να τη διακρίνει ορθολογισμός-επιχειρηματικότητα-βιωσιμότητα ανταγωνιστικότητα, αλλά και παράλληλα έντονη κοινωνική και αναπτυξιακή προδιάθεση.

Ξεκινώντας από τα αρνητικά θα πρέπει κανείς να δώσει μεγάλη έμφαση στην κατάσταση που προοιωνίζεται για τον χώρο της υπαίθρου μετά την αποδοχή από την Ευρωπαϊκή Ένωση των συμφωνιών της ΓΚΑΤ (Γενικευμένη Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου).

Στο βαθμό που η ελληνική γεωργία είναι λιγότερο ανταγωνιστική των αντίστοιχων των εταίρων μας ,με ένα υψηλό λειτουργικό κόστος και σχετικά χαμηλή απόδοση πλήττεται με άμεση συνέπεια στο εισόδημα των ανθρώπων της υπαίθρου μας.Η κύρια επιλογή για τους κατοίκους της ελληνικής υπαίθρου είναι η δημιουργία Γυναικείων Συνεταιρισμών.

Αναφέρουμε εδώ μια διαπίστωση που ίσως είναι χρήσιμη για την ύπαρξη του Αγροτουρισμού.Οι λαοί της Ευρώπης είναι ενωμένοι και προσπαθούν με τις δικές τους δυνάμεις να οργανωθούν και να επιζήσουν σ' ένα σύστημα που διαρκώς μεταβάλλεται.Αυτό είναι πολύ σημαντικό γιατί όλοι οι χώροι της υπαίθρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν απέναντί τους ένα κοινό πρόβλημα της αναμόρφωσης της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής ως συνέπεια των συμφωνιών της GATT.Η διαπίστωση αυτή γίνεται με το σκεπτικό πως οι Ελληνίδες αγρότισσες έχουν πολλά να κερδίσουν, επιδιώκοντας να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες που τους προσφέρονται στα πλαίσια των "διεθνών δικτύων" που ξεκινούν το ένα μετά το άλλο (EURURAL,EUROPEA,EUROFORM,N.O.W.I.L.E. κλπ.)

Από την άποψη αυτή,ίσως θα πρέπει,οι κεντρικοί φορείς να ενθαρρύνουν ή και να πρωτοστατούν στη δημιουργία και επιτυχία των"Δικτύων αυτών που αν μη τι άλλο δίνουν τη δυνατότητα και τις ευκαιρίες ανταλλαγής ερεθισμάτων-πληροφοριών-απόψεων πάνω στην αντιμετώπιση αυτής ή εκείνης της πιθανής κατάστασης.Απο κει και πέρα η Αυτενέργεια είναι το κρίσιμο ζητούμενο για το τοπικό επίπεδο και η δημιουργική φαντασία το στοιχείο έκφρασης της.

Ανεξάρτητα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Γυναικείοι Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί πολύ περισσότερο σε μια περίοδο αρχικής φάσης που τη διακρίνει ο αυτοσχεδιασμός και ο ερασιτεχνισμός το μήνυμα που δόθηκε ξεκάθαρα προς κάθε κατεύθυνση είναι μήνυμα χαράς και αισιοδοξίας.

5.1. ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Στην Ελλάδα υπάρχουν και λειτουργούν γυναικείοι συνεταιρισμοί με διάφορους σκοπούς. Κατ' αρχήν γίνεται διαχωρισμός των συνεταιρισμών σε αστικούς συνεταιρισμούς και σε αγροτουριστικούς στους οποίους αναφερθήκαμε με λίγα λόγια παραπάνω.

Η κατηγορία των αστικών συνεταιρισμών εμπίπτει και σε διαφορετική νομοθεσία, αλλά και σχετίζονται με διαφορετικούς φορείς, που είναι ο Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ. και η Γ.Γ.Ι. Ενώ οι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί που αποτελούν και την πλειοψηφία των γυναικείων συνεταιρισμών εμπίπτουν στη νομοθεσία περί αγροτικών συνεταιρισμών και σχεδόν όλοι έχουν δομική σχέση με το Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα δηλ. είναι μέλη των Ε.Α.Σ. της περιοχής τους. Με την κατηγορία αυτή θα ασχοληθούμε εκτεταμένα στη συνέχεια της εργασίας μας.

5.2. ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Οι Ελληνίδες αγρότισσες, οι οποίες αποτελούν τα μέλη των αγροτουριστικών συνεταιρισμών αντιστοιχούν το 50% του αγροτικού πληθυσμού και το 37% στο σύνολο των εργαζόμενων γυναικών που εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα στη ζωή και στην εργασία τους. Τα κύρια προβλήματα, που αντιμετωπίζουν ακόμα και στις μέρες μας οι Ελληνίδες αγρότισσες σχετίζονται με:

α) την έλλειψη προσωπικού εισοδήματος της αγρότισσας, ενώ αντίθετα συμμετέχει πλήρως στη γεωργική παραγωγή και εξίσου με τον άνδρα,

β) τις διακρίσεις στον καταμερισμό εργασίας, διότι ενώ η επαγγελματική ασχολία του άνδρα αγρότη περιστρέφεται στις καλλιέργειες και στην κτηνοτροφία, σε συνδυασμό με την χρήση της τεχνολογίας, η αγρότισσα απασχολείται στην περιορισμένη γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή με το αγροτικό σπίτι,

γ) την ανισότητα στην ευθύνη και στη διαχείριση της αγροτικής εκμετάλλευσης.

δ) τις θεσμικές διακρίσεις, όπως λ.χ. στα άρθρα 24 και 155 του Αγροτικού Κώδικα που αφορούν στο δικαίωμα "αποκατάστασης καλλιεργητών", όπου ως καλλιεργητές που δικαιούνται αποκατάστασης ορίζονται οι έγγαμοι αρρένες, οι χήρες καλλιεργητών με ανήλικα τέκνα ή με ανήλικες άγαμες θυγατέρες, τα ανήλικα ορφανά καλλιεργητών και οι άγαμοι αρρένες ενήλικες καλλιεργητές,

ε)τη μη συμμετοχή της αγρότισσας στην πολιτική ζωή, στους συνεταιρισμούς και στα συνδικαλιστικά όργανα.

Επί πλέον, η Ελληνίδα αγρότισσα, στερείται στοιχειωδών διευκολύνσεων, οι οποίες θα της δημιουργούσαν προϋποθέσεις να ανεβάσει το πνευματικό της επίπεδο καθώς και το επίπεδο της επαγγελματικής της εξέλιξης.

Καταπονείται διαθέτοντας ατέλειωτες ώρες, που υπερβαίνουν κατά πολύ τον μέσο όρο εργασίας, στην αγροτική παραγωγή, στο νοικοκυριό και στην ανατροφή των παιδιών, χωρίς να υπάρχει κάποιο αντίκρουσμα για την προσφορά της αυτή.

Το αποτέλεσμα αυτής της υποβάθμισης της αγρότισσας σ' όλους τους τομείς της σύγχρονης κοινωνικής ζωής, στον κοινωνικό, στον οικονομικό, στον εκπαιδευτικό, κλπ. είναι η έλλειψη ενδιαφέροντος για την σωστή ενασχόλησή τους με την αγροτική οικονομία και την εκπαίδευση στις σύγχρονες τεχνολογίες, ειδικά από την πλευρά των νέων αγροτισσών, καθώς και η διαιώνιση ενός παραδοσιακού τύπου γυναίκας και επαγγελματία, που πιέζεται από τις υπάρχουσες κοινωνικές προκαταλήψεις.

Παρ' όλα όμως τα αναφερόμενα παραπάνω μειονεκτήματα-τα οποία υπάρχουν στην ελληνική ύπαιθρο-τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει αρκετά βήματα αναβάθμισης του ρόλου της αγρότισσας και εξίσωσής της με τον άνδρα, από την Πολιτεία. Τα πλέον σημαντικά από αυτά μπορούν να συνοψιστούν στα επόμενα:

α)στο Ν.1287/82 με τον οποίο δόθηκε πλήρης και αυτοτελής σύνταξη,

β)στις παροχές μητρότητας από 1/5/1985 καθιερώθηκε το επίδομα κυοφορίας και λοχείας, το βοήθημα τοκετού,

γ)στη σύνταξη αναπηρίας,

δ)στην παροχή ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης(που παρέχεται στην ασφαλισμένη και στη συνταξιούχο του Ο.Γ.Α.)

Μια σημαντικότερη προσπάθεια στα πλαίσια της ένταξης και της συμμετοχής της γυναίκας στους συνεταιρισμούς έγινε με το άρθρο 8. παρ.1 του Νόμου 1541/1985. Με το νόμο αυτό δημιουργούνται οι προϋποθέσεις στις γυναίκες, οι οποίες είναι ενήλικες και απασχολούνται αυτοπροσώπως, επαγγελματικά και αποκλειστικά σε οποιονδήποτε κλάδο της αγροτικής οικονομίας και ιδίως στη παραγωγή προϊόντων της γης, της κτηνοτροφίας, αλιείας και μελισσοκομίας, καθώς και στην παραγωγή προϊόντων αγροτικής βιοτεχνίας και οικοτεχνίας, να συμμετάσχουν ως τακτικά μέλη στους αγροτικούς συνεταιρισμούς.

Η δε Γενική Γραμματεία Ισότητας των Δύο Φύλων, στα πλαίσια ανάπτυξης του γυναικείου συνεταιριστικού κινήματος και για να δώσει τη δυνατότητα συμμετοχής των γυναικών σε συνεταιρισμούς, δημιούργησε ειδικά προγράμματα τα οποία ενθαρρύνουν τη δημιουργία Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών.*

Στη χώρα μας σήμερα η σημαντική δραστηριότητα του νέου αυτού θεσμού πραγματοποιείται από τις γυναίκες.

*Η Γενική Γραμματεία Ισότητας (κυβερνητικός φορέας) ιδρύθηκε το Μάρτιο του 1983 αρχικά με τη μορφή Συμβουλίου Ισότητας των δύο φύλων είδε το συνεταιριστικό κίνημα ως έναν από τους πιο "κατάλληλους μηχανισμούς" ή "αναπτυξιακό μοντέλο" για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοδυναμίας στις αγρότισσες που ανήκουν στην κατηγορία των μικρο-καλλιεργητών και την εξάλειψη των κοινωνικών προκαταλήψεων σε βάρος των γυναικών

Η νομική κατοχύρωση του δικαιώματος των γυναικών να συμμετέχουν στους μικτούς αγροτικούς συνεταιρισμούς του τόπου τους χωρίς όρους (αρχηγός εκμετάλλευσης/έγγαμη) περιέχεται με το Νόμο (Ν. 1257/82) "Για την αποκατάσταση της δημοκρατικής λειτουργίας των Συνεταιρισμών και κατοχυρώνεται με τον νόμο 1541/85 για τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις (Παπαγαρουφαλιά Ελένη" Ελληνίδα αγρότισσα και γυναικείοι συνεταιρισμοί" "Κέντρο ερευνών για τις γυναίκες της Μεσογείου").

Ιδιαίτερα η μορφή του Αγροτουριστικού Συνεταιρισμού φάνηκε περισσότερο προσιτή γιατί οι δραστηριότητες δεν απαιτούν μεγάλα κεφάλαια και οι γυναίκες θα ασχολούνται με εργασίες που ήταν ήδη γνωστές σ' αυτές. Ακόμη η ιδέα του Αγροτουρισμού αποσκοπεί στη προσφορά μιάς ανθρώπινης μορφής τουρισμού (ως απάντηση στο βιομηχανοποιημένο τουρισμό), που έχει τυποποιήσει την προσφορά υπηρεσιών, έχει αλλοιώσει το περιβάλλον και δε σέβεται την παράδοση, ενώ παράλληλα έχει μετατρέψει τον τουρισμό σε αντικείμενο εκμετάλλευσης.

Παρ' όλο που η τώρα ισχύουσα συνεταιριστική νομοθεσία δε δημιουργεί κανένα εμπόδιο στην εγγραφή της γυναίκας στους συνεταιρισμούς, αλλά αντίθετα την εξασφαλίζει και παρά το γεγονός ότι πολλές γυναίκες είναι σε θέση να αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα των συνεταιρισμών, η συμμετοχή τους σ' αυτούς είναι ελάχιστη. Η διαμορφωμένη νοοτροπία και αντίληψη για το ρόλο και τη θέση της γυναίκας αποτελεί και σήμερα εμπόδιο στο να εκπροσωπή ολοκληρωτικά την οικογένεια.

Κύριοι παράγοντες που συντέλεσαν στην ενθάρρυνση της δημιουργίας των Γυναικείων Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών, είναι οι παρατιθέμενοι στη συνέχεια:

1) Η προοπτική οικονομικής αυτοτέλειας της αγρότισσας,
2) Η ένταξη της αγρότισσας στη σύγχρονη παραγωγική διαδικασία,
3) Η δυνατότητα να εισπράττει με την συμμετοχή στο συνεταιρισμό, απευθείας η ίδια την αμοιβή της και ανάλογα με την εισφορά της και τη συνεταιριστική της μερίδα,

4) Η δυνατότητα πολιτικοποίησης της αγρότισσας και συμμετοχής της σε δημοκρατικές διαδικασίες.

5) Η ενίσχυση με τον τρόπο αυτό του αγροτικού συνεταιριστικού κινήματος, διότι μαθαίνουν οι αγρότισσες να συμμετέχουν σε κοινές συλλογικές προσπάθειες, να εξοικιώνονται με οικονομικές και επιστημονικές έννοιες και λειτουργίες και να τίθενται οι βάσεις συμμετοχής μακροπρόθεσμα σε μικτούς συνεταιρισμούς,

6) Η αναγκαιότητα ανάπτυξης νέων μορφών τουρισμού, όπως αυτή του αγροτουρισμού, ο οποίος βρίσκει γόνιμο έδαφος ανάπτυξης στη χώρα μας,

7) Η ανάπτυξη της κοινωνικότητας των γυναικών με την διεύρυνση των στενών τοπικών τους σχέσεων.

Ο Συνεταιρισμός έχει σαν κύριο άξονα του το Κεντρικό Γραφείο Πληροφοριών, στο οποίο απευθύνεται ο ενδιαφερόμενος για να αποσταλεί από πριν ένα ειδικό έντυπο να συμπληρώσει και για να πάρει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες.

Στα έντυπα αυτά αναγράφονται οι προτιμήσεις του, αν συνοδεύεται από παιδιά, κλπ, ώστε το γραφείο να διανείμει τους τουρίστες στα κατάλληλα σπίτια του συνεταιρισμού.

Η προσέλκυση πελατών γίνεται μέσα από το γραφείο αυτό του συνεταιρισμού σε καταλύματα, όπου εξασφαλίζονται όλες οι προβλεπόμενες ανέσεις που ισχύουν για την κατηγορία των ενοικιαζόμενων δωματίων.

Με πρωτοβουλία της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Δύο Φύλων, έγινε η έναρξη της δραστηριότητας αυτής με τον Αγροτουριστικό Συνεταιρισμό σ' ένα γραφικό χωριό στο νησί της Λέσβου, όπου υπήρχε ένας πυρήνας γυναικών πρόθυμος να εφαρμόσει πρακτικά την ιδέα αυτή, η οποία ήδη αποτελεί πραγματικότητα και στη Γαλλία και στην Ιταλία.

Στη συνέχεια συστήθηκε το Νομικό Πρόσωπο του πρώτου αυτού Γυναικείου Αγροτουριστικού Συνεταιρισμού. Ο συνεταιρισμός επιδοτήθηκε για 300 ώρες επιμόρφωσης από το Γραφείο Ισότητας Ευκαιριών στην απασχόληση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στηρίχθηκε στα πρώτα βήματα παράλληλα και από τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού.

Τα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι συνεταιρισμοί αυτοί στα πρώτα στάδια της λειτουργίας τους, έχουν σχέση με την οργάνωση της υποδομής τους, την προσαρμογή στις απαιτήσεις της συλλογικής εργασίας, την αναγκαιότητα απόκτησης γνώσεων επαγγελματικής υφής στον τομέα της παροχής υπηρεσιών και αυτός ήταν ο λόγος, για τον οποίο δόθηκε η δυνατότητα παρακολούθησης ειδικών σεμιναρίων.

Μπορούμε να πούμε, ότι η μέχρι σήμερα λειτουργία των αγροτουριστικών συνεταιρισμών αποδείχθηκε κερδοφόρα για τις γυναίκες μέλη κάθε μία από τις οποίες διαθέτει κατά μέσο όρο τρία δωμάτια. Θα αναφερθούμε για παράδειγμα στα έσοδα του συνεταιρισμού της Πέτρας, ο οποίος με βάση τα απολογητικά στοιχεία είχε συνολικά έσοδα από διανυκτερεύσεις 16.872.900 δραχμές, έσοδα από πρωινό 2.872.900 και εισπραξεις από το εστιατόριο 11.760.862 δρχ.

Απέδωσε συνολικούς φόρους ύψους 1.207.701 δραχμών και κάθε δίκλινο δωμάτιο για τους πέντε θερινούς μήνες είχε καθαρή εισπραξη ύψους 140.000 δραχμών.

Πρέπει να τονίσουμε, ότι σήμερα το πρόγραμμα αυτό πραγματοποιείται κυρίως με εθνικούς πόρους και με μία περιορισμένη συμμετοχή στο επιμορφωτικό πρόγραμμα του Κοινωνικού Ταμείου της Ε.Ο.Κ.

Με όλα όσα παραπάνω αναφέραμε γίνεται αντιληπτή, η σπουδαιότητα του θεσμού στην πράξη. Συνοψίζοντας, μπορούμε να πούμε τα ακόλουθα αναφορικά με την συμβολή του:

---Βοηθά σημαντικά στην ανάπτυξη του ρόλου της γυναίκας-αγρότισσας, στην ένταξή της στην αγροτική παραγωγή με τρόπο αβίαστο, σε ένα οικείο περιβάλλον προσαρμοσμένο στις γυναικείες ιδιαιτερότητες.

---Συμβάλλει στην ανάπτυξη της γυναικείας δραστηριότητας στην περιφέρεια, όπου υπάρχουν και τα σοβαρότερα γυναικεία προβλήματα.

---Επιδρά στην ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών και οικολογικών επιβαρύνσεων με παράλληλη ουσιαστική γνωριμία με την φύση και την απομακρυσμένη πολιτιστική κληρονομιά για τον επισκέπτη.

---Ενισχύει σημαντικά την απόκτηση εισοδήματος ή την συμπλήρωση του για την Ελληνίδα αγρότισσα, που πέρα από το όφελος της ίδιας

συμβάλλει και στην οικονομική και τουριστική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών της χώρας μας.

Δεν πρέπει να παραλείψουμε να πούμε ότι οι υπάρχοντες αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί, συμμετέχουν στα ετήσια προγράμματα Κοινωνικού Τουρισμού που καταρτίζει ο Ε.Ο.Τ., συμβάλλοντας αποφασιστικά σ' αυτόν.

Οι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί απευθύνονται:

~σε όσους θέλουν να περάσουν τις διακοπές τους στο ελληνικό αγροτικό σπίτι, σε ατμόσφαιρα φιλοξενίας και εξυπηρέτησης στηριγμένης στην απλότητα και φυσικότητα των ανθρώπινων σχέσεων

~σε εκείνους που θέλουν να γνωρίσουν την καθημερινή ζωή, τα ήθη, τα έθιμα και την πολιτιστική παράδοση των διαφόρων περιοχών της χώρας μας.

Από όλα όσα έχουν λεχθεί μέχρι τώρα, συμπεραίνουμε, ότι η γυναίκα για να είναι ελεύθερη πρέπει να είναι οικονομικά ανεξάρτητη.

Ο Γυναικείος Συνεταιρισμός θεωρείται ένα από τα καταλληλότερα σχήματα ένταξης της γυναίκας στην παραγωγή, όπου και θα αποκτήσει την οικονομική της ανεξαρτησία. Συμβάλλει, σε μεγάλο βαθμό, στην ενθάρρυνση για τη συμμετοχή της στη σύγχρονη οργανωμένη μορφή αγροτικής παραγωγής.

Η γυναίκα μετέχοντας στο συνεταιρισμό, εισπράττει απ' ευθείας η ίδια την αμοιβή των κόπων της, ανάλογα με την εισφορά της και τη συνεταιριστική της μερίδα, ξεφεύγοντας έτσι από την επικυριαρχία και την διαχείριση του συζύγου της.

Μέσα από τις δημοκρατικές διαδικασίες του συνεταιρισμού, η γυναίκα συνειδητοποιεί τη λειτουργία της Δημοκρατίας, τη σημασία της ψήφου της, της κοινωνικής ελευθερίας και της οικονομικής ανεξαρτησίας.

Για τη στήριξη της επαγγελματικής κατάρτισης των αγροτισσών και με την υποστήριξη της Γ.Γ.Ι. (Γενική Γραμματεία Ισότητας) και άλλων αρμόδιων φορέων όπως τον Ο.Α.Ε.Δ., ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ, Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ., κ.α. ιδρύθηκαν, πρόσφατα στη χώρα μας 8 γυναικείοι συνεταιρισμοί με τη μορφή "αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί". Αξίζει να αναφερθούμε σε όλους αυτούς τους γυναικείους αγροτουριστικούς συνεταιρισμούς και στον τρόπο λειτουργίας τους. Προηγουμένως αναπτύξαμε και την έννοια του αγροτουρισμού, τη νέα αυτή μορφή τουρισμού.

Έτσι,ο αγροτουρισμός προσφέρει διακοπές στο Ελληνικό αγροτικό σπίτι,σε ατμόσφαιρα φιλοξενίας και εξυπηρέτησης στηριγμένης στην απλότητα και φυσικότητα των ανθρώπινων σχέσεων.Απευθύνεται σε εκείνους που θέλουν να γνωρίσουν την καθημερινή ζωή,τα ήθη και τα έθιμα και την πολιτιστική παράδοση των διαφόρων περιοχών της χώρας μας.

Αποβλέπει στην αρμονική και ισόρροπη σύνδεση της τουριστικής προσφοράς της χώρας με την πραγματική και συνεχώς διαφοροποιούμενη τουριστική ζήτηση και στο να καταστεί προσιτή σε κάθε Έλληνα και ξένο επισκέπτη,η οικουμενική κληρονομιά της Ελλάδος.

Ακόμη ο αγροτουρισμός αποβλέπει στη διάσωση του περιβάλλοντος περιορίζοντας τις κατασκευές που μέχρι τώρα αλλόγιστα αλλοίωσαν περιοχές της χώρας μας.

Στόχος της Γ.Γ.Ι.με την ίδρυση γυναικείων συνεταιρισμών στην ύπαιθρο είναι η εξασφάλιση στις αγρότισσες μιας οικονομικής αυτοτέλειας που θεωρείται,όπως είπαμε,το αναγκαίο βήμα για την κοινωνική τους απελευθέρωση.

Ο Αγροτουρισμός είναι μια δραστηριότητα οικεία και πολύ γνωστή στις γυναίκες αλλά παράλληλα μέσα στα πλαίσια του συνεταιρισμού έχουν τη δυνατότητα διαχείρισης και είσπραξης των κερδών από την εργασία τους,δηλ.τους δίνεται η δυνατότητα επιχειρηματικής δραστηριότητας.Επίσης συμβάλλει στην προβολή της πολιτιστικής ταυτότητας του τόπου,γιατί σέβεται και προστατεύει την παράδοση,το φυσικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον,τα ήθη και τα έθιμα.

5.3. ΙΔΡΥΘΕΝΕΤΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΙ ΑΓΡΟΤΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

5.3.1. Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Πέτρας Μυτιλήνης

Σε ένα αγροτικό χωριό της Λέσβου με 1.000 περίπου κατοίκους,δημιουργήθηκε ο πρώτος γυναικείος συνεταιρισμός της χώρας. Η ιδέα της δημιουργίας του ήταν κυρίως της Γενικής Γραμματείας Ισότητας,θα έπρεπε να ιδρυθεί ένας γυναικείος συνεταιρισμός που οι σκοποί του,θα ήταν κοντά στις δραστηριότητες,που είναι γνωστές και οικίες στις γυναίκες.

Ο Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός της Πέτρας Λέσβου είναι ο πρώτος συνεταιρισμός αυτής της μορφής και δημιουργήθηκε εκτός από την βοήθεια της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των 2 φύλλων, με την βοήθεια της Νομαρχίας Λέσβου που έκανε εκπαιδευτικά σεμινάρια για συνεταιριστικά και άλλα θέματα, του ΕΟΤ και άλλων φορέων, έφτιαξαν καλαίσθητα και με προδιαγραφές "καταλύματα" στα οποία προσφέρεται και πρωινό πέρα του ύπνου. Οι γυναίκες έτσι θα μπορούσαν να μάθουν από την πράξη να δουλεύουν συλλογικά, να συζητούν και να συναποφασίζουν στα πλαίσια ενός συνεταιρισμού.

Από την άλλη πλευρά, οι γυναίκες, δεν θα δούλευαν μόνο, πράγμα που κάνουν έτσι και αλλιώς, αλλά θα οργάνωναν μόνες τις δουλειά τους, θα αναλάβαιναν οι ίδιες τις συναλλαγές και τέλος θα αποκτούσαν ένα προσωπικό εισόδημα.

Αρχικά, 24 γυναίκες της Πέτρας, ανταποκρίθηκαν στο μήνυμα της πρωτοποριακής αυτής προσπάθειας και καθιέρωσαν το θεσμό του Αγρο-τουρισμού στην Ελλάδα. Τον Αύγουστο του 1983, τον Οκτώβριο, ιδρύθηκε ο συνεταιρισμός όταν 47 γυναίκες συνεταιρίστηκαν, έγιναν οι πρώτες εκλογές και το Δ.Σ. που εκλέχτηκε, δραστηριοποιήθηκε. Την 1η Μαΐου του 1984 λειτούργησαν 75 δωμάτια. Ο στόχος του συνεταιρισμού ήταν η οικονομική, πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου και των οικογενειών.

Το 1984, φιλοξενήθηκαν 1500 άτομα και τα έσοδα ήταν 5.139.230 δρχ., ενώ το 1985, οι φιλοξενούμενοι ξεπέρασαν τους 3000 και τα έσοδα του συνεταιρισμού έφτασαν τα 14.000.000 δρχ.

Μέσα στα πλαίσια δραστηριοτήτων του είναι οι ενοικιάσεις δωμάτων, η εκμετάλλευση εστιατορίου, οι πωλήσεις προϊόντων (βάζα που ζωγραφίζονται με το χέρι κ.α.), οι εκδρομές με πούλμαν για ξενάγηση, η εκμάθηση τοπικών χωρών κ.λ.π.

Ο Συνεταιρισμός διαθέτει σήμερα 150 δωμάτια και 265 κρεβάτια στα σπίτια των γυναικών-μελών. Στο συνεταιριστικό εστιατόριο ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να δοκιμάσει παραδοσιακά φαγητά και γλυκά φτιαγμένα από τις γυναίκες του συνεταιρισμού. Στο γραφείο του συνεταιρισμού στεγάζεται και το εκθετήριο, όπου ο επισκέπτης μπορεί να αγοράσει παραδοσιακά γλυκά, υφαντά και πήλινα που είναι η παραδοσιακή τέχνη της Λέσβου.

Ο σκοπός του συνεταιρισμού είναι να αποκτήσουν οι γυναίκες ένα προσωπικό εισόδημα και να έχουν οι ίδιες τον έλεγχο των εργασιών τους, να αποκτήσουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και την απαραίτητη εμπειρία για να συμμετάσχουν με ίσους όρους με τους άνδρες στο συνεταιριστικό και γενικά στην ανάπτυξη του τόπου τους. Επίσης έχουν αναπτύξει και έχουν ενταχθεί σε αντίστοιχα Ευρωπαϊκά δίκτυα ανταλλαγής εμπειριών και πληροφοριών. Έτσι οι γυναίκες εκτός από το ότι αποκτήσανε προσωπικό εισόδημα αλλάξανε και τη θέση τους στην κοινωνία της υπαίθρου. Δώσανε ακόμα κίνητρο σε δύο ορεινά γειτονικά χωριά να συστήσουν συνεταιρισμό και να παράγουν προϊόντα, από τα οποία ένα μέρος απορροφά ο Συνεταιρισμός της Πέτρας. Αυτοί οι συνεταιρισμοί είναι της Άγρας και της Άντισσας.

Τηλ. για κρατήσεις και πληροφορίες: 0253/41238.

5.3.2. Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Αμπελακίων.

Πολλοί Έλληνες και ξένοι μελέτησαν για το Συνεταιρισμό των Αμπελακίων της Θεσσαλίας, που δημιουργήθηκε και άνθισε μέσα στην περίοδο της Τουρκοκρατίας και στηρίχθηκε στη βαφή και το εμπόριο των κόκκινων νημάτων.

Ο Συνεταιρισμός των Αμπελακίων θεωρείται ο πρώτος συνεταιρισμός κεφαλαίου και εργασίας στον κόσμο έχει επίκεντρο το κτίριο του ΣΒΑΡΤΣ, που άνηκε στον ιδρυτή και επικεφαλής του πλουσιότερου συνεταιρισμού μαλλιού. (Σβαρτς=Γεώργιος Μαύρος στα ελληνικά).

Πηγή της βιοτεχνικής παραγωγής των Αμπελακίων ήταν η βαμβάκοκαλλιέργεια. Τα νήματα των βιοτεχνών έγιναν περιζήτητα για το ανεξιτίλο κόκκινο χρώμα τους, που οφειλόταν στη βάση της χρωστικής ύλης, το ριζάρι. Στα τέλη του 18ου αιώνα ο αριθμός των νηματοβαφείων ήταν 24, ενώ σύμφωνα με γραπτές μαρτυρίες απασχολούνταν σ' αυτά 2.000 εργάτες.

Οι γυναίκες, λοιπόν, των Αμπελακίων αν και ο γυναικείος πληθυσμός εκεί είναι λιγοστός, αποφάσισαν να αναβιώσουν τη σπάνια εστία απ' όπου ακτινοβόλησε το πνεύμα του συνεργατισμού και που έδωσε πρωτοπόρες λύσεις σε θέματα κοινωνικής-συλλογικής οργάνωσης.

Ο Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Αμπελακίων δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία της Γενικής Γραμματείας Ισότητας, τη συμπαράσταση της Νομαρχίας Λάρισας, του ΕΟΜΜΕΧ, του ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ.,

του ΕΟΤ, της Τράπεζας Μακεδονίας-Θράκης, της Αγροτικής Τράπεζας, της Ένωσης Γεωργικών Συνεταιρισμών Λάρισας κ.α.

Οι ενοικιάσεις δωματίων και η λειτουργία καλοκαιρινού Αναψυκτηρίου είναι οι δραστηριότητές του. Ο συνεταιρισμός διαθέτει 60 κρεβάτια στα σπίτια των μελών του. Στη διάθεση του επισκέπτη είναι και το γραφικό αναψυκτήριο "το Ρόδι" όπου κάτω από τα δροσερά πλατάνια του γεύονται παραδοσιακούς μεζέδες φτιαγμένους από τα χέρια των γυναικών-μελών.

Τα μέλη του γυναικείου συνεταιρισμού δεν ασχολούνται μόνο με την περιποίηση των ξένων στα φιλόξενα σπίτια τους. Συνεργάζονται παράλληλα για την αναβίωση της βαφής των κόκκινων νημάτων με το φυσικό ριζάρι, και προσπαθούν με τα αντικείμενα ή τα εδέσματα που ετοιμάζουν να δώσουν τη σφραγίδα του χωριού.

Μόνο μια τέτοια κίνηση θα μπορούσε να σεβαστεί την πολυσυζητημένη ιστορία των Αμπελακίων και να τονίσει περισσότερο την παράδοση και την φιλοξενία και λιγότερο την τουριστική εκμετάλλευση. Και πράγματι πιστεύουμε ότι ο ξένος επισκέπτης ξεκινώντας από την θαλπωρή του σπιτιού μιας Αμπελακίτισας (μέλος του γυναικείου συνεταιρισμού) με άλλη διάθεση θα δει το αρχοντικό του Σβαρτς (αρχοντικό του οικισμού που θεμελιώθηκε το 1787 και τελειοποιήθηκε το 1798), και θα περπατήσει στα ανηφορικά δρομάκια με μεγαλύτερη ευχαρίστηση.

Τέτοιες ευαίσθητες ελλαδικές περιοχές, όπως τα Αμπελάκια, απ' όπου πέρασαν διάφοροι μελετητές, τουρίστες, προσκυνητές μόνο με λεπτότητα και ευαισθησία μπορεί να τις αγγίξει κανείς. Και θα μπορούσαμε να πούμε τι ποιο ευαίσθητο και διακριτικό από το χέρι μιας γυναίκας η οποία ξέρει να εκτιμά τις πολύτιμες αξίες που με κόπους ολόκληρων χρόνων υπάρχουν και διατηρούνται.

Τηλ. για πληροφορίες και κρατήσεις: 0495/31.395

5.3.3. Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Χίου.

Ο γυναικείος Αγροτουριστικός συνεταιρισμός Χίου δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και της Νομαρχίας Χίου, με την συμπαράσταση του ΕΟΤ και άλλων φορέων, όπως ο ΟΑΕΔ, το ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ., η Αγροτική Τράπεζα κ.α.

Στόχος του είναι η σωστή εξυπηρέτηση των επισκεπτών στα ενοικιαζόμενα δωμάτια που διαθέτει και στο εστιατόριο, με τα χιώτικα φαγητά. Βρίσκεται στα 4 Μαστιχοχώρια της Χίου ή Νοτιόχωρα (Αρμόλια-Πυργί-Ολύμπους-Μεστά).

Ο συνεταιρισμός διαθέτει 44 δωμάτια (98 κρεβάτια) στα σπίτια των γυναικών-μελών. Τα δωμάτια αυτά προσφέρουν τις απαραίτητες ανέπιες. Λειτουργήσε λίγα χρόνια αργότερα και λειτουργεί και σήμερα με μεγάλη επιτυχία.

Ο φιλοξενούμενος έχει τη δυνατότητα να δοκιμάσει την παραδοσιακή χιώτικη κουζίνα και να μετέχει εάν βέβαια το θέλει, στις αγροτικές εργασίες των κατοίκων από τις οποίες η πιο ενδιαφέρουσα είναι το κέντημα της Μαστίχας, από τον Ιούνιο μέχρι το Σεπτέμβριο. Ο επισκέπτης, επίσης μπορεί να παρατηρήσει και να ερευνήσει τον τρόπο συλλογής της μαστίχας.

Οι γυναίκες των 4 χωριών με την πρωτοποριακή τους προσπάθεια απαντούν στο "βιομηχανοποιημένο" τουρισμό, προσφέροντας την εναλλακτική λύση του "αγροτουρισμού" στα φιλόξενα σπίτια τους.

Τηλ. για πληροφορίες και κρατήσεις: 0271/72496 (Πυργί Χίου)

5.3.4. Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Αράχωβας.

Ο συνεταιρισμός αυτός δημιουργήθηκε με την πρωτοβουλία των γυναικών και με την συμπαράσταση της Διεύθυνσης Οικιακής Αγροτικής Οικονομίας του Υπουργείου Γεωργίας, του ΕΟΜΜΕΧ, της Γενικής Γραμματείας Ισότητας, του ΕΟΤ και άλλων φορέων. Βρίσκεται στο δρόμο προς το χιονοδρομικό κέντρο του Παρνασσού, έχει απέναντι το ιστορικό κέντρο των Δελφών.

Οι γυναίκες της Αράχωβας αποφάσισαν να δημιουργήσουν ένα δικό τους συνεταιρισμό, στη προσπάθειά τους να βελτιώσουν το βιοτικό τους επίπεδο και την θέση τους, αλλά και να προσφέρουν ένα νέο τρόπο διακοπών στα φιλόξενα σπίτια τους.

Ο συνεταιρισμός διαθέτει 200 κρεβάτια στα σπίτια των γυναικών-μελών, με ιδιαίτερο ή κοινό μπάνιο. Επίσης προσφέρει πρωινό εμπλουτισμένο με ντόπια προϊόντα.

Έχει την ευκαιρία ο φιλοξενούμενος να παρακολουθήσει την ενδιαφέρουσα υφαντική τέχνη που είναι κι αυτή μια δραστηριότητα στα πλαίσια δραστηριοτήτων του συνεταιρισμού.

Μάλιστα έχουν παράλληλα δημιουργήσει χειροτεχνικό συν/σμό όπου στο γραφείο του συνεταιρισμού στεγάζεται εκθετήριο και ο επισκέπτης της Αράχοβας μπορεί να αγοράσει τα φημισμένα χειροποίητα Αραχοβίτικα υφαντά με τα χαρακτηριστικά παραδοσιακά σχέδια.

5.3.5.

Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Αγ.Γερμανού-Πρεσπών.

Ο Γυναικείος Αγροτουριστικός συνεταιρισμός Αγ.Γερμανού Πρεσπών δημιουργήθηκε με τη βοήθεια της Ν.Ε.Ι. Φλώρινας, της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και της Νομαρχίας Φλώρινας, με τη συμπαράσταση του ΕΟΜΜΕΧ, του ΕΛΚΕΠΑ και άλλων φορέων. Η επιτυχία του Αγροτουρισμού ξεπέρασε κάθε προσδοκία και οι αιτήσεις για διαμονή ξεπερνούν την υφιστάμενη εποδομή.

Ο Συνεταιρισμός διαθέτει 25 κρεβάτια σε τρία παραδοσιακά αναπαλαιωμένα κτίρια, στο χωριό Αγ.Γερμανό γύρω από την γραφική λίμνη των Πρεσπών, που είναι σήμερα ένας από τους μοναδικούς στον κόσμο υδροβιότοπους με σπάνια πανίδα. Στο συνεταιρισμό συμμετέχουν και γυναίκες από τα χωριά Πύλη και Λαιμό.

Μπορεί ο επισκέπτης να γευτεί ποικιλία νόστιμων ψαριών από τις λίμνες, που μαγειρεύονται από γυναίκες-μέλη σύμφωνα με την ντόπια παραδοσιακή κουζίνα και να συμμετέχει στην καθημερινή ζωή των κατοίκων και στις αγροτικές εργασίες-αν το θελήσει-.

Εδώ οι γυναίκες της περιοχής συνεχίζοντας τη διαρκή και ανυποχώρητη προσπάθεια για διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά και με την πεποίθηση ότι βοηθούν στο ξαναζωντάνεμα της όμορφης περιοχής τους, μετέχουν σημαντικά στην ανάπτυξη του Αγροτουρισμού, απατώντας στο "βιομηχανοποιημένο" τουρισμό.

Τηλ.για κρατήσεις και πληροφορίες:0385/51470

5.3.6.

Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Μαρώνειας Ροδόπης.

Ο Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Μαρώνειας ιδρύθηκε με πρωτοβουλία της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και με τη συμπαράσταση της Νομαρχίας Ροδόπης, του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. του ΕΟΤ και άλλων φορέων. Εδρεύει στην ομώνυμη κοινότητα.

Ο συνεταιρισμός αυτός μετέχει στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού, αφού διαθέτει ξενώνες(φιλόξενα σπίτια γυναικών)και εστιατόριο για τους επισκέπτες.

Οι ξενώνες που χρησιμοποιεί είναι εγκαταστάσεις που παραχώρησε το Υπουργείο Παιδείας. Στα σπίτια των γυναικών-μελών ο επισκέπτης, έχει την δυνατότητα να δοκιμάσει την παραδοσιακή ελληνική κουζίνα αλλά και να συμμετάσχει στην καθημερινή ζωή των κατοίκων. Συνεχίζοντας έτσι τη διαρκή και ανυποχώρητη προσπάθεια για διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά και με την πεποίθηση ότι βοηθούν στο ξαναζωντάνεμα της όμορφης κωμόπολής τους ίδρυσαν αυτόν το "Γυναικείο Αγροτουριστικό Συνεταιρισμό Μαρώνειας". Το πρόγραμμα λειτουργεί με πολύ καλά αποτελέσματα, αν και είναι σχετικά πρόσφατο.

Τηλ. για πληροφορίες και κρατήσεις: 0533/41258

5.3.7. Γυναικείο Αγροτουριστικό Συνεταιρισμός Μαρουλιά Ρεθύμνου Κρήτης

Ο Γυναικείο Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Μαρουλιά ιδρύθηκε με την πρωτοβουλία της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και τη συμπαραστάση του ΕΟΤ, ΤΟΥ ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ και άλλων φορέων.

Σκοπός της λειτουργίας του η σωστή εξυπηρέτηση των επισκεπτών, η διάθεση ενοικιαζομένων δωματίων, είναι η ικανοποίησή τους για τα νόστιμα μαγειρεμένα από τις γυναίκες-μέλη φαγητά στο συνεταιριστικό εστιατόριο.

5.3.8. Γυναικείο Αγροτουριστικό Συνεταιρισμός Βολιμών Ζακύνθου

Ο συνεταιρισμός αυτός ιδρύθηκε πολύ πρόσφατα και διαθέτει ενοικιαζόμενα δωμάτια στους επισκέπτες της κοινότητας αυτής.

Στόχος του συνεταιρισμού αυτού είναι η οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη των κατοίκων και φυσικά της κοινότητας που είναι ορεινή και άγονη.

Την ανάγκη αυτής της ανάπτυξης έλαβαν υπόψη τους οι γυναίκες-μέλη του συνεταιρισμού, για να τον δημιουργήσουν. Για τη δημιουργία του βοήθησαν διάφοροι αρμόδιοι φορείς (ΕΟΤ, ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ, κ.α.).

5.4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Οι συνεταιρισμοί που παρουσιάσαμε παραπάνω που ξεκίνησαν τη λειτουργία τους την δεκαετία του 1980, παρά το γεγονός ότι είναι ολιγόχρονη η λειτουργία των περισσότερων ωστόσο υπάρχουν ορισμένες ενδείξεις για τα αποτελέσματα λειτουργίας των συνεταιρισμών αυτών.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι συνεταιρισμοί αυτοί, θεωρούνται: α) ότι είναι πολύ επιτυχημένοι β) ότι είναι λιγότερο πετυχημένοι.

Στους πολύ πετυχημένους συνεταιρισμούς οι οποίοι έχουν και μια ακμή και ευρωστία περιλαμβάνονται οι: Αγροτοτουριστικός Συνλσμός Πέτρας, Αμπελακίων, Αράχοβας, Χίου και Αγ. Γερμανού Πρεσπών.

Και οι πετυχημένοι και οι λιγότερο πετυχημένοι συνλσμοί αντιμετωπίζουν κάποια προβλήματα. Τα προβλήματα αυτά οφείλονται στην έλλειψη κεφαλαίου, ώστε να μπορέσουν να αναπτύξουν τη διαφήμιση και την μεγαλύτερη ανάπτυξή τους με την προσέλευση νέων μελών, την επιμόρφωσή τους κλπ.

Βέβαια σε ορισμένους από αυτούς τους συνεταιρισμούς δεν έχει επιτευχθεί στο βαθμό που θα έπρεπε η καλλιέργεια της συλλογικής συνείδησης και δράσης η οποία είναι ο θεμέλιος λίθος για την επιτυχία κάθε συνεταιριστικής πρωτοβουλίας.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναικείοι αγροτοτουριστικοί συνεταιρισμοί είναι ίδια με αυτά που αντιμετωπίζουν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί γενικά και δεν είναι μόνο των γυναικείων συνεταιρισμών ούτε η έλλειψη κεφαλαίου ούτε η έλλειψη της συλλογικής συνείδησης.

Παρ' όλα αυτά, όμως, η εμπειρία της λειτουργίας των συνεταιρισμών αυτών έδειξε ότι οι γυναίκες αγρότισσες μέσα από τη συλλογική τους προσπάθεια με τη φαντασία, την τόλμη, τα ταλέντα τους προσφέρουν στην κατεύθυνση όχι μόνο της δικής τους προσωπικής ανάπτυξης αλλά συγχρόνως και στην ανάπτυξη του τόπου τους.

Τα ειδικά επιμορφωτικά σεμινάρια, τα οποία παρακολουθούν, η κοινή συλλογική τους δουλειά, η αναγκαστική επαφή τους για τη διαχείριση και την προώθηση του συνεταιρισμού με τις Δημόσιες Υπηρεσίες, τις Τράπεζες, και τον κοινωνικό τους χώρο, τις βοηθά να ανακαλύψουν τις περιορισμένες μέχρι σήμερα, λόγω του φύλου τους τις ικανότητές τους και να αποδείξουν ότι η κοινωνία και η Χώρα μας χάνει όσο το γυναικείο δυναμικό δεν μετέχει ενεργά στην παραγωγική διαδικασία και στη δημόσια ζωή.

5.5. ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΙ ΑΣΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Έχοντας υπόψη τις ανάγκες των γυναικών για επαγγελματική κατάρτιση διάφοροι αρμόδιοι φορείς όπως ο ΕΟΜΜΕΧ, το ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ., η Γ.Γ.Ι., ο ΟΑΕΔ κ.α., συνέβαλαν σημαντικά στην ίδρυση γυναικείων αστικών συνεταιρισμών. Αλλά βοήθησαν και στη σωστή λειτουργία τους με την προώθηση προγράμματος εκπαιδευτικών σεμιναρίων που έλαβαν μέρος γυναίκες μέλη τόσο των αγροτουριστικών συνεταιρισμών όσο αργότερα και των αστικών συνεταιρισμών.

Η επιτυχημένη δράση των γυναικών στους αγροτουριστικούς συνεταιρισμούς ενθάρρυνε τις γυναίκες και οδήγησε στην ίδρυση και αστικών παραγωγικών και τεχνικών συνεταιρισμών στην περιφέρεια αλλά και στα αστικά κέντρα. Αναφέρουμε τους περισσότερους απ' αυτούς και θα ξεκινήσουμε με τον πολυσυζητημένο γυναικείο συνεταιρισμό ελαιοχρωματιστριών Μεσσηνίας (Καλαμάτα). Στην Καλαμάτα μια ομάδα γυναικών με την πρωτοβουλία της Γενικής Γραμματείας Ισότητας, σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ, τη Νομαρχία Μεσσηνίας, τη ΝΕΛΕ και το δήμο Καλαμάτας, ίδρυσαν τον πρώτο Γυναικείο Συνεταιρισμό Τεχνικών Επαγγελμάτων με την ειδικότητα του ελαιοχρωματισμού (Γ.Υ.Σ.Ε.Μ.).

Οι γυναίκες μέλη του συνεταιρισμού εκπαιδευμένες και καταρτισμένες ξεκινούν την επαγγελματική τους σταδιοδρομία, σε μια στιγμή οριακή για την πόλη της Καλαμάτας. Τη στιγμή που ο κάθε πολίτης πρέπει να σταθεί απέναντι στις υποχρεώσεις του και να συμμετάσχει ενεργά στην ανοικοδόμηση της πόλης.

Στόχος του συνεταιρισμού αυτού είναι η κατάργηση του διαχωρισμού των επαγγελμάτων σε "ανδρικά" και "γυναικεία", την καταπολέμηση της ανεργίας που πλήττει ιδιαίτερα τον γυναικείο πληθυσμό της χώρας μας.

Τα μέλη του συνεταιρισμού παρακολούθησαν ειδικό πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης του ΟΑΕΔ και έτοιμες με δυνατή θέληση μπήκαν στην αγορά εργασίας για να δείξουν πως και εδώ πετυχαίνουν.

Σημαντική είναι η δραστηριότητα των γυναικείων αστικών συνεταιρισμών στην Κρήτη. Γι' αυτό το λόγο θα μιλήσουμε αναλυτικά στη συνέχεια:

5.5.1. Χειροτεχνικός Συνεταιρισμός Γυναικών Αρχανών.

--- Έτος ίδρυσης: 1986

--- Νομική μορφή: Νόμος 1667/86 για τους αστικούς συν/σμούς.

--- Δραστηριότητα: Συγκέντρωση και διάθεση ασπροκεντημάτων, κοφτών, παραγωγής των μελών.

--- Συνεταιριστική μερίδα: 25.000

Ο συν/σμός, ιδρύθηκε τον Φεβρουάριο του 1986 από 19 γυναίκες αγρότισσες κατοίκους του Δήμου Αρχανών, με σκοπό την προώθηση στην αγορά προϊόντων τους για αύξηση των εισοδημάτων τους.

-- Η πορεία του συν/σμού, μπορεί να θεωρηθεί επιτυχημένη, αν ληφθεί υπόψη, ότι μέσα στο 1986 κατάφερε να αυξήσει τα μέλη του από 19 που ήταν τα ιδρυτικά σε 26 και τα ίδια κεφάλαιά του από 475.000 δρχ σε 650.000 δρχ. Πραγματοποίησε πωλήσεις για λογαριασμό των μελών, ύψους 3.500.000 το 1986 και κέρδη χρήσης 273.253 δρχ.

Σήμερα, ο συνεταιρισμός είναι σε θέση να εξυπηρετήσει τα μέλη του με την προμήθεια πρώτων υλών και την προώθηση των προϊόντων μέσω εκθέσεων, επιδείξεων και χονδρικών πωλήσεων σε εμπόρους.

Η κοστολόγηση των ετοιμών προϊόντων, γίνεται από το Δ.Σ. Στην ανώτερη τιμή υλικού προστίθεται η αμοιβή εργασίας του μέλους. Η τελική τιμή διάθεσης του προϊόντος, διαμορφώνεται από την προσθήκη της προμήθειας 10% του συν/σμού. Έλαβε από τον ΕΟΜΜΕΧ οικονομική ενίσχυση ύψους 834.000 δρχ. συνολικά στην χρήση 1986 και δάνειο ύψους 1.000.000 για κεφάλαιο κίνησης.

5.5.2. Χειροτεχνικός συνεταιρισμός Κάτω Ασιτών.

--- Έτος ίδρυσης: 1984

--- Νομική μορφή: Συν/σμός περιορισμένης ευθύνης Ν.921/79

--- Δραστηριότητα: Συγκέντρωση και διάθεση από κοινού, κεντημάτων, κοφτών, πλεκτών παραγωγής των μελών.

--- Ιδρυτικό κεφάλαιο: 2.030.000

Ο συν/σμός, ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 1984 από 203 γυναίκες αγρότισσες, κάτοικοι Κάτω Ασιτών-Μαλεβυζίου Ηρακλείου, οι περισσότερες των οποίων ασχολούνται και με την πλεκτική-ραπτική.

Με την συμμετοχή τους στον συν/σμό, οι γυναίκες επιδιώκουν αφ'ε-νός να διατηρήσουν την παράδοση στα προϊόντα παραγωγής τους, αφ'ε-τέρου να διακινήσουν μόνες τους τα προϊόντα μέχρι τον καταναλωτή.

αποφεύγοντας τους μεσάζοντες, οι οποίοι μέχρι τότε απολάμβαναν όλα τα ωφέλη.

Έτσι, στο πρώτο στάδιο, οι γυναίκες προσκόμισαν προϊόντα τους στον συνισμό, έναντι της υποχρέωσής τους, που αφορά την εγγραφή τους (1.000.000 δρχ.) και με την επιχορήγηση 300.000 δρχ. από τον ΕΟΜΜΕΧ, ο συνισμός ξεκίνησε. Λίγο αργότερα, το Δ.Σ. εκτιμώντας την κατάσταση, αποφάσισε, τον Ιανουάριο του 1985, να λειτουργήσει κατάστημα λιανικής πώλησης στο Ηράκλειο. Το κατάστημα λειτουργεί και τα αποτελέσματα είναι αρκετά ικανοποιητικά.

Ο συνισμός, ασχολείται σήμερα:

---Με την προμήθεια των απαραίτητων υλών για την παραγωγή και τον εφοδιασμό των μελών.

---Με την συγκέντρωση και από κοινού πώληση των προϊόντων παραγωγής των μελών.

Τα είδη που διακινεί ο συνισμός για λογαριασμό των μελών είναι:

Α) Υλικά παραγωγής (νήματα, υφάσματα, μαλλιά)

Β) Έτοιμα προϊόντα (σεντόνια, μπλούζες, μαξιλάρια κλπ.).

Τελευταία, ο συνισμός, έχει αρχίσει διαπραγματεύσεις με εμπόρους για το κλείσιμο παραγγελιών για χοντρικές πωλήσεις. Τις πρώτες ύλες, ο συνισμός, τις προμηθεύεται από εμπόρους του Ηρακλείου (μεταπώληση). Μέχρι σήμερα, ο συνισμός αδυνατεί να προμηθευτεί τις πρώτες ύλες από την παραγωγή για τον βασικό λόγο ότι στερείται κεφαλαίων κίνησης.

Η κοστολόγηση των ετοιμών προϊόντων γίνεται ως εξής:

Ο συνισμός, έχει προκαθορίσει την αμοιβή της εργασίας του μέλους για κάθε είδος προϊόντος. Επίσης, έχει προκαθορίσει το κόστος υλικού για κάθε είδος προϊόντος και η τελική τιμή διάθεσής του, βγαίνει, προσθέτοντας και το 10% προμήθεια του συνισμού.

5.5.3. Γεωργικός Βιοτεχνικός Συνεταιρισμός Ανωγείων

Ιδρύθηκε το 1977 στα Ανώγεια του Ν. Ρεθύμνου, σαν συνεταιρισμός περιορισμένης ευθύνης. Τα ιδρυτικά μέλη ήταν 52 και σήμερα ανέρχονται σε 167. Κατά την διαχειριστική χρήση του 1986, ο συν/σμός πραγματοποίησε κύκλο εργασιών των μελών (χαλιά, κουβέρτες και ψιλά υφαντά) ύψους 6.500.000 δρχ.

Η συνεταιριστική μερίδα, ήταν και παραμένει στις 43.000 δρχ. και το συνεταιριστικό κεφάλαιο, μετά την ανοδική πορεία ανήλθε στο ύψος των 7.353.000 δρχ.

5.5.4. Γεωργικός συνεταιρισμός Οικοτεχνίας-Χειροτεχνίας Ζακύνθου

Ιδρύθηκε στις 19-3-1984 από αγρότισσες της Ζακύνθου. Σκοπός του η διάθεση των υφαντών, πλεκτών και κεντημάτων. Η συνεταιριστική μερίδα ορίστηκε στις 25 χιλ. δρχ και η ευθύνη στο τριπλάσιο. Στο τέλος του 1988 τα μέλη έφθασαν στα 70 και κατάγονταν από 25 και πλέον χωριά.

Ο συνεταιρισμός νοίκιασε κατάστημα στην πόλη για την έκθεση και πώληση των εργόχειρων. Οι πωλήσεις από 8,5 εκ. δρχ. το 1986, διατηρήθηκαν στα 8,7 εκ. δρχ το 1987 και έπεσαν στα 6,5 εκ. δρχ. το 1988. Ως κύρια αιτία της σχετικής υποχώρησης των πωλήσεων, θεωρήθηκε η επιβολή ΦΠΑ 16% στα πωλούμενα είδη. Παρά τη συμπαράσταση από κρατικούς φορείς (ΕΟΜΜΕΧ, ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ., Δ/νση Γεωργίας) και την τοπική ένωση γεωργικών συνεταιρισμών, ο συνεταιρισμός αντιμετωπίζει σοβαρές δυσκολίες. Είναι σχετικές με την ποιοτική ομοιογένεια των προϊόντων που κατασκευάζουν ατομικά οι γυναίκες, τη δυσκολία ενσωμάτωσης στην τιμή πώλησης του πραγματικού κόστους χειροποίησης λόγω του οξύτατου ανταγωνισμού από τα βιομηχανικά αντίστοιχα είδη κ.λ.π.

Τις πρώτες ύλες οι γυναίκες τις προμηθεύονται από τον συνεταιρισμό, ο οποίος ανά μήνα κάνει την εκκαθάριση των ατομικών καρτελλών. (Στοιχεία από Ν. Σούλη, 23-5-1989).

Άλλοι γυναικείοι συνεταιρισμοί είναι:

- 1) Γυναικείος παραγωγικός στο Καλιάνη Αρκαδίας
- 2) Γυναικείος παραγωγικός στο Άγρους Λέσβου
- 3) Γυναικείος αστικός στην Άντισσα Λέσβου
- 4) Γυναικείος συν/σμός στο Λιτόχωρο Πιερίας
- 5) Γυναικείος αστικός παραγωγικός Χάλκης Δωδεκανήσου
- 6) Γυναικείος παραγωγικός ζαχαροπλαστικής "ΜΕΛΙΣΣΑ"
- 7) Γυναικείος παραγωγικός ζαχαροπλαστικής Έδεσσας Πέλλης
- 8) Ανθοκομικός συν/σμός γυναικών Μεγαλόπολης Αρκαδίας
- 9) Γυναικείος Αστικός παραγ. συν/σμός Πειραιά.

επίσης οι συνεταιρισμοί:

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ
ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ-ΟΙΚΟΤΕΧΝΙΑΣ

- 1) Συνεταιρισμός υφαντριών και ξυλογλυπτών Κρουστά Λασιθίου
- 2) Συνεταιρισμός υφαντριών Ανώγεια Κρήτης
- 3) Παρ. Στρατουδάκη Πρόεδρο Συνεταιρισμού υφαντριών Χανιών Κρήτης Αποκώρου 104 Χανιά Κρήτης
- 4) Συνεταιρισμός υφαντριών Έλους Κισάμου Κρήτης
- 5) Συνεταιρισμός υφαντριών Λιβαδερού Κοζάνης "Γεωργικός Βιοτεχνικός Συνεταιρισμός Λιβαδερού Κοζάνης"
- 6) Συνεταιρισμός κεντητριών Νεάπολης Κοζάνης "Γεωργικός Βιοτεχνικός Συνεταιρισμός Νεάπολης Βοίου Κοζάνης"
- 7) Βιοτεχνικός Προμηθευτικός Καταναλωτικός και Χειροτεχνικός Συν/σμός Εκκλησιαστικών Ειδών και Λαϊκής Τέχνης Δεσκάτης Γρεβενών.
- 8) Κα Μαρία Τσούρη "Γεωργικός και Βιοτεχνικός Συν/σμός Σαμαρίνης Καρανάσου 7 Λάρισα.
- 9) Κα Κων/να Γούτα "Γεωργικός και Βιοτεχνικός Συν/σμός Αγ. Παρασκευή" 25ης Μαρτίου 8 Λάρισα
- 10) Κο Γεωργ. Βαραγιακάκη, Πρόεδρο Συνεταιρισμού αγγειοπλαστών Θρά ψανου Ηρακλείου Κρήτης, Θραψανό Ηρακλείου
- 11) Συνεταιρισμός κεντητριών-υφαντριών Λευκάδας, εκθετήριο ΕΟΜΜΕΧ Ιωάννου Μελά 103 Λευκάδα
- 12) Κα Ελευθερία Τόλια Πρόεδρο Συνεταιρισμού υφαντριών Μετσόβου, Μέτσοβο Ιωαννίνων
- 13) Συνεταιρισμός υφαντριών Κορινθίας Πρόεδρος Πόπη Μικρού, Εξαμί-λια Κορινθίας
- 14) Συνεταιρισμός υφαντριών Σκυλλουντίας "Η ΑΡΑΧΝΗ" Πρόεδρος Αθαν. Σκούφη Σκυλλουντίας Ολυμπία Ηλείας
- 15) Κα Φόλια Γυναικείος Συνεταιρισμός υφαντριών Φαλάνη Λάρισας
- 16) Κα Σουτζάκη Τούλα, Συν/σμός υφαντριών Τυρνάβου Λάρισας
- 17) Συνεταιρισμός υφαντριών Ροδιά Λάρισας
- 18) Συνεταιρισμός υφαντριών Ελασσώνας Λάρισας
- 19) Κα Δημ. Πόπορα Συν/σμός Κορνοφωλιά Σουφλί Έβρος
- 20) Συνεταιρισμός υφαντριών Λάρισας, Τζαβέλα 32 (Πρόεδρος Κα Αγγλαία Παπαοικονόμου τηλ. 041/223-751).

- 21) Συνεταιρισμός Αγγειοπλαστών Αμαρουσίου Κηφισίας, Μαρούσι
- 22) Συνεταιρισμός Καλαθοπλεκτών Μιξορούμα Ρεθύμνου
- 23) Συνεταιρισμός Κεφαλοχωρίου Ιωαννίνων
- 24) Συνεταιρισμός Οικοτεχνίας-Χειροτεχνίας γυναικών Καλύμνου Δωδεκανήσου
- 25) Συνεταιρισμός Υφαντριών "Αγ. Παρασκευή" Σμίξη Γρεβενών
- 26) Συνεταιρισμός Υφαντουργίας Γυναικών Πολυπλατάνου

ΥΠΟ ΣΥΣΤΑΣΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

- 1) Αμφικλεία Λοκρίδας, προσπάθεια Συλλόγου Γυναικών Αμφικλείας
- 2) Κοινότητα Πολυδάμειο Φαρσάλων, προσπάθεια Κοινότητας και Νομαρχίας μέσα από τα ΝΕΛΕ Φαρσάλων.
- 3) Κοινότητα Δίλοφο Φαρσάλων, προσπάθεια Κοινότητας και Νομαρχίας μέσα από τα ΝΕΛΕ Φαρσάλων
- 4) Κόνιτσα Ιωαννίνων, προσπάθεια Συλλόγου Γυναικών Κόνιτσας
- 5) Βραχνεία Πάτρας προσπάθεια γυναικών με την βοήθεια των κοινοτικών φορέων.

Πηγή: ΕΟΜΜΕΧ

6.1. ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΖΟΥΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

Οι Ελληνικοί φορείς και προγράμματα για τους γυναικείους συνεταιρισμούς είναι οι ακόλουθοι:

6.1.1. ΕΟΜΜΕΧ

Είναι ο κύριος φορέας υποστήριξης Μικρομεσαίων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων με ειδική έμφαση στην Συνεταιριστική προσπάθεια. Ο ΕΟΜΜΕΧ στηρίζει και υποβοηθεί την όλη προσπάθεια για τη σύσταση και τη λειτουργία χειροτεχνικών Συνεταιρισμών.

Συγκεκριμένα:

- Εξετάζει κατά περίπτωση αν συντρέχουν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις και συνθήκες για τη σύσταση Συν/σμού.
- Ενημερώνει τους ενδιαφερόμενους σχετικά με το σκοπό και τη λειτουργία του Συνεταιρισμού.
- Ειδικά στελέχη της Διεύθυνσης Χειροτεχνικής Ανάπτυξης και της Διεύθυνσης Συνεταιρισμών αναλαμβάνουν να μεθοδεύσουν και να καθοδηγήσουν την όλη προσπάθεια.
- Υποβοηθεί στη σύνταξη καταστατικού με την παροχή σχεδίου που οι ενδιαφερόμενοι προσαρμόζουν στην περίπτωση τους.
- Τέλος χορηγεί δωρεάν οικονομική ενίσχυση μέχρι του ποσού των 500.000 δρχ ανάλογα με τις ανάγκες του αντικειμένου παραγωγής του Συνεταιρισμού για την κάλυψη των πρώτων εξόδων (έξοδα σύστασης, έξοδα κατασκευής του πρώτου δειγματολογίου κ.λ.π.)

Επίσης:

- Ενημερώνει σχετικά με την προμήθεια πρώτων υλών και μηχανικού εξοπλισμού.
- Οργανώνει τη λειτουργία του εργασιακού χώρου.
- Εκπαιδεύει και επιμορφώνει τα μέλη των Συνεταιρισμών με το αντικείμενο παραγωγής τους με εξειδικευμένα σεμινάρια.
- Σχεδιάζει και κοστολογεί τα δειγματολόγια των Συν/σμών με βάση τα πρότυπα της περιοχής.
- Παρέχει τεχνική και καλλιτεχνική βοήθεια.

---Προβάλλει τα προϊόντα των Συνεταιρισμών σε εκθέσεις εσωτερικού και εξωτερικού.

---Εφαρμόζει ειδικά προγράμματα ανάπτυξης προϊόντος κατά περίπτωση

---Αναλαμβάνει δαπάνη εκπαίδευσης και απασχόλησης τεχνικών στελεχών που ασχολούνται στους Συν/σμούς με θέματα σχεδιασμού νέων προϊόντων, βελτίωση παραγομένων και προβολή αυτών.

6.1.2. Ο.Α.Ε.Δ.

Ο ΟΑΕΔ έχει καταρτίσει πρόγραμμα στήριξης νεοσύστατων Συνεταιρισμών. Σύμφωνα με την εγκύκλιο του 1992, επιχορηγείται με 500.000 δρχ περίπου κάθε μέλος νεοσύστατου συνεταιρισμού με την προϋπόθεση όμως ότι η αίτηση υποβάλλεται κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του και η έναρξη δραστηριότητας της νέας επιχείρησης θα πρέπει να έχει γίνει από την 1-10-92 και μετά. Τα χρήματα που πιθανόν να εισπράξει ο νεοσύστατος συνεταιρισμός από τον ΟΑΕΔ αποτελούν περιουσία του συνεταιρισμού. Στην περίπτωση του γυναικείου συνεταιρισμού δυνατόν να επιχορηγηθούν.

6.1.3. ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ

Τα μέτρα στήριξης της συνεταιριστικής προσπάθειας από την Γενική Γραμματεία Ισότητας των δύο φύλων είναι κυρίως τα εξής:

α) Παροχή συμβουλών νομικής κυρίως φύσεως για τη σύνταξη καταστατικού.

β) Επαγγελματική κατάρτιση των μελών του Συνεταιρισμού.

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας κατ' αρχήν δε στηρίζει Χειροτεχνικούς Συνεταιρισμούς γιατί παραπέμπει αυτούς στα αρμόδια τμήμα του ΕΟΜΜΕΧ αλλά στηρίζει άλλες συνεταιριστικές προσπάθειες.

Γενικές λύσεις και συμβουλές όμως δίνει για κάθε συνεταιριστική γυναικεία προσπάθεια.

Εκτός από τους Ελληνικούς φορείς υπάρχουν και Κοινοτικοί φορείς και προγράμματα που αφορούν γυναικείους χειροτεχνικούς συνεταιρισμούς. Αυτά είναι:

6.1.4. α.ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο είναι αυτό που με τη συνεργασία της Κοινότητας Βερβενών,επιδότησε το πρόγραμμα εκπαίδευσης γυναικών στη ραπτική παραδοσιακών στολών με 5.600.000 δρχ.

Δύναται ο συνεταιρισμός να επιδοτηθεί με κάποιο άλλο πρόγραμμα του Κοινωνικού Ταμείου εφ' όσον συνεργαστεί με κάποιο φορέα του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα,όπως την Κοινότητα Βερβένων,την Τ.Ε.Δ.Κ. Αρκαδίας και τους Αναπτυξιακούς συνδέσμους ΒΑ και ΒΔ Κυνουρίας.

6.1.5. β)ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Είναι κοινοτικό πρόγραμμα στα πλαίσια του Προγράμματος για ίσες ευκαιρίες για τις γυναίκες.Η επιδότηση είναι 2.000 ECU(534.000 δρχ.περίπου)για κάθε θέση πλήρους απασχόλησης.Σημειώνεται ότι η αίτηση πρέπει να σταλεί πριν από την έναρξη της οικονομικής δραστηριότητας της νέας επιχείρησης και προϋποθέτει τη δημιουργία τουλάχιστον δύο θέσεων εργασίας.

Τα προγράμματα των κοινών υπηρεσιών των Μ.Ο.Π. καθώς και τα προγράμματα υποστήριξης τοπικών πρωτοβουλιών διήρκεσαν μέχρι τέλους του 1992.Υπήρξαν κάποια αντίστοιχα κοινοτικά προγράμματα από το 1993 στα οποία μπορεί να ενταχθεί ο Συνεταιρισμός μέχρι και 14 άτομα(γυναίκες) το ανώτερο κατά την κρίση του οργάνου που θα αποφασίζει την υπαγωγή ή όχι στο πρόγραμμα επιχορήγησης ανάλογα με το είδος της επιχείρησης και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας κάθε περιοχής.

6.2. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Μια νέα όσο και ενδιαφέρουσα διεργασία που αφορά τις γυναίκες και παράλληλα τις συνεταιριστικές οργανώσεις έχει αρχίσει να αξιοποιείται τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα.

Πρόκειται για το "Ελληνικό Δίκτυο για Πρωτοβουλίες Απασχόλησης Γυναικών" που ιδρύθηκε στα πλαίσια του Μεσοπρόθεσμου Κοινοτικού Προγράμματος για την παροχή ίσων ευκαιριών στις γυναίκες.

Το Ελληνικό Δίκτυο για Πρωτοβουλίες Απασχόλησης Γυναικών (ΕΛ.ΔΙ.Π.Α.Γ.) αποτελεί ένα τμήμα του "Ευρωπαϊκού Δικτύου για Πρωτοβουλίες Απασχόλησης των Γυναικών", το οποίο ίδρυσε το Γραφείο Γυναικών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και που αποτελείται από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες που προέρχονται από τα κράτη-μέλη της Ε.Ο.Κ.

Στόχος του ΕΛ.ΔΙ.Π.Α.Γ. είναι η υποστήριξη των Ελληνίδων στις πρωτοβουλίες που αυτές παίρνουν για απασχόληση (όπως λ.χ. ίδρυση συνεταιρισμών ή και άλλων επιχειρήσεων), πάντα σε τοπικό επίπεδο, μέσα από τις προσπάθειες των εξουσιοδοτημένων εμπειρογνομένων.

Οι ανεξάρτητοι αυτοί εμπειρογνώμονες των 12 χωρών-μελών της Ε.Ο.Κ έχουν εξουσιοδοτηθεί από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων:

1) Να ενημερώνουν τις γυναίκες, σε όλη την χώρα, που επιθυμούν να αρχίσουν μια επιχείρηση, για τις δυνατότητες και ευκαιρίες που υπάρχουν αναφορικά με τις χρηματοδοτήσεις, τις επιδοτήσεις, την εκπαίδευση, τις συμβουλές και την οικονομο-τεχνική υποστήριξη από κρατικούς και άλλους φορείς, όπως λ.χ. ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.), ο Ελληνικός Οργανισμός Μικρομεσαίων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων (Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ.), Γενική Γραμματεία Ισότητας των Δύο Φύλων, το Γραφείο Γυναικών της Ε.Ο.Κ., το Ελληνικό Κέντρο Παραγωγικής Τητας (ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ) και άλλοι.

2) Να ενημερώνουν για τις αντίστοιχες προϋποθέσεις που ισχύουν για τις πρωτοβουλίες των γυναικών για ίδρυση συνεταιρισμών, καθώς και για τη στήριξη των πρωτοβουλιών αυτών από τους ανάλογους κρατικούς και άλλους φορείς.

3) Να συνεργαστούν στενά με φυσικά πρόσωπα, με κρατικούς και άλλους φορείς στο σχεδιασμό, υλοποίηση και παρακολούθηση πολιτικών και προγραμμάτων για την υποστήριξη των γυναικών στις επιχειρήσεις ή στους συνεταιρισμούς που αρχίζουν.

Το ΕΛ.ΔΙ.Π.Α.Γ. μέσα από τη συνεργασία αυτή που προβλέπεται από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στοχεύει στη δημιουργία ενός Πανελληνίου Δικτύου, που θα εξυπηρετεί αποκλειστικά τις γυναίκες.

Για την ώρα το ΕΛ.ΔΙ.Π.Α.Γ. έχει έδρα τη Θεσσαλονίκη.

Σκοπός η δημιουργία του πανελλήνιου ανάλογου δικτύου να αποτελείται από κρατικούς οργανισμούς, από φυσικά πρόσωπα (λ.χ. εμπειρογνώμονες, κ.α.) και άλλους φορείς που θα βρίσκονται σε συνεχή επαφή και συνεργασία μεταξύ τους, όπως και με τις γυναίκες που ξεκινούν ή που έχουν ήδη δημιουργήσει ένα συνεταιρισμό.

Επίσης, οι εμπειρογνώμονες-ιδρυτές του Δικτύου στη χώρα μας συμβουλεύουν την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και συγκεκριμένα το Γραφείο Γυναικών, για την υπάρχουσα κατάσταση στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών απασχόλησης γυναικών στην Ελλάδα και για τα κριτήρια (που εκάστοτε αναπροσαρμόζονται) των επιχορηγήσεων που διαθέτει η Επιτροπή.

Στη συνέχεια παραθέτουμε ορισμένα παραδείγματα Προγραμμάτων Επιχειρήσεων και Συνεταιρισμών, που επιδοτήθηκαν από το Γραφείο Γυναικών της Ε.Ο.Κ. για τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης γυναικών. Οι κυριότερες από αυτές μέχρι τώρα είναι οι ακόλουθες:

Τουριστικές Επιχειρήσεις (αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί, Γραφείο ταξιδιών).

Εργαστήρια πλεκτικής με μηχανές.

Ξυλουργικά εργαστήρια γυναικών.

Κατασκευή και πώληση παιδικών παιχνιδιών από φυσικά υλικά με ξύλο, καλάμια, βαμβάκι, μαλλί κ.λ.π

Παρασκευή και πώληση ειδών υγιεινής διατροφής.

Εκδοτικός Οίκος (Συνεταιρισμός)

Ιδρύματα υποστήριξης για τη δημιουργία επιχειρήσεων από γυναίκες (μέσα από σεμινάρια, πληροφόρηση, συμβουλές, βοήθεια στην προσέγγιση στα χρηματοδοτικά ιδρύματα, κ.α.).

Ανθοπωλεία.

Συνεταιρισμοί παροχής κοινωνικών υπηρεσιών (π.χ. παιδικοί σταθμοί, φροντίδα ηλικιωμένων και αρρώστων, βρεφικοί σταθμοί, οικιακές εργασίες).

Συνεταιριστικό εστιατόριο.

Παρασκευή και διανομή/πώληση εδεσμάτων, κατόπιν παραγγελίας (Catering).

Δακτυλογράφηση και άλλες υπηρεσίες γραφείου (μεταφράσεις, διερμηνείες).

Κομμωτήριο

Μοδίστρες.

Συνεταιρισμός παραγωγών δρεππών ανθέων.

Κυλικείο.

Εργαστήρια κοπτικής-ραπτικής και ζωγραφικής,μαζί με κατάστημα λιανικής πώλησης για τη διάθεση αυτών των προϊόντων.

Συνεταιρισμός εκπαίδευσης και επιμόρφωσης σε θέματα οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων νέας τεχνολογίας,επαγγελματικών σχέσεων,κ.α.

Προγράμματα πολιτιστικού περιεχομένου(κοινωνικά κέντρα συναντήσεων και συζητήσεων,προσωπικών και οικογενειακών προβλημάτων, τμήματα ζωγραφικής,κεραμικής,χειροτεχνίας,μουσικής,γυμναστικής,θεάτρου κ.λ.π.).

Μονάδα αγγειοπλαστικής.

Συνεταιρισμοί γυναικών για την εμπορία/μάρκετιγκ προϊόντων(λαχανικά,σπιτικά γλυκά,πίτες κ.λ.π.,είδη χειροτεχνίας,κ.α.).

Ιστορικό Μουσείο για τη γυναίκα.

Η όλη αναφορά μας στο ΕΛ.ΔΙ.Π.Α.Γ. έγινε εδώ διότι:

---ήδη έχουν υπάρξει επιδοτήσεις από το γραφείο γυναικών της Ε.Ο.Κ.σε υπάρχοντες σε τοπικό επίπεδο γυναικείους αγροτουριστικούς συνεταιρισμούς,

---ενδιαφέρουν άμεσα το σύνολο των αγροτικών συνεταιρισμών που λειτουργούν σε τοπικό επίπεδο με σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης,

---τέλος,πρόκειται για νέα διεργασία που αναφέρεται και αφορά στις γυναίκες της πατρίδας μας,οι οποίες οφείλουν να γνωρίζουν τις υπάρχουσες δυνατότητες πριν αναλάβουν σημαντικές πρωτοβουλίες,όπως είναι αυτές που σχετίζονται με τη δημιουργία συνεταιριστικών οργανώσεων.

6.3 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΑΠΟ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΜΕΛΗ ΑΓΡΟΤΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Οι συνεντεύξεις που χρησιμοποιήσαμε για τη σύναψη αυτού του κεφαλαίου είναι από γυναίκες-μέλη αγροτουριστικών συνεταιρισμών (Έρευνα Γενικής Γραμματείας Ισότητας)

---Η Λίζα Φυτίλη κατάγεται από την Αθήνα, παντρεύτηκε στη Χίο και είναι πρόεδρος του Αγροτουριστικού συνεταιρισμού Χίου.
Ερώτηση: Ποιό ήταν το ιδιαίτερο στοιχείο-κίνητρο που σας έκανε να πρωτοστατήσετε στη δημιουργία του συνεταιρισμού;

Απάντηση: Από την αρχή, όταν ήρθα στη Χίο, ασχολήθηκα με τα πολιτιστικά θέματα του χωριού. Με ενδιέφερε και με ενδιαφέρει η γενική ανάπτυξη του, στην οποία πιστεύω ότι μπορεί να συντελέσει πολύ ένας γυναικείος αγροτουριστικός συνεταιρισμός. Έτσι όταν παρουσιάστηκε η ευκαιρία την εκμεταλλεύτηκα.

Προσωπικά ωφελήθηκα πάρα πολύ, γιατί ανακάλυψα ικανότητες που δεν ήξερα ότι διέθετα. Και με ικανοποιούν οι αισιόδοξες προοπτικές που υπάρχουν για το συνεταιρισμό που απέκτησε και εστιατόριο, που λειτουργεί στα Μεστά.

Ερώτηση: Ποια προβλήματα πρέπει να ξεπεραστούν;

Απάντηση: Το μόνο πρόβλημα που πρέπει να ξεπεραστεί είναι να πειστούν οι γυναίκες του συν/σμού, ότι πρέπει να συμμετέχουν σε όλα και όχι μόνο στα οφέλη που προκύπτουν από το συνεταιρισμό.

Ερώτηση: Αυτό δεν είναι κάτι που έχει σχέση με τη συνεταιριστική ιδέα;

Απάντηση: Σίγουρα, όμως η συνεταιριστική συνείδηση καλλιεργείται σιγά-σιγά και είναι θετικό ότι η αρχή έγινε.

Είναι πολύ χαρακτηριστικά τα όσα λέει επίσης η Ελένη Ζαβλιάκη, πρόεδρος του αγροτουριστικού συνεταιρισμού στα Αμπελάκια.

"Τα λεφτά κερδίζονται από το χωράφι μπαίνουν στο κοινό ταμείο. Ενώ αυτά που βγαίνουν από την εργασία μας στο συνεταιρισμό, μας βοηθάνε να βελτιώσουμε πέρα από τα εισοδήματά μας, τη ζωή μας την ίδια. Μας δίνουν οικονομική και κοινωνική ελευθερία.

Ο μεγαλύτερος αριθμός των αγροτισσών δεν "θεωρούν" τα χρήματα που κερδίζουν εργαζόμενες στο συνεταιρισμό. Ενώ τα διαθέτουν πάλι όλα για τις ανάγκες της οικογένειας. Η διαφορά είναι στο γεγονός ότι τα χρήματα αυτά τα εισπράττει η ίδια ξεφεύγοντας έτσι από την επικυριαρχία

και τη διαχείριση του άνδρα της, από τον οποίο δεν είναι υποχρεωμένη πια να "ζητάει".

Αυτό είναι ένα στοιχείο που συναντάει κανείς στη ψυχολογία της Ελληνίδας εργαζόμενης, που οφείλεται στο γεγονός ότι πολύ λίγες έχουν στο όνομά τους τα μέσα παραγωγής ή τους τίτλους ιδιοκτησίας.

Και παρά την πολλαπλή της απασχόληση χαίρεται την κοινωνικοποίησή της, την οικονομική της αυτοδυναμία που της παρέχεται μέσα από τη συμμετοχή της στο συνεταιρισμό".

--- Η πρόεδρος του αγροτουριστικού συνεταιρισμού της Αράχωβας Γ. Καραβά λέει:

"Δεν είμαι και πολύ αισιόδοξη για το συνεταιρισμό, γιατί όταν οι άνδρες των γυναικών βγάζουν λεφτά, εκείνες βλέπουν τη δουλειά σαν χόμπι και το γεγονός ότι οι γυναίκες δεν έχουν καταλάβει το θεσμό του συνεταιρισμού δημιουργεί πρόβλημα.

Είμαστε ακόμη στο στάδιο να παίρνουμε και να μη δίνουμε.

Μου αρέσει η συνεταιριστική ιδέα, γιατί η οικονομική ανεξαρτησία βοηθάει να διαμορφώσει κανείς μια πιο ολοκληρωμένη προσωπικότητα, να αναπτυχθούμε οι ίδιες σαν άτομα"

--- Η Δήμητρα Κοφίδου στέλεχος του γυναικείου αγροτουριστικού συνεταιρισμού Αγ. Γερμανού Πρεσπών μας λέει πόσο δύσκολο είναι να στηρίξει κανείς στην επαρχία ένα συνεταιρισμό.

"Υπάρχει μικρό ποσοστό συμμετοχής από τις γυναίκες, γιατί οι περισσότερες δουλεύουν γούνα και βγάζουν καλύτερο ημερομίσθιο. Το βλέπουν μόνο από κερδοσκοπική πλευρά.

Ερώτηση: Εσείς δεν το βλέπετε έτσι;

Απάντηση: Παρακολουθώντας κάποια σεμινάρια βοηθηθήκαμε για τη σκέψη ότι σίγουρα μελλοντικά κάποιος ιδιώτης θα έφτιαχνε ξενώνες που θα τους δούλευε 2-3 μήνες το καλοκαίρι και μετά θα έφευγε. Γιατί, λοιπόν, να μην κάνουμε εμείς αυτή τη δουλειά "μέσα στο σπίτι μας" στο χωριό μας δηλαδή αναπτύσσοντας και το χειμερινό τουρισμό;

--- Το κύριο κίνητρο της Ρωξάνη Βαλουδάκη, από τη Μαρώνεια Ροδόπης, για τη συμμετοχή της στην δημιουργία του αγροτουριστικού συνεταιρισμού ήταν η ανάπτυξη του χωριού της.

Ερώτηση:Είπατε το "κύριο κίνητρο" υπάρχουν και άλλα που συντέλεσαν στην αποδοχή της πρότασης της Γ.Γ.Ι.;

Απάντηση: Συμμετέχοντας στον πολιτιστικό Σύλλογο του χωριού μου είχα την δυνατότητα για υλοποίηση όσων στόχων και πόθων κυοφορούσαν σ' αυτόν: Να εμποδιστεί η παραπέρα συρρίκνωση της Μαρώνας με την μεγάλη ιστορία της, να βοηθηθεί η παραμονή των νέων στον τόπο τους μέσα από τη δημιουργία δυνατοτήτων απασχόλησής τους.

Ερώτηση: Ποια είναι η στάση της οικογένειάς σας για την συμμετοχή σας στον αγροτουριστικό συνεταιρισμό;

Απάντηση: Έχω την υποστήριξη και το άμεσο ενδιαφέρον σε ότι κάνω, τόσο των παιδιών μου, όσο και του άνδρα μου.

Ερώτηση: Συναντήσατε προβλήματα για τη δημιουργία του συνεταιρισμού;

Απάντηση: Προβλήματα πάντα υπάρχουν στο ξεκίνημα ενός συνεταιρισμού. Το ιδιαίτερο στοιχείο είναι ότι χρειάστηκε να "αντιμετωπίσουμε" την αρνητική στάση μιας μικρής μερίδας συγχωριανών μας που οφείλεται κυρίως σε ανταγωνιστικούς λόγους.

---Ο Αγροτουριστικός συνεταιρισμός γυναικών Βολίμων Ζακύνθου λειτούργησε για πρώτη φορά φέτος με θετικό αποτέλεσμα κατά την γνώμη των μελών του.

Η κ. Σοφία Μίχου μας είπε σχετικά με τη δική της συμμετοχή στο συνεταιρισμό:

Ερώτηση: Τι σας έκανε να συμμετάσχετε;

Απάντηση: Ήταν θέμα αναγκαιότητας. Τα χωριά μας είναι ορεινά και φτωχά. Σκεφτήκαμε ότι έπρεπε εμείς να πάρουμε κάποιες αποφάσεις που θα μας οδηγήσουν σε κάποιους θετικούς τρόπους για να μπορέσουμε να συνεισφέρουμε στο οικογενειακό εισόδημα. Τρόπους εφικτούς για μας και που θα μας εκπροσωπούν.

Ερώτηση: Είχατε αντιδράσεις γι' αυτή σας την απόφαση;

Απάντηση: Αντιδράσεις υπάρχουν πάντα. Όμως έγινε αντιληπτό ότι το συνάλλαγμα το μόνο μέσο που θα μπορούσε να μας βοηθήσει ουσιαστικά και η απάντησή του ήταν για μας εφικτή. Μετά από κάποια εκπαιδευτικά-επιμορφωτικά σεμινάρια κατάλαβαν και οι γυναίκες πόσο θα μας βοηθούσε αυτό που έγινε. Υπήρχαν στην αρχή κάποιες δυσκολίες ως προς την υλοποίηση της ιδέας, γιατί υπήρχε άγνοια. Όπως ξέρετε, οι αγρότισσες δεν έχουν επιχειρηματικές γνώσεις ούτε κάποια παρόμοια εμπειρία.

Ερώτηση:Μετά τη λειτουργία του συνεταιρισμού ποια ήταν η ανταπόκριση στα χωριά;

Απάντηση:Θετική.Και όχι μόνο για τις γυναίκες που είχαν ένα μικρό εισόδημα αλλά και για τους άλλους επαγγελματίες του χωριού.Δούλεψαν τα μαγαζιά,τα καφενεία και στην διάρκεια της προεργασίας οι ξυλουργοί και άλλες συναφείς ειδικότητες.Οι ξένοι μας,έμειναν ευχαριστημένοι και ξαναζωντάνεψαν την κοινωνική μας ζωή.

---Η κ.Θεολόγου άνεργη και μέσα στα γνωστά προβλήματα που δημιουργήθηκαν στην Καλαμάτα μετά τους σεισμούς αποφάσισε να παρακολουθήσει κάποιο επιμορφωτικό σεμινάριο σε θέματα λειτουργίας και διοίκησης συν/σμών που είχε σκοπό να προετοιμάσει 30 γυναίκες να ιδρύσουν το πρώτο τεχνικό συν/σμό γυναικών στην Ελλάδα,το συν/σμό Ελαιοχρωματιστριών.

Ερώτηση:Πως αποφασίσατε να παρακολουθήσετε ένα πρόγραμμα για ένα επάγγελμα που ως τώρα θεωρούνταν κατ' εξοχήν ανδρικό;

Απάντηση:Πιστεύω ότι η γυναίκα τα καταφέρνει εξίσου καλά με τον άνδρα και στα λεγόμενα "ανδρικά" επαγγέλματα.

Ερώτηση:Δεν υπάρχει πρόβλημα "μυϊκής"διαφοράς;

Απάντηση:Κανένα πρόβλημα μυϊκής διαφοράς.Στην αρχή μόνο είχα κάποιο πρόβλημα με την σκαλωσιά.Έπρεπε να δουλεύω σε ύψος 25μ. όμως και αυτό ξεπεράστηκε.

Ερώτηση:Πώς αντέδρασε η οικογένειά σας σε αυτή σας την απόφαση;

Απάντηση:Η οικογένεια μου πίστευε ότι δεν θα τα καταφέρουμε σαν συνεταιρισμός.

Ερώτηση:Και με τους πελάτες;Πώς τα πάτε;

Απάντηση:Έχουμε πολύ θετική αντιμετώπιση από τους πελάτες.Έχουμε συνέχεια δουλειά.Κανένα πρόβλημα.

Ερώτηση:Ποιός είναι ο αντίκτυπος της ειδικότητάς σας στο κοινωνικό σύνολο;

Απάντηση:Έχουμε επηρεάσει αρκετά θετικά τον κοινωνικό μας περίγυρο,χαρακτηριστικό είναι αυτό που μας είπε γείτονας αστυφύλακας:"βρε κορίτσια πάρτε και τη γυναίκα μου".

Η ιστορία του Αγροτικού συνεταιρισμού Ριζοχωρίου έχει τις ρίζες της από το 1932. Είναι ένας συνεταιρισμός που εξελίσσεται θετικά και αναπτύσσει ολοένα τις δραστηριότητές του. Βέβαια σ' αυτό συντελούν τα συνεταιρισμένα μέλη και η πλούσια σε φρούτα αγροτική περιοχή. Τα φυσικά μέλη του είναι 150 από τα οποία 120 άνδρες και 30 γυναίκες.

Χαρακτηριστικά είναι τα όσα λέει ο Πρόεδρος του Α.Σ.Ρ.κος Γοργοσόπουλος ο οποίος χρόνια τώρα προσφέρει τις υπηρεσίες του στο συνεταιρισμό με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Ερώτηση: Πώς βλέπετε το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στο συνεταιρισμό;

Απάντηση: Σίγουρα είναι σχετικά μικρό, αλλά εγώ είμαι αισιόδοξος γιατί πρόσφατα αυξήθηκε ο αριθμός των γυναικών σε 30. Πριν ήταν ελάχιστο το ποσοστό συμμετοχής γυναικών στο συν/σμό, σχεδόν μηδαμινό. Οι γυναίκες αυτές θεωρούνταν αρχηγοί γεωργικών εκμεταλλεύσεων, γιατί ήταν χήρες ή διαζευγμένες που δεν είχαν γιούς.

Ερώτηση: Τις δραστηριότητες του συν/σμού πως τις αντιμετωπίζουν; Συμμετέχουν;

Απάντηση: Οι γυναίκες δείχνουν μεγάλη κατανόηση και ευχάριστα συμμετέχουν στις δραστηριότητες του συν/σμού. Με λίγα λόγια είναι έντονη η παρουσία τους.

Ερώτηση: Παίρνουν μέρος στις Γενικές Συνελεύσεις; στη λήψη αποφάσεων;

Απάντηση: Πλήρη απουσία, θα μπορούσα ίσως να πω, φαίνεται θα επαναπαύονται και θα καλύπτονται από τους συζύγους τους.

Ερώτηση: Μήπως επηρεάζονται από την κοινωνική νοοτροπία που υπάρχει στην ύπαιθρο;

Απάντηση: Πιστεύω πως υπάρχουν δύο λόγοι. Ένας είναι αυτός της κοινωνικής νοοτροπίας, που θέλει τη γυναίκα στο σπίτι και στο χωράφι, και άλλος λόγος η ένταση που επικρατεί στην ατμόσφαιρα των Γενικών Συνελεύσεων λόγω των διαφωνιών ή διαπληκτισμών. Ελπίζω να ξεπεραστούν γιατί οι γυναίκες πρέπει να ακούγονται και να αποφασίζουν από κοινού.

Ερώτηση: Πόσες γυναίκες είναι αρχηγοί εκμεταλλεύσεων; Πως τα καταφέρνουν;

Απάντηση: Από τις 30 γυναίκες-μέλη οι 9 είναι αρχηγοί εκμεταλλεύσεων και πράγματι τα καταφέρνουν πολύ καλά, και αποδίδουν εξίσου με άλλους αρχηγούς εκμεταλλεύσεων που είναι άνδρες.

--- Ένα σημαντικό στέλεχος του Α.Σ.Ρ. και αρχηγός γεωργικής εκμετ/σης η κα Μωϊσιάδου Ελευθερία μας μιλάει για τις απόψεις της.

"Η φύση, η γη μας, μας δίνει ευκαιρίες να την εκμεταλλευτούμε για να επιβιώσουμε και να βελτιωθούμε οικονομικά.

Δεν φοβάμαι τη δουλειά, όταν η εποχή το απαιτεί, τρέχω από το ένα χωράφι στο άλλο για να προλάβω τις απαιτούμενες εργασίες, εάν δεν επηρεάσουν άλλοι παράγοντες π.χ. το χαλάζι, ο παγετός κ.α."

Ερώτηση: Έχετε διευκολύνσεις; Γεωργικά Μηχανήματα;

Απάντηση: Με την βοήθεια κάποιου και με τον Ν.797 επιδοτήθηκα και απέκτησα τρακτερ, αργότερα αγόρασα και μόνη μου τα απαραίτητα εργαλεία. Είμαι ικανοποιημένη, γιατί μέχρι πρόσφατα πλήρωνα άλλους για τη διακίνηση των προϊόντων μου, το όργανο κλπ, και τα έξοδα ήταν πολλά.

Ερώτηση: Γιατί συμμετέχετε στον Συνεταιρισμό;

Απάντηση: Έχω πολύ καλή εξυπηρέτηση, διευκόλυνση για τη διακίνηση των προϊόντων μου, πριν γίνω μέλος, αναγκαζόμουν να κάνω 10 χιλιόμετρα για να παραδώσω τα προϊόντα μου στην Ε.Γ.Σ. Αριδαίας, ενώ τώρα ίσως λιγότερο από 1 χιλιόμετρο να πάω στο χώρο που βρίσκεται ο συνεταιρισμός μας. Επίσης μας εφοδιάζει λιπάσματα, φάρμακα και άλλα εφόδια.

Ερώτηση: Παίρνετε μέρος στις Γενικές Συνελεύσεις; Στη λήψη αποφάσεων;

Απάντηση: Ελάχιστες φορές, συμμετέχουν πολλοί άνδρες και είναι λίγο δύσκολη η θέση μιας γυναίκας που πιθανόν να μην ακουστεί.

6.4. ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΟΝ Ν.ΑΧΑΪΑΣ

Μετά από έρευνα στον Ν.Αχαΐας βρήκαμε ότι υπάρχει ένας γυναικείος συνεταιρισμός με έδρα τα Βραχνεϊκά στον οποίο ζουν και εργάζονται γυναίκες της περιοχής Βραχνεϊκών και θεωρείται ότι έχει πετύχει αρκετούς από τους κύριους στόχους του.(Υπάρχει επίσης ακόμη ένας στην Κλειτορία,αλλά είναι στην αρχή της δημιουργίας του.καθόλου οργανωμένος και έχει ως αντικείμενο τη δημιουργία παραδοσιακών κούκλων "τσολιαδάκια")

Οι αντικειμενικοί σκοποί της έρευνας αυτής είναι:

---Να εξετάσει τα λειτουργικά προβλήματα και τις δυσκολίες του Συνεταιρισμού Βραχνεϊκών.

---Να κάνει διαπιστώσεις σχετικά με τον ρόλο της γυναίκας-μέλος του συνεταιρισμού τόσο μέσα όσο και έξω από τα πλαίσια του συνεταιρισμού

---Να διερευνήσει εάν ο συγκεκριμένος συνεταιρισμός συντελεί στο να προωθήσει όχι μόνο την οικονομική ισότητα αλλά και την εξάλειψη προκαταλήψεων σε βάρος των γυναικών.

Είναι(υπό σύσταση) Αγροτικός Συνεταιρισμός παρασκευής και διανομής/πώλησης εδεσμάτων,κατόπιν παραγγελίας(ειδικού σκοπού) Catering.

Είναι ο μόνος που ασχολείται με το αντικείμενο του Catering οι υπόλοιποι έχουν απλώς εστιατόριο.Πλησιέστερος είναι ο γυναικείος συνεταιρισμός Βόλου.

Δημιουργήθηκε τον Οκτώβριο του 1994 για πρώτη φορά ως ομάδα.Σαν ομάδα συνέχισε από τότε και για 3 χρόνια.Έγινε συνεταιρισμός από το Νοέμβριο του 1997 με 40 μέλη.Έχει έδρα τα Βραχνεϊκά -Κοινότητα Σταυροπουλίου.

Τον Οκτώβριο του 1994 που έγινε η πρώτη συνάντηση ήταν 100 γυναίκες συγκεντρωμένες.Στην συνέχεια ο αριθμός τους λιγόστευε στις 75 κ.ο.κ.Σήμερα στον συνεταιρισμό εργάζονται 22 γυναίκες, από τις οποίες οι 15 έχουν εκπαιδευθεί.Στην πρώτη τους συνάντηση έγραψε η κάθε μία την γνώμη της, για το τί ήθελαν ακριβώς να ασχοληθεί η ομάδα τους.Αποφασίστηκε η δημιουργία Catering δηλ. ένα είδος μπουφέ που θα περιλάμβανε μόνο παραδοσιακά φαγητά και γλυκά και θα έπαιρνε παραγγελίες από τα σπίτια ή από οπουδήποτε αλλού.

Στην αρχή πήραν μέρος 8 κοινότητες από τις οποίες τώρα έχουν μείνει οι τρεις: Βραχνείικα, Μονοδένδρι, Μιντιλόγλι.

Τα βήματα που ακολουθήθηκαν για τη σύσταση και λειτουργία του Συνεταιρισμού είναι:

1) Μία προκαταρκτική μελέτη ίδρυσης συνεταιριστικής μονάδας δημιουργίας παραδοσιακών φαγητών-γλυκών. Η μελέτη αυτή παρουσιάστηκε στην Διεύθυνση της Γενικής Γραμματείας Ισότητας περιλάμβανε προϋπολογισμούς με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ακρίβεια έτσι ώστε να υπάρξει διαυγέστερη εικόνα της ζωής του συνεταιρισμού.

2) Σύναξη καταστατικού και υπογραφή του από δεκαπέντε τουλάχιστον γυναίκες.

3) Το τρίτο βήμα αφορά την καταχώρηση του καταστατικού στο Μητρώο συνεταιρισμών του Ειρηνοδικείου που εδρεύει ο Συνεταιρισμός. Με την έγκριση του Ειρηνοδίκη και την καταχώρηση στο Μητρώο Συνεταιρισμών, ο γραμματέας του Ειρηνοδικείου υποχρεούται μέσα σε 30 ημέρες να στείλει αντίγραφο του καταστατικού με την ημερομηνία καταχώρησης και τον αριθμό μητρώου.

1) Στην Κοινότητα Βραχνείικων,

2) Στην Νομαρχία Αχαΐας,

3) Αντίγραφο στην υπηρεσία Συνεταιρισμών του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας.

Με την καταχώρηση λοιπόν ο Συνεταιρισμός αποκτά νομική προσωπικότητα και την εμπορική ιδιότητα.

Χαρακτηρίζεται ως υπό σύσταση συνεταιρισμός γιατί μέχρι να μπορέσουν οι γυναίκες να πάρουν χρήματα από το Υπουργείο Ισότητας και το Γραφείο Γυναικών της ΕΟΚ είναι αναγκασμένες να δουλεύουν η κάθε μία χωριστά στο σπίτι της και όχι στο εργαστήριο τους. Όλα τα προκαταρκτικά έχουν γίνει και όπως μας είπαν προβλέπεται να λειτουργήσουν σαν ένας καθ' όλα νόμιμος συνεταιρισμός έως τον Σεπτέμβριο του 1997.

Πίσω από όλα αυτά τα βήματα και τις αρχικές κινήσεις κρύβονται κάποιες γυναίκες με "Τσαγανό". Η θέληση για μια καλύτερη ζωή που μπορούν να έχουν, σε συνδυασμό με την παρότρυνση που τους έδωσε το σεμινάριο που έκαναν μπορούν να ξεπεράσουν τους ρόλους που τους έχει χαρίσει ως τώρα η ζωή. Μπορούν μέσα από την συνεργασία και την αμοιβαία υποστήριξη που τους παρέχει ο Συν/σμός να γίνουν ολοκληρωμένα άτομα, σωστά και χρήσιμα στην κοινωνία.

Στην αρχή δημιουργίας του τους συμπαραστάθηκαν οι τοπικοί κρατικοί φορείς και την πρωτοβουλία την είχε η Κοινωνική Λειτουργός και ο Πρόεδρος της Κοινότητας στο 2ο Συμβούλιο περιοχής. Μάλιστα στην Τ.Ε.Δ.Κ. (Τοπική Ένωση Δήμου και Κοινοτήτων) αναφέρθηκαν οι γυναίκες του συνεταιρισμού για να μπορέσουν να πάρουν τα χρήματα για τα έργα υποδομής.

Οι 15 από τις 22 που είναι εκπαιδευμένες έχουν εξασκηθεί σε 6 ωρα σεμινάρια πρακτικής άσκησης (8:00-2:30) και σε 3 ωρα θεωρίας (Λογιστική, Μάρκετινγκ, Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων κ.α.). Τα σεμινάρια διήρκεσαν από τον Οκτώβριο ως τον Φεβρουάριο μήνα. (Συνολικά 300 ώρες.). Στην πρακτική τους άσκηση έφτιαχναν παραδοσιακά φαγητά με ελαιόλαδο και γλυκά.

Στόχος του συνεταιρισμού γενικότερα ήταν η ένταξη των υποαπασχολούμενων γυναικών στην παραγωγή, η ενίσχυση του οικογενειακού τους εισοδήματος, η ανύψωση του βιοτικού, επαγγελματικού και πολιτιστικού επιπέδου τους, αλλά και παράλληλα και μια συμβολή για την αναβάθμιση και ανάπτυξη της περιοχής.

Για την υλοποίηση των στόχων κάθε γυναίκα-μέλος αναλαμβάνει να φτιάξει στο σπίτι της ένα σπιτικό, παραδοσιακό φαγητό. Όπως μας είπανε κάθε μία αναλαμβάνει κάθε φορά διαφορετικό φαγητό για να φτιάξει και όχι μόνο αυτό που φτιάχνει καλύτερα. Βασικό συστατικό του φαγητού είναι το ελαιόλαδο. Κάθε άλλο είδος δεν χρησιμοποιείται (σπορέλαιο, καλαμποκέλαιο κ.α.). Τα φαγητά του συνεταιρισμού ξεχωρίζουν για την αισθητική τους εμφάνιση, την καθαριότητα, την καλή τους ποιότητα, την παραδοσιακή τους μορφή και στο ότι φτιάχνονται με πάρα πολύ αγνά συστατικά. Απαγορεύεται ρητά, σαν κανονισμός του συνεταιρισμού, η δημιουργία γρήγορων φαγητών (fast food) ή ξενόφερτων τα οποία δεν τα υποστηρίζουν καθόλου. Έτσι απαγορεύεται π.χ. η δημιουργία πίτσας, πάστας, τoστ, τούρτας κ.α. Επιτρέπονται τα ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΦΑΓΙΤΑ αφού αυτός είναι και ο σκοπός τους, η επιστροφή στα γνήσια πατροπαράδοτα, υγιεινά φαγητά που έφτιαχναν οι γιαγιάδες μας (παραδοσιακές πίτες, μουσακά, μπακλαβά κ.α.)

Η πορεία τους δεν ήταν ανθόσπαρτη και οι δυσκολίες που αντιμετώπισαν ήταν όχι μόνο οικονομικής φύσεως αλλά και εξωτερικές που προκύπτουν από προκαταλήψεις και ταμπού που υπάρχουν. Για πρώτη φορά αναγκάστηκαν να ξεφύγουν από την απομόνωσή τους και να λάβουν μέρος στην ενεργό ζωή, να καλλιεργήσουν επιχειρηματικό πνεύμα.

να αποκτήσουν το δικαίωμα του εκλέγεσθαι στην πράξη, να συνειδητοποιήσουν τί σημαίνει Συνεταιρισμός-συνεταιριστική ιδέα. Στην προσπάθειά τους λοιπόν αυτή αντιμετώπισαν αντιδράσεις και αμφισβητήσεις καθώς και την ειρωνική συμπεριφορά πολλών συμπολιτών τους. Επίσης δυσκολίες εσωτερικές κυρίως στις πρώτες συναντήσεις αφού οι απόψεις που επικρατούσαν ήταν πάρα πολύ διαφορετικές και ποικίλλαν.

Οι ίδιες έγιναν ένας βασικός παράγοντας, που έστρεψε πάνω του τα βλέμματα μιας σειράς φορέων, οι οποίοι αντιμετώπισαν την προσπάθειά τους με μεγάλη ευαισθησία.

Ο Συνεταιρισμός διοικείται από πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο. Το ανώτατό τους όργανο είναι η Γενική Συνέλευση.

6.4.1. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΒΡΑΧΝΕΪΚΩΝ

Η ίδρυση του Γυναικείου Συνεταιρισμού επέφερε αλλαγές που θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν θετικές τόσο για τις γυναίκες όσο και για την περιοχή. Κατ' αρχή δόθηκε η ευκαιρία στις γυναίκες να έχουν μια δουλειά μέσα στο σπίτι τους, να αποκτήσουν προσωπικό εισόδημα, να εξοικειωθούν με τις συλλογικές λειτουργίες, να αποκτήσουν το δικαίωμα του εκλέγεσθαι στην πράξη. Έχει αλλάξει ο ρόλος της μέσα στην οικογένεια. Πέρα από τις καθημερινές ασχολίες φαίνεται καθαρά και το ξεχωριστό εισόδημα που εισφέρει στον Προϋπολογισμό της οικογένειας σαν μέλος του συνεταιρισμού.

Πέρα από αυτό, η οικονομική ανεξαρτησία της την βοηθάει στην σωστή κοινωνική της τοποθέτηση και ανεξαρτησία. Έτσι, θα υπάρξει ένα ουσιαστικό ανέβασμα της προσωπικότητάς της γενικά μέσα στην κοινωνία.

Ολόκληρη η περιοχή συμπεριλήφθηκε στα προγράμματα ανάπτυξης και οι γυναίκες έβαλαν ένα λιθαράκι στην ανάπτυξη της περιοχής και στη διατήρηση της πολιτιστικής μας παράδοσης παρά τον γρήγορο ρυθμό της καθημερινής μας ζωής.

Ο κοινωνικός ρόλος του συνεταιρισμού στα Βραχνεία είναι πολύ σημαντικός γιατί πρώτα από όλα μέσα από τις δραστηριότητές του αναπτύσσεται το πνεύμα της συλλογικότητας και της δημοκρατίας.

Έτσι, οι γυναίκες μέσα από την δραστηριοποίησή τους στο συνεταιρισμό μαθαίνουν να δρούν και να σκέφτονται συλλογικά.

Η καθημερινή επαφή με αυτό το πνεύμα της συλλογικότητας τις κάνει να το μεταφέρουν σε όλους τους τομείς της καθημερινής τους ζωής, προσωπικές σχέσεις, οικογενειακές κ.λ.π.

Παράλληλα, αφού όπως είπαμε παραπάνω έχει μειωθεί το οικονομικό άγχος, αισθάνονται ότι έχει αλλάξει και η σχέση τους με το σύζυγο και τους φίλους γιατί έχουν ξεφύγει από το αυστηρά παραδοσιακό νοικοκυριό και αναπτύσσουν άλλες δραστηριότητες.

Στη πλειοψηφία των μελών, η απασχόληση στον συνεταιρισμό προ καλεί αισθήματα ικανοποίησης. Νιώθουν ευχαρίστηση να γνωρίζουν καινούργιους ανθρώπους, να κάνουν φιλίες μαζί τους, να έχουν ένα στέκι το συνεταιρισμό και μαζί με τις άλλες γυναίκες-μέλη να ενδιαφέρονται γι'αυτόν. Μέσα από αυτή την επαφή, την ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων ξεφεύγουν από το σπίτι και αναπτύσσουν την προσωπικότητά τους. Επίσης, ο συνεταιρισμός μέσα από τα εκπαιδευτικά σεμινάρια συνέβαλε στην μόρφωση των γυναικών και έτσι ενισχύθηκε ο ρόλος τους στην λήψη αποφάσεων.

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι η δημιουργία του συνεταιρισμού είχε θετικά αποτελέσματα για την οικονομική και κοινωνική κατάσταση των μελών του, αλλά και όλη την ανάπτυξη της περιοχής γενικότερα.

7.1. ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΩΝ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Ο.Κ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Είναι προϋπόθεση για τον αγροτικό κόσμο η δυναμική συμμετοχή στους φυσικούς επαγγελματικούς και συνδικαλιστικούς φορείς,συνεταιρισμούς και αγροτικούς συλλόγους.Έτσι λαμβάνοντας υπόψη το μοντέλο της οικογενειακής εκμετάλλευσης,θα πρέπει να αξιοποιηθούν όλα τα ενεργά άτομα στην εκμετάλλευση,ιδιαίτερα οι γυναίκες.Θα πρέπει να δίνεται η δυνατότητα σ' όλα τα μέλη της οικογένειας που συμμετέχουν σε συλλογικά όργανα να εκλεχθούν.Δυστυχώς σ'όλες τις χώρες της Κοινότητας παρατηρείται περιορισμένη γυναικεία συμμετοχή σε τέτοιου είδους οργανώσεις.Έτσι η συμμετοχή στην εξουσία,στα κέντρα λήψης αποφάσεων δεν είναι αυτοσκοπός αλλά το φυσικό αποτέλεσμα της επαγγελματικής δραστηριότητας των ατόμων .είναι η αναζήτηση άλλων ποιοτικών δομών άσκησης της εξουσίας.

Στις 11 Δεκεμβρίου 1986,το συμβούλιο Υπουργών υιοθέτησε οδηγία που προβλέπει την ισότητα μεταχείρισης για την δημιουργία,την εγκατάσταση και την επέκταση συνεταιρισμών πράγμα που ενθαρρύνει την αναγνώριση εργασίας από την πλευρά της γυναίκας.Επίσης για την προστασία της εγκυμοσύνης και της μητρότητας των γυναικών,καθώς και τη δημιουργία υπηρεσιών αντικατάστασης,που υποδεικνύει στα κράτη-μέλη να ενημερώνουν τους αντιπροσωπευτικούς οργανισμούς για τα μέτρα υπέρ των γυναικών.

Στις 23 Οκτωβρίου 1987 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε να γενικευθεί η αρχή της ισότητας ανδρών-γυναικών σ' όλες τις πτυχές της κοινωνικής ασφάλισης.Εδώ μπορεί να γίνει μια συνοπτική αναφορά στις θεσμικές εξελίξεις της ΕΟΚ για τη βελτίωση της γυναίκας όπως:1)τη συνθήκη της Ρώμης άρθρο 119 για την ισότητα αμοιβής ανδρών και γυναικών,2)τις τρεις οδηγίες(1975,1976,1978)οι οποίες αποτελούν παρεμβάσεις της ΕΟΚ στα θέματα της ισότητας αμοιβών μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών,της ίσης μεταχείρισης,στην πρόσβαση στην απασχόληση,στην επαγγελματική εκπαίδευση και της ίσης μεταχείρισης σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης.

Επίσης η επιτροπή γυναικών της ΕΟΚ έχει αναλάβει να διαμορφώσει για τα θέματα που αφορούν τις γυναίκες σε ελεύθερα επαγγέλματα μια πρόταση οδηγία στους τομείς αυτούς.

Εδώ πρέπει να τονίσουμε το σημαντικό έργο που έχει επιτελέσει η Επιτροπή Γυναικών στην προώθηση σε κοινοτικό επίπεδο των θεμάτων που απασχολούν την γυναίκα, παραθέτοντας σημαντικά στοιχεία της προσπάθειας αυτής, όπως τη διοργάνωση σεμιναρίων, την έκδοση περιοδικού "Οι Γυναίκες της Ευρώπης", την έρευνα πάνω στο νομικό καθεστώς που διέπει τη θέση της στους συνεταιρισμούς κ.α.

Οι γυναίκες-αγρότισσες της Ευρώπης μετά την υποστήριξη των υπηρεσιών ενημέρωσης της Επιτροπής της ΕΟΚ, πραγματοποίησαν συνόδους συνειδητοποίησης του ρόλου που ασκούν στους συνεταιρισμούς. Έτσι μ'ένα Ευρωπαϊκό πνεύμα συζήτησαν αυτό το θέμα στις περισσότερες χώρες της Κοινότητας. Κατά τη διάρκεια αυτών των συνόδων συζητήσαν τις συνθήκες ζωής και εργασίας τους στους συνεταιρισμούς. Πραγματοποιήθηκε έτσι μια εμπειριστατωμένη ανάλυση για να επισημανθούν όλα αυτά που αποτελούν στο περιουσιακό δικαίω, στο κληρονομικό δικαίω, στο φορολογικό δικαίω, στην κοινωνική ασφάλιση, στην επαγγελματική επιμόρφωση, στη συμμετοχή τους συνεταιρισμούς, εμπόδιο για την υλοποίηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών.

7.2 Ευρωπαϊκό Σεμινάριο για τη γυναίκα ως μέλος συνεταιρισμού. (Μυτιλήνη 1989).

Κατά την διάρκεια του Ευρωπαϊκού Σεμιναρίου που πραγματοποιήθηκε στη Μυτιλήνη (10-15 Ιανουαρίου 1989) με θέμα "Οι Γυναίκες στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις και τους συνεταιρισμούς, συγκεντρώθηκαν 200 περίπου γυναίκες από 12 Κράτη-Μέλη της ΕΟΚ για ν' ανταλλάξουν απόψεις και να ενημερωθούν πάνω σε θέματα που τις αφορούν.

Στο Σεμινάριο αυτό οι γυναίκες προτείνουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μια σειρά μέτρων που επιτρέπουν στις γυναίκες ν' ασκούν ένα ικανοποιητικό επάγγελμα που τους εξασφαλίζει την απόλαυση των κοινωνικών δικαιωμάτων που προκύπτουν από την εργασία που παρέχουν στον συνεταιρισμό.

α. Να ενημερωθούν οι γυναίκες-μέλη των συνεταιρισμών σχετικά με τους νέους προσανατολισμούς και τις πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τις συνέπειες που έχουν για την οικονομική και κοινωνική κατάστασή τους καθώς και την κοινωνική προαγωγή τους.

β. Να προαχθεί η πληροφόρηση τους σχετικά με τα νομικά μέτρα που υπάρχουν σε εθνικό επίπεδο.

γ.να ενθαρρυνθούν οι εθνικές οργανώσεις των γυναικών να κάνουν από κοινού διαβήματα στα Κοινοτικά όργανα προς βελτίωσης της κοινωνικής κατάστασής τους.

Κατά το κλείσιμο του Σεμιναρίου διατυπώθηκαν ορισμένες προτάσεις για το ρόλο των μελών στη δεκαετία του 1990, που έχουν ως εξής:

1. Η οδηγία για τις γυναίκες ως μέλη συν/σμών θα πρέπει να τροποποιηθεί. Η Ε.Ε.Κ. ασχολείται ήδη με το θέμα αυτό αναθέτοντας τις κατάλληλες μελέτες. Οι συνεταιρίστριες επιθυμούν ν'αναγνωρισθούν τα δικά τους επαγγελματικά δικαιώματα(κοινωνική ασφάλιση, δημιουργία υπηρεσιών αντικατάστασης κ.λ.π.).

2. Προκειμένου να επιτύχουν οι γυναίκες ως μέλη συνεταιρισμών ένα ικανοποιητικό επίπεδο, θα πρέπει να διοργανώνονται για το σκοπό αυτό ειδικά τμήματα γενικής και επαγγελματικής επιμόρφωσης επιχορηγούμενα από τα Κοινοτικά Ταμεία.

3. Σε κάθε Κράτος-Μέλος θα πρέπει να δημιουργηθούν οργανώσεις καθαρά επαγγελματικές οι οποίες θα προωθούν λύσεις απέναντι στα προβλήματα των μελών τους. Αυτές οι οργανώσεις θα πρέπει να συντονιστούν σε Κοινοτικό επίπεδο για την εφαρμογή κοινών δράσεων.

4. Για την όσο το δυνατόν ευρύτερη διάδοση των πληροφοριών, όλα τα μαζικά μέσα ενημέρωσης πρέπει να συμβάλλουν σ'αυτό διαμέσου των Εθνικών και Κοινοτικών φορέων. Η γυναικεία επιτροπή θα συνεργαζόταν με μεγάλο ενδιαφέρον για την πραγματοποίηση μιας Ευρωπαϊκής Ταινίας πάνω στις γυναίκες ως μέλη συνεταιρισμών.

5. Οι πρωτοβουλίες σχετικά με τις θεσμικές δράσεις πρέπει να συνεχιστούν με σκοπό ν'αλλάξουν την νοοτροπία.

6. Τα Κοινοτικά όργανα πρέπει να πάρουν την πρωτοβουλία για να καθορίσουν τα ουσιαστικά στοιχεία ενός νομικού πλαισίου. Οι Ευρωπαίες έχουν ήδη προβληματιστεί πάνω στο θέμα αυτό και θα συνεχίσουν τη δράση τους προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ε.Ε.Κ.

7. Επίσης οι πρωτοβουλίες σχετικά με τον Αγροτουρισμό θεωρούνται απαραίτητες και με ιδιαίτερη σημασία. Τέτοιες δραστηριότητες θα πρέπει να συνεχιστούν ν'αναπτύσσονται σ'όλες τις περιοχές, επιχορηγούμενες από χρηματοδοτικούς πόρους για "Τοπικές πρωτοβουλίες για τη δημιουργία απασχόλησης"

Οι γυναίκες έχουν την πεποίθηση, παρ'όλο τα προβλήματα που υπάρχουν, ότι θα χρειαστεί πολύ στράτευση προκειμένου να υλοποιήσουν τους στόχους τους.

Χρειάζεται όμως υπομονή, θάρρος και επιμονή για να τους κερδίσουν καθώς επίσης να βελτιωθεί το νομικό καθεστώς για τις γυναίκες ως μέλη συνεταιρισμού, το οποίο σε πολλές χώρες της ΕΟΚ βρίσκεται σε απαράδεκτη κατάσταση διότι δεν υπάρχει η ανάλογη με το μέγεθος των προσφερόμενων υπηρεσιών αναγνώριση. Αυτό ακριβώς τονίστηκε από τις αντιπροσωπείες των γυναικών ότι θα πρέπει να δημιουργηθούν εκείνες οι υποδομές που θα στηρίξουν το ρόλο της γυναίκας στους συνεταιρισμούς, στην οικογένεια και την κοινωνία.

7.3. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Τα στοιχεία που παραθέτουμε παρακάτω αφορούν κυρίως τις γυναίκες-αγρότισσες και τις προϋποθέσεις πρόσβασής τους στους συνεταιρισμούς.

Οι γυναίκες της Ευρώπης, χάρη στην υποστήριξη των υπηρεσιών ενημέρωσης της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, πραγματοποίησαν, τακτικά, συνόδους συνειδητοποίησης του ρόλου που ασκούν στους συνεταιρισμούς. Το θέμα αυτό συζητήθηκε μέσα σ' ένα Ευρωπαϊκό πνεύμα στις περισσότερες χώρες της ΕΟΚ, διαχρονικά στο VAALBEEK το 1971, στο Στρασβούργο το 1975, στο FRASCATI το 1980, στο GRADO το 1982, στο Δουβλίνο το 1984, στο ERETSIL το 1986, στο CALDAS DE REINHA το 1987, στο CADIZ το 1988, στη Μυτιλήνη το 1989.

Η κοινοτική πολιτική στα θέματα ισότητας μεταξύ ανδρών-γυναικών, ασχολείται με κάθε επαγγελματική δραστηριότητα όπου συμπεριλαμβάνονται οι εργαζόμενοι σε συνεταιρισμούς. Στο πρώτο πρόγραμμα δράσης της Κοινότητας για την ισότητα μεταξύ ανδρών γυναικών που καλύπτει την περίοδο 1982-1985, υπήρξε ρητή αναφορά υπέρ των γυναικών που εργάζονται σε συνεταιρισμούς. Στο δεύτερο πρόγραμμα δράσης για την ισότητα ευκαιριών ανδρών -γυναικών που καλύπτει την περίοδο 1986-1990, η Επιτροπή πρότεινε μια σειρά πρωτοβουλιών, στο πεδίο της νομοθεσίας, της εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης, της απασχόλησης, των νέων τεχνολογιών, της κοινωνικής ασφάλισης και προστασίας, της συμμετοχής στους συνεταιρισμούς αλλά και στις οικογενειακές και επαγγελματικές ευθύνες υπέρ όλων των γυναικών.

Μολονότι μερικές γυναίκες υπόκεινται σε ορισμένους καταναγκασμούς,όπως η κατοίκηση σε αγροτικό χώρο,τα χαμηλά εισοδήματα,στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό,επιλέγουν να έχουν ή όχι επαγγελματική δραστηριότητα.Εάν έχουν παρακολουθήσει ένα σεμινάριο ή μια επιμόρφωση,προφανώς,θα επιλέξουν την ενεργό συμμετοχή τους στον συνεταιρισμό ή σπουδήποτε αλλού.

Στην κατανομή των εργασιών έχουμε:στον άνδρα την χρήση μηχανών και άλλες εργασίες που θεωρούνται ανδρικές όπως και η εκπροσώπηση σε συνεταιρισμούς,στη γυναίκα η φροντίδα του σπιτιού.

Η κατάσταση αυτή όμως δεν είναι παγιωμένη.Σε πολλές χώρες υπάρχουν στοιχεία που μας επιτρέπουν να ελπίζουμε ότι οι αλλαγές κυρίως σε ότι αφορά την αναγνώριση του επαγγελματικού καθεστώτος,θα δώσουν ικανοποίηση στις θεμιτές προσδοκίες των γυναικών.

Πιθανόν,για να υπάρξει αρμονική προσέγγιση των οικονομικών,νομικών και κοινωνικών καταστάσεων σε όλες τις χώρες της Κοινότητας,θα πρέπει να εξετασθεί,τη στιγμή της αναθεώρησης(το 1993)της (προαναφερθείσας) οδηγίας για τις γυναίκες ως μέλη συνεταιρισμών σε ποιο βαθμό θα μπορεί να υπάρξει πρόοδος,σχετικά με την βελτίωση του καθεστώτος.

Απ' ότι φαίνεται,όμως,οι γυναίκες πιστεύουν ότι χρειάζεται δυναμικός και εντατικός αγώνας για την υλοποίηση του στόχου της αναγνώρισης της συμμετοχής τους σε συνεταιρισμούς.

Στο κείμενο που ακολουθεί γίνεται μερική ενημέρωση για τις γυναίκες και την σχέση τους με αγροτικούς συνεταιριστικούς οργανισμούς,στις χώρες της ΕΟΚ.

7.4. Η πρόσβαση των γυναικών σε αγροτικές ενώσεις και σε συνεταιρισμούς.

1) Η γυναίκα ως μέλος αγροτικού συνεταιρισμού στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

Από νομική άποψη οι επαγγελματικές οργανώσεις και οι συνεταιρισμοί είναι ανοιχτοί κατά τον ίδιο τρόπο στις γυναίκες και στους άνδρες. Στην πραγματικότητα όμως πολύ λίγες γυναίκες ακόμη καταλαμβάνουν υπεύθυνες θέσεις.

Ένα από τα κριτήρια ένταξης στους συνεταιρισμούς είναι η ποιότητα του φυσικού προσώπου και όχι του νομικού προσώπου.

Τελικά οι κανονισμοί των συνεταιρισμών μπορούν να απαιτούν να γίνουν μέλος μόνο ο αρχηγός της εκμετάλλευσης (άνδρας ή γυναίκα). Σε διαφορετική περίπτωση, επιτρέπονται να γίνουν μέλη ενός συνεταιρισμού περισσότερα άτομα που συμμετέχουν στην ίδια εκμετάλλευση. Το κάθε μέλος οφείλει να καταβάλλει συνδρομή και διαθέτει δικαίωμα ψήφου. Τα διάφορα μέλη μιας οικογενειακής εκμετάλλευσης έχουν έτσι τη δυνατότητα να συμμετέχουν από κοινού στις δραστηριότητες ενός συνεταιρισμού.

2) Η γυναίκα ως μέλος συνεταιρισμού στο Βέλγιο.

Στους συνεταιρισμούς δε γίνεται καμία διάκριση μεταξύ ανδρών και γυναικών. Μπορεί μάλιστα να παρατηρηθεί μια ορισμένη παρουσία των βοηθών γυναικών στους συνεταιρισμούς. Ωστόσο διαπιστώνεται ότι οι γυναίκες όταν προσχωρούν σε οργανώσεις σπάνια καταλαμβάνουν θέσεις υπευθυνότητας εκτός εάν πρόκειται για γυναικεία τμήματα αυτών των οργανώσεων στα οποία ασκούν πλήρως όλες τις υπευθυνότητες. Πράγματι, οι κανονισμοί των συνεταιρισμών δέχονται ως μέλη τους αρχηγούς εκμετάλλευσης. Οι γυναίκες βοηθοί μάλιστα αντιπροσωπεύουν εκεί ορισμένες φορές τους συζύγους τους οι οποίοι τις δίνουν εξουσιοδότηση εν ονόματι των γενικών κανόνων της εντολής τους.

3) Η γυναίκα ως μέλος συνεταιρισμού στη Δανία.

Οι γυναίκες μπορούν να εκλέξουν και να εκλεγούν στις επαγγελματικές οργανώσεις όμως δεν είναι πολυάριθμες. Με άλλα λόγια, τα κείμενα δεν κάνουν καμία διάκριση μεταξύ ανδρών και γυναικών. Όμως οι αριθμοί δείχνουν ακόμη ότι πολύ λίγες γυναίκες παρουσιάζονται για τις υπεύθυνες θέσεις αυτών των οργανισμών.

Όσον αφορά τους συνεταιρισμούς κάθε οικογενειακή εκμετάλλευση διαθέτει ένα ψήφο. Όταν οι σύζυγοι έχουν παντρευτεί με το καθεστώς του χωρισμού των αγαθών, ο σύζυγος ιδιοκτήτης της εκμετάλλευσης είναι αυτός που έχει δικαίωμα ψήφου και εκλογής στο συνεταιρισμό. Όταν οι σύζυγοι είναι παντρεμένοι με το καθεστώς της κοινότητας των αγαθών και το εισόδημα τους ανήκει από κοινού, ο σύζυγος και η σύζυγός του μπορούν να εκλεχτούν και οι δύο στο συνεταιρισμό. Ωστόσο, σπάνια βλέπει κανείς να εκλέγονται οι γυναίκες στα όργανα λήψης αποφάσεως των συνεταιρισμών.

4) Η γυναίκα ως μέλος συνεταιρισμού στην Ισπανία.

Δεν υπάρχει καμία διάκριση στο δίκαιο μεταξύ ανδρών και γυναικών. Όμως, η θέση των γυναικών στα διοικητικά όργανα δείχνει ότι

πολύ λίγες γυναίκες έχουν φτάσει ως τώρα σε υπεύθυνες θέσεις στα πλαίσια των συνδικάτων και των συλλόγων. Για τους συνεταιρισμούς, θα πρέπει να σημειωθεί επίσης ότι μόνο οι κάτοχοι εκμετάλλευσης έχουν δικαίωμα ψήφου.

5) Η γυναίκα ως μέλος του συνεταιρισμού στη Γαλλία.

Στα θέματα της πρόσβασης στις οργανώσεις και τα επαγγελματικά συνδικάτα, καμία διάκριση δε γίνεται στα κείμενα μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Για την περίπτωση των συνεταιρισμών, μετά το 1980 ο νομοθέτης επισημοποίησε μια πρακτική που ήταν συνηθισμένη: δηλαδή ότι και οι δύο σύζυγοι μπορούσαν να εκλεγούν στο συνεταιρισμό. Μια τέτοια διάταξη επιτρέπει στο νοικοκυριό να αποφασίσει ελεύθερα και να επιλέξει ποιος από τους συζύγους θα αντιπροσωπεύει την εκμετάλλευση στο συνεταιρισμό. Πάντως, γενικά διαπιστώνεται πως λίγες είναι οι γυναίκες που προσχωρούν στις επαγγελματικές οργανώσεις και στους συνεταιρισμούς.

6) Η γυναίκα ως μέλος συνεταιρισμού στην Ιρλανδία.

Δεν υπάρχει τυπική διάκριση μεταξύ ανδρών-γυναικών που μπορούν με τον ίδιο τρόπο να εισέλθουν στις επαγγελματικές οργανώσεις και στους συνεταιρισμούς. Μπορεί να παρατηρήσει κανείς όμως, ότι πολύ λίγες γυναίκες βρίσκονται σε θέσεις απόφασης και ευθύνης. Στα πλαίσια της IRISH FARMERS ASSOCIATION (IFA) οι γυναίκες έχουν το δικαίωμα όπως και οι άνδρες, να παρευρίσκονται στις συνεδριάσεις και να συμμετέχουν εάν θέλουν πιο ενεργά στην οργανωτική εργασία. Έτσι, οι γυναίκες όλο και περισσότερο εκπροσωπούνται στις διάφορες εθνικές επιτροπές.

Η IRISH COOPERATIVE ORGANISATION SOCIETY (ICOS), που συγκεντρώνει όλους τους Ιρλανδικούς συνεταιρισμούς, υιοθέτησε το 1980 υπόδειξη σύμφωνα με την οποία τα μέλη των συνεταιρισμών θα πρέπει να είναι οι οικογένειες. Η υπόδειξη αυτή δεν έχει ακολουθηθεί έως σήμερα από αποτελέσματα. Γενικά, επικρατεί μια παραδοσιακή στάση ακόμη και από τις ίδιες τις γυναίκες άλλωστε.

7) Η γυναίκα ως μέλος συνεταιρισμού στην Ιταλία.

Η Ιταλική νομοθεσία για τους συνεταιρισμούς παραχωρεί μόνο στα μέλη της οικογένειας που έχουν εντολή από τον αρχηγό της εκμετάλλευσης το δικαίωμα συμμετοχής. Αυτό το κείμενο άλλωστε είναι αντίθετο με τις διατάξεις του αστικού κώδικα για την οικογενειακή επιχείρηση.

8) Η γυναίκα ως μέλος του συνεταιρισμού στο Λουξεμβούργο.

Για τους συνεταιρισμούς, το κριτήριο για να καταστεί κανείς μέλος είναι η ιδιότητα του αρχηγού της εκμετάλλευσης. Βεβαίως, οι αρχηγοί της εκμετάλλευσης σε περίπτωση εμποδίου, μπορούν να εκπροσωπηθούν από μέλος της οικογένειάς τους και για τον σκοπό αυτό να του εκχωρήσουν δικαιώματα ψήφου μέσω εξουσιοδότησης. Επιπλέον δε, απαγορεύεται στα μέλη της οικογένειας του αρχηγού της εκμετάλλευσης, τουλάχιστον σε εκείνα που εργάζονται στην εκμετάλλευση, να παρευρίσκονται στις συνεδριάσεις (σ' αυτή την περίπτωση δε χρειάζεται εξουσιοδότηση, όμως τα μέλη που παρευρίσκονται στις συνεδριάσεις μ' αυτή την ιδιότητα, δεν έχουν δικαίωμα ψήφου.

Στην πράξη, οι μόνες γυναίκες που είναι μέλη συνεταιρισμών είναι αυτές που διευθύνουν μια εκμετάλλευση.

9) Η γυναίκα ως μέλος συνεταιρισμού στις Κάτω Χώρες.

Τυπικά, οι γυναίκες μπορούν να γίνουν μέλη των επαγγελματικών οργανώσεων, είτε είναι αρχηγοί εκμεταλλεύσεων, συνεκμεταλλεύτριες, βοηθοί ή μισθωτές.

Οι συνεταιρισμοί, εξάλλου θα πρέπει στο εξής να τροποποιήσουν τους κανονισμούς τους έτσι ώστε οι γυναίκες να μπορούν να γίνουν πλήρη μέλη. Ο σύζυγος και η σύζυγος και ενδεχόμενα τα παιδιά που συμμετέχουν στην εκμετάλλευση μπορούν στο εξής να είναι μέλη. Το δικαίωμα ψηφοφορίας περιορίζεται σε ένα ψήφο ανά οικογένεια.

Στα όργανα απόφασης και στις ομάδες εργασίες των συνεταιρισμών, όλο και περισσότερες γυναίκες επιλέγονται και διορίζονται, επιπλέον από τις γυναίκες συμβούλους.

Παρ' όλα αυτά ο αριθμός των γυναικών, που είναι μέλη ή και στελέχη των συνεταιρισμών, παραμένει στο σύνολό του πολύ περιορισμένος.

10) Η γυναίκα ως μέλος συνεταιρισμού στην Πορτογαλία.

Οι συνεταιρισμοί δεν απαιτούν από τα μέλη τους την ιδιότητα του αρχηγού της εκμετάλλευσης. Η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών υπάρχει στο δίκαιο, και στην πράξη οι γυναίκες λαμβάνουν δραστήριο μέρος στη συνεταιριστική και συλλογική ζωή.

11) Η γυναίκα ως μέλος συνεταιρισμού στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Οι επαγγελματικές οργανώσεις είναι προσιτές στις γυναίκες και στους άνδρες. Στους συνεταιρισμούς σε γενικές γραμμές, τα μέλη είναι φυσικά πρόσωπα, καθώς η ένταξη σε ένα συνεταιρισμό δεν περιορίζεται στους αρχηγούς εκμετάλλευσης.

Περισσότερα άτομα που συμμετέχουν σε μια εκμετάλλευση, μπορούν να ενταχθούν στο ίδιο συνεταιρισμό, αυτή η εκμετάλλευση έχει τόσες ψήφους όσο και τα άτομα που έχουν ενταχθεί.

Από τα προαναφερόμενα μπορούμε να σχολιάσουμε ότι, σε όλα σχεδόν τα Κράτη-Μέλη παρατηρείται μικρός βαθμός ενεργούς συμμετοχής των γυναικών εξαιτίας των νομικών διατάξεων που υπάρχουν. Η Κοινοτική Διάταξη θα έπρεπε να προβλέπει μια αναθεώρηση των καταστατικών των συνεταιρισμών, ούτως ώστε να εγγυείται η ενεργός συμμετοχή των γυναικών. Για την πραγματοποίηση αυτού, θα πρέπει τα καταστατικά των συνεταιρισμών να επιτρέπουν να γίνονται μέλη εκμεταλλεύσεις και όχι εκμεταλλευτές και ότι οι δύο σύζυγοι έχουν εξίσου δικαίωμα να αντιπροσωπεύουν την οικογένεια στο συνεταιρισμό.

8.1. Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΗΜΕΡΑ

Από την μελέτη για τους συνεταιρισμούς φάνηκε ότι ο θεσμός αρχικά ήταν άγνωστος σε γυναίκες και άνδρες λόγω της "γυναικείας" φυσιογνωμίας τους, έγινε όμως γρήγορα αποδεκτός από την ανάγκη να βελτιώσουν το οικογενειακό τους εισόδημα με σιγουριά και με τρόπο που θα απομάκρυνε τις γυναίκες από το σπίτι ή και το χωριό τους.

Αρχικά η τεχνολογία που εξελίσσεται με απίστευτα γοργούς ρυθμούς, κυρίως μετά τον 2ο παγκόσμιο Πόλεμο, έχει εισβάλλει και στο χώρο της παραγωγής, επηρεάζοντας την δομή και την λειτουργία της.

Οι κοινωνικές δομές, η νοοτροπία και οι παραδοσιακοί ρόλοι της γυναίκας και του άνδρα, χωρίς να έχουν αλλάξει εντελώς, δέχονται και αντανακλούν την μεταβολή των οικονομικών δομών.

Το βιοτικό επίπεδο, η ποιότητα της ζωής των γυναικών σήμερα, έχει βελτιωθεί (αύξηση εισοδήματος). Το νομικό καθεστώς τα τελευταία χρόνια έχει αναθεωρηθεί συμβάλλοντας ουσιαστικά στην καλύτερη ζωή τους.

Το νομικό καθεστώς, συνέβαλε στον εκσυγχρονισμό του θεσμού της οικογένειας, άλλοτε επιβεβαιώνοντας αλλαγές που έχουν συμβεί στην ελληνική κοινωνία, (π.χ. η γυναίκα είναι σε πολλές περιπτώσεις ουσιαστικά συνυπεύθυνη για την ανατροφή των παιδιών), και άλλοτε δημιουργώντας νέους θεσμούς που συμβάλλουν στην λειτουργία της οικογένειας με βάση την ισότητα και αλληλοσεβασμό των συζύγων.

Το νέο νομικό καθεστώς φροντίζει για την εξάλειψη ανισοτήτων που υπήρχαν σε βάρος της ελληνίδας επιτρέποντάς της να συμμετέχει με ίσους όρους στην οικονομική, πολιτική ζωή του τόπου. Παρ' όλα αυτά πολλά από τα εμπόδια δεν έχουν ξεπεραστεί ακόμα όπως:

--- Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, ιδιαίτερα οι γυναίκες πάνω από 40 ετών.

--- Έλλειψη επαγγελματικής εκπαίδευσης.

--- Έλλειψη ενημέρωσης, που αφορούν τις νέες τεχνολογικές εξελίξεις.

--- Η διαμορφωμένη νοοτροπία στον ελληνικό χώρο, που θεωρεί ότι μόνο ο άνδρας, πρέπει να συμμετέχει στην πολιτική ζωή, στην τοπική αυτοδιοίκηση, στους συνεταιρισμούς, νοοτροπία που έχει αρχίσει να μεταβάλλεται στην πόλη, αλλά όχι τόσο και στην ύπαιθρο.

---Αδυναμία λειτουργίας θεσμών-νηπιαγωγεία,βρεφονηπιακοί σταθμοί ,Κ.Α.Π.Η.-που θα εξασφαλίζουν ελεύθερο χρόνο στην γυναίκα.

Η θέση της γυναίκας ως μέλος συνεταιρισμού δεν είναι ουσιαστικά καλύτερη στις χώρες της ΕΟΚ.

Παρόλα τα παραπάνω,η νέα ελληνίδα αρχίζει δειλά δειλά,να συμμετέχει στον πολιτιστικό σύλλογο,στον συνεταιρισμό γυναικών και λίγο σπανιότερα στην τοπική αυτοδιοίκηση,ενώ δεν δέχεται την καταπίεση της κοινωνίας και των αρρένων μέλων της οικογένειάς της. Όλο και περισσότερο η νέα ελληνίδα,ζητά μεγαλύτερη συμμετοχή στην κοινωνική,οικονομική,πολιτική ζωή του τόπου της.

Η Πολιτεία,από την άλλη μεριά,θα πρέπει να προωθήσει ,προσεκτικά όμως για να μην δημιουργήσει αντιπαραθέσεις,θεσμούς εκπαίδευσης ,ενημέρωσης και ιδιαίτερα επαγγελματικής επιμόρφωσης.

8.2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΣΥΝ/ΣΜΩΝ.

Εκτός από τις νομοθετικές ρυθμίσεις που έχουν γίνει για να βελτιωθεί η θέση της γυναίκας στους συνεταιρισμούς , για την εφαρμογή της ισότητας στην πράξη,έχουμε μια σειρά από θετικές δράσεις και συγκεκριμένα μέτρα και προγράμματα τα οποία στοχεύουν να εξαλείψουν κοινωνικές ανισότητες που συντηρούν ανισότητες σε βάρος της και γενικότερα αποβλέπουν στην ουσιαστική αναβάθμιση της θέσης της στην Ελληνική κοινωνία.

Είναι όμως φανερό ότι η κοινωνική αλλαγή δεν πραγματοποιείται μέσα από νομοθετήματα μόνο. Έστω και αν οι νέοι θέσμοι αποδεικνύονται κοινωνικά ωφέλιμοι και λειτουργικοί μέσα από την καθημερινή κοινωνική πράξη χρειάζεται:

---Συνεργασία των γυναικείων συνεταιρισμών-Μεγέθυνση αυτών με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων,σκέψεων και εμπειριών για νέες δραστηριότητες ,

---Μεγαλύτερη προβολή των γυναικείων συνεταιρισμών,

---Κατάλληλη αντιμετώπισή τους από την αγορά,τον ανταγωνισμό και την σχετική νομοθεσία λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη την οικονομική συμβολή των γυναικών,

Μεγαλύτερη εκπαίδευση των μελών τους.Αυτό θα γίνει μέσα από κάποια σεμινάρια που θα καλύπτουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες

των γυναικών σε θέματα που τις αφορούν άμεσα,μια και σύμφωνα με τις παιδαγωγικές αρχές,καλύτερα εξειδικευμένα άτομα αποδίδουν περισσότερο στην εργασία τους και βέβαια δεν πρέπει να δέχονται να παρακολουθούν σεμινάρια(που βέβαια πολλά από αυτά στάθηκαν χρήσιμα) τα οποία δεν έχουν επιλέξει,

---Αποφυγή παρεμβάσεων τρίτων,

---Ενίσχυση της εκπροσώπησης των γυναικών σε συνδικαλιστικές και συνεταιριστικές οργανώσεις,

---Διάδοση της συνεταιριστικής ιδέας σε περισσότερες γυναίκες για να αυξηθούν τα μέλη των συνεταιρισμών διαφόρων περιοχών και επομένως να αυξηθεί η δύναμή του,

---Επέκταση των δραστηριοτήτων των συνεταιρισμών,έτσι ώστε τα μέλη να έχουν πιο σταθερή δουλειά και μεγαλύτερο εισόδημα,

---Κάθε συνεταιρισμός να έχει το δικό του οίκημα(δικός τους οικονομικός,πολιτικός,πολιτισμικός χώρος κάτι που δεν ισχύει για όλους σήμερα) για να στεγάσει το γραφείο του,το εστιατόριό του,το εκθετήριό για τα προϊόντα του,ώστε να δημιουργηθεί ένα"στέκι" με την καλύτερη εδραίωση του στην περιοχή,που θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την εξαλειψη παραγόντων που διατηρούν την υποδεέστερη θέση της γυναίκας,

---Δημιουργία βιβλιοθήκης με βιβλία ποικίλου περιεχομένου,χώρο ψυχαγωγίας για να περνούν οι γυναίκες τον ελεύθερο χρόνο τους,με στόχο την πολιτιστική τους αναβάθμιση(πράγμα κυρίως απαραίτητο για περιοχές που στερούνται τη συχνή επαφή και επικοινωνία με τον έξω κόσμο),

---Διοργάνωση εκδηλώσεων πολιτισμικού χαρακτήρα για τα μέλη και τους πελάτες τους με σκοπό την ψυχαγωγική ικανοποίησητην ευχαρίστηση και γνωριμία τους με τον Ελληνικό Πολιτισμό,τα ήθη και τα έθιμα του τόπου και την στήριξη των σχέσεων,

Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι πολλές γυναίκες-μέλη συνεταιρισμών έχουν συνειδητοποιήσει σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό τις αρχές και τα πλεονεκτήματα του συνεταιριστικού κινήματος,καθώς επίσης και τις δυνατότητές τους ως γυναίκες για μια καλύτερη οικονομική ανταμοιβή και κοινωνική αναγνώριση.

Έχουν όμως μακρύ δρόμο μέχρι να ζυμωθούν μέσα στις νέες διαδικασίες που τους ανοίχτηκαν-μέσω του συνεταιρισμού- για να φτάσουν να δημιουργήσουν σταθερές βάσεις και συνθήκες,που θα οδηγήσουν στην ανάπτυξη αυτόβουλων και υπεύθυνων ενεργειών τόσο για το καλό

το δικό τους και της οικογένειάς τους,όσο και του ευρύτερου χώρου μέσα στον οποίο ζουν και εργάζονται.

Θεωρείται λοιπόν,απαραίτητη η ατομική και ομαδική πράξη της γυναίκας σε γυναικείες συνεταιριστικές οργανώσεις,σε κέντρα λήψης αποφάσεων,σε φορείς άσκησης και διεκδίκησης εξουσίας συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην αξιοποίηση και βελτίωση των ήδη υπάρχοντων θεσμών.

Πέρα όμως από τα θετικά αποτελέσματα που θα έχει ο θεσμός για τις γυναίκες και την ιδιαίτερη πατρίδα τους,ο συνεταιρισμός έχει αδυναμίες και προβλήματα διογκωμένα και εκτεταμένα.Όσον αφορά τις οικονομικές ανισότητες σε βάρος των γυναικών ο συνεταιρισμός προς το παρόν δίνει τη δυνατότητα στα μέλη του να"βοηθήσουν"ή να"συμπληρώσουν" το οικογενειακό τους εισόδημα(στόχος του Τμήματος Α.Ο.Ο.),μάλλον παρά να αποκτήσουν "Οικονομική Αυτοδυναμία" (στόχος της Γ.Γ.Ι.).Αυτό συμβαίνει γιατί τα οικονομικά οφέλη που απολαμβάνουν οι συνεταιρισμένες γυναίκες δεν αποτελούν μία ριζική λύση στην ανεργία ή στην υποαπασχόλησή τους επειδή:

1)Τα οικονομικά οφέλη εξαρτώνται άμεσα ή έμμεσα από διάφορες μορφές κρατικής αγωγής.

2)Τα οικονομικά οφέλη προέρχονται από περιουσία που δεν ανήκει στις ίδιες.

3)Συνυπάρχουν και εμποδίζεται η ανάπτυξη τους με αντισυνεταιριστικές πρακτικές.

4)Δεν είναι πάντα αποτέλεσμα της ισότιμης διανομής κερδών μεταξύ των μελών του.

Ακόμα το είδος των υπηρεσιών ή και προϊόντων που προσφέρουν τα μέλη του συνεταιρισμού ταυτίζεται με τον παραδοσιακό ρόλο της νοικοκυράς και της τροφού.Έτσι,ενισχύονται οι προκαταλήψεις "Οι γυναίκες για το σπίτι",που βοηθούν την οικονομική ανισότητα σε βάρος των γυναικών.Στην πραγματικότητα οι γυναίκες που έγιναν μέλη των συνεταιρισμών,χωρίς να ερωτηθούν οι ίδιες για το τί ακριβώς ήθελαν να κανουν απορροφήθηκαν στον υδροκέφαλο τριτογενή τομέα υπηρεσιών σε επαγγέλματα που θεωρούνται"γυναικεία",διότι δεν απαιτούν υψηλή ειδίκευση ή είναι εποχιακά.Δηλ.το εισόδημά τους έχει βοηθητικό παρά μόνιμο/τακτικό χαρακτήρα.

Η επισήμανση των παραπάνω προβλημάτων δεν έχει σκοπό να αμφισβητήσει ούτε την συνεταιριστική ιδέα,ούτε το θεσμό των γυναικείων συνεταιρισμών.

Αντίθετα,στόχος είναι η επισήμανση μερικών αδυναμιών και προτάσεις-λύσεις για την αποδοτικότερη λειτουργία των γυναικείων συνεταιρισμών μακροπρόθεσμα.

Καταρχήν οι γυναικείοι συνεταιρισμοί πρέπει να ιδρύονται αφού προηγουμένως ερωτηθούν οι ίδιες οι γυναίκες για τις ανάγκες τους και κυρίως,αφού ενημερωθούν για τις επιλογές που έχουν και τις επιλογές που μπορούν να κάνουν.Η συνεχής ενημέρωσή τους μέσα από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ή και με την βοήθεια των διάφορων φορέων θα ενθαρρύνει τις ίδιες τις γυναίκες να αναλάβουν την πρωτοβουλία να ιδρύσουν συνεταιρισμούς σύμφωνα με τις επιθυμίες τους.

Επίσης είναι αναγκαία η ίδρυση ενός γυναικείου συνεταιρισμού να συνοδεύεται από"εντατική επιμόρφωση" στα μέλη,για θέματα συνεταιριστικά και αυτοδιαχείρισης.

Η λεπτομερής ενημέρωση των μελών στις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά τους όπως τα ορίζει το καταστατικό και η σχετική νομοθεσία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την καλή λειτουργία του συνεταιρισμού και εφικτή λύση σε μια σειρά σοβαρών προβλημάτων που προέρχονται από την ανεπαρκή ως ανύπαρκτη γνώση των συνεταιριστικών αρχών.

Παράλληλα,πρέπει να βρεθούν τρόποι για να συμμετέχουν τα μέλη στις συλλογικές,διοικητικές και εργασιακές διαδικασίες έτσι ώστε οι συνεταιρίστριες να περνάνε από όλα τα στάδια οργάνωσης και λειτουργίας,να αντιλαμβάνονται τους κόπους και τις ευθύνες που κάθε ένα από αυτά συνεπάγεται και κατά συνέπεια να μην καταφεύγουν στις εύκολες λύσεις των αλληλοκατηγοριών ή και της "σιωπής" και της "απομόνωσης".

Με την μελέτη αυτή προσπαθήσαμε να παρουσιάσουμε-στο βαθμό που αυτό ήταν εφικτό-την πορεία των γυναικείων συνεταιρισμών,τον σκοπό της ύπαρξής τους,και τα αποτελέσματα αυτών για τις γυναίκες και τις ιδιαίτερες πατρίδες τους.Επίσης έγινε μια προσπάθεια σύγκρισης του τρόπου λειτουργίας τους στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Από την άλλη μεριά η έρευνα αυτή προσπάθησε να βοηθήσει και να προτείνει κάποιες λύσεις για τη συνέχιση της προσπάθειας διατήρησης και αναβάθμισης του θεσμού των γυναικείων συνεταιρισμών,με στόχο τη κοινωνική αναγνώριση της γυναίκας.

8.3. Συμπεράσματα.

Στα προηγούμενα κεφάλαια αναφέρθηκαν πολλά, γύρω από την γυναίκα το συνεταιριστικό κίνημα και την θέση της μέσα σ' αυτό, που επηρέασαν σημαντικά τα συμπεράσματα στα οποία θα αναφερθούμε παρακάτω, ακόμη περισσότερο όμως επηρέασαν οι συνεντεύξεις προσωπικές και μη προσωπικές που πάρθηκαν από γυναίκες-μέλη συνεταιρισμών.

Η θέση της γυναίκας έχει βελτιωθεί τα τελευταία χρόνια στην Ελληνική κοινωνία. Στη βελτίωση αυτή συνετέλεσαν σημαντικά οι Νόμοι που αφορούν την ισότητα των δύο φύλων, τα μέτρα που έχουν παρθεί για την επαγγελματική κατάρτιση των γυναικών. Τα εκπαιδευτικά και επιμορφωτικά σεμινάρια που πραγματοποιήθηκαν μέσω προγραμμάτων της Γ.Γ.Ι., του ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ., του Ο.Α.Ε.Δ., των άλλων αρμόδιων φορέων οδήγησαν σε θετικά αποτελέσματα. Με την συμμετοχή τους σ' αυτά οι γυναίκες ανακάλυψαν πολλές δυνατότητες που μέχρι τώρα αγνοούσαν. Ιδρύοντας και συμμετέχοντας στους συνεταιρισμούς προσέφεραν τις υπηρεσίες τους, και χαίρουν τώρα την οικονομική και κοινωνική βελτίωσή τους.

Παρά το γεγονός όμως, ότι τα πρώτα αποτελέσματα γυναικείων συνεταιρισμών είναι θετικά το ποσοστό συμμετοχής της γυναίκας στο συνεταιριστικό κίνημα είναι ελάχιστο μέχρι μηδαμινό έναντι των ανδρικών. Οι δυνατότητες υπάρχουν, άραγε τί φτάνει;

Η απάντηση σ' αυτό το ερώτημα κυριαρχεί στις περισσότερες συνεντεύξεις που πάρθηκαν από γυναίκες-μέλη συνεταιρισμών. Χαρακτηριστικά"μα πως να γίνω μέλος του συνεταιρισμού, και πολύ περισσότερο πως να ιδρύσω έναν συνεταιρισμό, αφού μέχρι πρόσφατα μόνο άνδρες τον αποτελούσαν".

Τα κατάλοιπα της κοινωνικής μας νοοτροπίας και περισσότερο της νοοτροπίας των απομονωμένων περιοχών υπάρχουν και θέλουν τον διαχωρισμό(άνδρας-γυναίκα). Πιστεύω πως είναι το δυσκολότερο σημείο για την αποπεράτωση των στόχων που έχουν όλοι οι αρμόδιοι φορείς για τη βελτίωση της θέσης της γυναίκας ως μέλος συνεταιρισμού.

Ίσως παρηγορούμαστε έχοντας υπόψη ότι στις Ευρωπαϊκές χώρες η παρουσία των Ευρωπαίων γυναικών στο συνεταιριστικό κίνημα είναι ελάχιστη. Βέβαια αυτό δεν δίνει λύση στο υπάρχον πρόβλημα, και δεν πρέπει να επαναπαυόμαστε, χρειάζονται σημαντικές προσπάθειες, υπομονή και επιμονή από όλους μας για να πραγματοποιηθεί ο στόχος

"Η έντονη παρουσία της γυναίκας στο συνεταιριστικό κίνημα",στόχος που με την πραγμάτωσή του οφελούνται οικονομικά-κοινωνικά-πολιτιστικά,η γυναίκα,η οικογένειά της και όλο το εθνικό μας σύστημα.

Από την άλλη μεριά το Κράτος είναι ένας σημαντικός φορέας,κατάλληλος για την δημιουργία κινήτρων με σκοπό την ίδρυση και την σωστή λειτουργία γυναικείων συνεταιρισμών.Τα κίνητρα αυτά μπορεί να είναι οικονομικά(επιδοτήσεις,αύξηση εισοδήματος κ.α.) και κοινωνικά.

Διάφοροι άλλοι αρμόδιοι φορείς όπως είναι η Γ.Γ.Ι.,το ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ.,ο ΟΑΕΔ,η ΠΑΣΕΓΕΣ,ο ΕΟΤ,ο ΕΟΜΜΕΧ κλπ. με τα προγράμματα επιμορφωτικών,εκπαιδευτικών σεμιναρίων και σεμιναρίων που αφορούν την επαγγελματική κατάρτιση των γυναικών βοήθησαν στη μερική αύξηση συμμετοχής της στο συνεταιριστικό κίνημα.Με την συνέχιση αυτών των σεμιναρίων σε εντατικότερο βαθμό θα συμβάλλουν σημαντικά στην ανάπτυξη της συνεταιριστικής ιδέας και των γυναικείων συνεταιρισμών.

Την ίδρυση και την ανάπτυξη των γυναικείων συνεταιρισμών μπορούν να βοηθήσουν φορείς της οικονομικής ανάπτυξης και οι γυναικείοι σύλλογοι.Αυτό όμως που πραγματικά έχουν ανάγκη οι γυναίκες για να ξεπεράσουν τα διάφορα εμπόδια στην επίθυμία τους να ιδρύσουν και να γίνουν μέλη γυναικείων συνεταιρισμών είναι:Η ανάλογη συμπεριφορά και η ηθική υποστήριξη από το οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο ζουν.

Τελειώνοντας θα επαναφέρουμε στη μνήμη μας το συνεταιριστικό μήνυμα:"Ο ΚΑΘΕΝΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΚΑΙ ΟΛΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΕΝΑ".Γνωρίζουμε πως η γυναίκα εργάζεται και κοπιάζει για όλους,ας αναγνωρίσουμε αυτή την προσφορά της και να προσπαθήσουμε όσο μπορούμε να περάσουμε στην Ελληνική και ευρύτερη κοινωνία τα μηνύματα που απορρέουν από αυτή την πτυχιακή εργασία...-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Προκόβας Γεώργιος, Αμπελάκια. Το λίκνο του συνεταιρισμού.
2. Τσουραμάνη Χριστίνα, Συνεταιριστικός Κώδικας.
3. Κολυμβάς Νικολάος, Συνεταιρισμοί και Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά. Οι συνεταιρισμοί το έτος 2000, Συνεταιριστικά(Ελληνικά και Διεθνή).
4. Αβδελίδης Παρμενίων, Το Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα στην Ελλάδα, Εκδόσεις Παπαζήσης, 4η έκδοση 1986.
5. Χρυσικοπούλου Ιωάννα, Περί αστικών συνεταιρισμών, Ν.602/1915.
6. Τζωρτζάκη Φωτεινή, Οι συνεταιρισμοί στην Ελλάδα.
7. Γ. Βαφειάδης, Χρ. Κοντογεώργος, Λ. Παπακωνσταντινίδης, Αγροτουρισμός και Ισόρροπη Ανάπτυξη, Μελέτες για την Αγροτική Οικονομία 45, Αθήνα 1992.
8. Σόνια Αθ. Δροσοπούλου, Αγροτο-τουριστικοί Συνεταιρισμοί "Νομικό πλαίσιο Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών στην Ελλάδα", Εκδόσεις "INTERBOOKS", Αθήνα 1989.
9. Ε.Ο.Τ. "Αγροτουρισμός: Μια νέα μορφή Διακοπών στην Ελλάδα." (1987)
10. Ε.Ο.Τ., Ελλάδα "Διακοπές στην Πέτρα Λέσβου Μυτιλήνης. Ο πρώτος γυναικείος αγροτουριστικός συνεταιρισμός" (Φυλλάδιο), Αθήνα Μάρτιος 1984.
11. Ε.Ο.Τ., "Γυναικείοι Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί", Αρ. Έκδοσης: 2-Μάρτιος 1991.
12. Εφημερίδα Ελευθεροτυπία Πέμπτη 2 Απριλίου 1997.
13. Ιακωβίδου Όλγα, Ο ρόλος των Γυναικείων Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών στην Προώθηση του Αγροτουρισμού στην Ελλάδα, στο Συνεταιριστική Πορεία. "Δράση-Ιδεολογία-Επιστήμη", Τεύχος 27, Ιούλιος-Σεπτέμβριος 1992, σελ. 137-145.
14. Παπακωνσταντινίδη Λεωνίδα, "Τουριστική Ανάπτυξη και Αγροτικοί Συνεταιρισμοί", Εισήγηση σε σεμινάριο ΕΛΚΕΠΑ, Ρόδος 26-27 Απριλίου 1985.
15. Παπακωνσταντινίδη Λεωνίδα, Αγροτουρισμός, στο "ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΣ", Αρ. Τεύχους 2, Φεβρουάριος 1990.
16. Παπακωνσταντινίδη Λεωνίδα, Αγροτουρισμός, στο "ΑΓΡΟΤΙΚΗ", Αρ. Τεύχους 27, Μάρτιος 1990.

17. Παπακωνσταντινίδη Λεωνίδα, Το μέλλον του Ευρωπαϊκού Αγροτουρισμού, στο "ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΣ", Αρ. Τεύχους 8, Αύγουστος 1990.

18. Περιοδικό "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΑ", Τεύχη: 5ο, 6ο, 7ο, Έτος 1994, Τεύχη: 5ο, 6ο, 7ο, Έτος 1996.

19. Ο Γυναικείος Συνεταιρισμός Πέτρας, Πτυχιακή Λογιστικής (1992).

20. Πανελλαδική συνάντηση αγροτισσών με θέμα: "Αγρότισσα και Ανάπτυξη", Αθήνα 20-6-1986.

21. Περιοδικό "Αγροτικός Συνεργατισμός" Αριθμός τεύχους 12, έτος 1983.

22. Περιοδικό "Αγροτικός Συνεργατισμός" Αριθμός τεύχους 4, έτος 1984.

23. Περιοδικό "Αγροτικός Συνεργατισμός" Αριθμός τεύχους 12, έτος 1985, Δεκέμβριος.

24. Γενική Γραμματεία Ισότητας "Δικαιώματα και Υποχρεώσεις της εργαζόμενης γυναίκας στην μισθωτή εργασία" Αθήνα 1986.

25. Π. Α. Σ. Ε. Γ. Ε. Σ., στατιστικά στοιχεία 1983.

26. Α. Τ. Ε., εισήγηση Ελληνικής αντιπροσωπείας για το σεμινάριο αγροτισσών της Ε. ο. κ., Ιανουάριος 1989.

27. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, περιοδικό "Οι γυναίκες στο συνεταιρισμό", Αριθμός τεύχους 29, Οκτώβριος 1989.

28. Γενική Γραμματεία Ισότητας, "Επαγγελματική κατάρτιση και Επιμόρφωση Γυναικών", 1989.

ΠΙΝΑΚΑΣ Νο 1: Έσοδα γυναικείου Αγροτο-τουριστικού συνεταιρισμού Πέτρας Έτος Χρήσης 1986

Εκμετάλληση ενοικιαζόμενων δωματίων

Διαθέσιμες κλίνες: 250

Εξυπηρετήθηκαν 2000 κοινωνικοί τουρίστες και 1800 ελεύθεροι ταξίτες (ημεδαποί και αλλοδαποί).

Συνολικά έσοδα από διανυκτερεύσεις και διατροφή 27.019.143 δραχ.

Πληρωμές ενοικιαζόμενων δωματίων 16.701.311 δραχ.

Πληρωμές πρωινών στα μέλη 2.872.900 δραχ.

Φόροι που αποδόθηκαν στο Δημόσιο Ταμείο (Φόρος κύκλου εργασιών, Χαρτίσημο, Φόρος μισθωτών υπηρεσιών) 1.700.741 δραχ.

Τέλη παραπιδημοσίων που αποδόθηκαν στην Κοινότητα Πέτρας 865.737 δραχ.

Εκμετάλληση εστιατορίου

Εισπράξεις εστιατορίου 11.760.562 δραχ.

Φόρος που αποδόθηκε στην κοινότητα Πέτρας 506.950 δραχ.

Εκμετάλληση εκδρομών

Το κέρδος από τη διαχείριση εκδρομικών εργασιών ήταν 342.780 δραχ.

Συμπληρωματικά στοιχεία

Το δίκλινο δωμάτιο που δούλεψε κατά τους μήνες Μάιο, Ιούνιο, Ιούλιο, Αύγουστο και Σεπτέμβριο εισέπραξε περίπου 140.000 δραχ.

ΠΗΓΗ: Γενική Γραμματεία Ισότητας - Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ Νο 2: Έσοδα γυναικείου Αγροτο-τουριστικού συνεταιρισμού Αμπελακίων

Έτος Χρήσης 1986

1.	Ενοικιαζόμενα δωμάτια		
	Αριθμός διαθεσίμων κλινών	:	56
	Συνολικός αριθμός διανυκτερεύσεων	:	1245
	Αριθμός ελεύθερων τουριστών	:	695
	Αριθμός Τουριστών Κοινωνικού Τουρισμού	:	126
	Έσοδα από ελεύθερους Τουρίστες	:	843050 δρχ.
	Έσοδα Κοινωνικού τουρισμού	:	859800 δρχ.
	Συνολικά έσοδα 1986	:	1702850 δρχ.
	Χαρτόσημα Α' Β' Γ' Δ' Τριμήνου 1986	:	40819 δρχ.
	Κρατήσεις υπέρ συνεταιρισμού	:	224070 δρχ.
	Απόδοση στις Γυναίκες	:	1478780 δρχ.
2.	Αναψυκτήριο		
	Μικτά έσοδα	:	2062301 δρχ.
	Έξοδα	:	1335755 δρχ.
	Καθαρά κέρδη	:	726546 δρχ.
	Κρατήσεις υπέρ του Συνεταιρισμού 10%	:	72655 δρχ.
	Εδόθησαν στις γυναίκες τα υπόλοιπα ήτοι	:	653891 δρχ.

ΠΗΓΗ: Γενική Γραμματεία Ισότητας — Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης.

νώσεις που διαλύθηκαν:

ρισμα)

1983	1984	1985	ΣΥΝΟΛΟ
—	1	5	15
—	3	—	14
—	2	—	11
—	3	—	12
1	1	2	18
4	11	13	71
2	—	—	28
5	11	3	60
1	—	—	2
—	6	—	6
7	7	—	26
1	1	—	7
—	—	—	—
21	45	23	270

αλύθηκαν στο διάστημα 1979—
ισμών.

Α.Τ.Ε.)

ΠΙΝΑΚΑΣ Νο 15: Η Συμμετοχή των Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών στο Ετήσιο Πρόγραμμα Κοινωνικού Τουρισμού του Ε.Ο.Τ. (Μάης '88 — Μάρτης '89)

- ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΕΤΡΑΣ ΛΕΣΒΟΥ: Β' κατ.
Συμμετοχή δικαιούχου: 800 δρχ. Παρέχεται πρωινό και γείμα.
Χρόνος συμμετοχής: 1.5.88 — 31.3.89 (Συμμ. δικ. από Νοέμβρη 1988 έως Μάρτη 1989: 500 δρχ.).
ΤΗΛ: 0253/41238
- ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΜΑΣΤΙΧΟΧΩΡΙΩΝ ΧΙΟΥ:
Β' κατ.
ΤΗΛ: 0271/72496
Συμμετοχή δικαιούχου: 800 δρχ. Παρέχεται πρωινό και γείμα.
Χρόνος Συμμετοχής: 1.5.88 — 31.3.89 (συμμ. δικ. από Νοέμβρη '88 — Μάρτη 1989: 500 δρχ.)
- ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΜΠΕΛΑΚΙΩΝ: Β' κατ.
ΤΗΛ: 0495/31495
Συμμετοχή δικαιούχου: 800 δρχ. Παρέχεται πρωινό και γείμα.
Χρόνος συμμετοχής: 1.5.88 — 31.3.89 (Συμμ. δικ. από Νοέμβρη '88 — Μάρτη '89: 500 δρχ.)
- ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΑΓ. ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΠΡΕΣΠΩΝ: Β' κατ.
ΤΗΛ: 0385.51320
Συμμετοχή δικαιούχου: 600 δρχ. Παρέχεται πρωινό μόνο.
Χρόνος συμμετοχής: 1.8.88 — 31.3.89 (συμμ. δικ. από Νοέμβρη 1988 έως Μάρτη '89: 400 δρχ.)
- ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΑΡΑΧΩΒΑΣ: Β' κατ.
ΤΗΛ: 0267 31519
Συμμετοχή δικαιούχου: 800 δρχ. Παρέχεται πρωινό και γείμα.
Χρόνος συμμετοχής: 1.5.88 — 30.11.88 (συμμ. δικ. από Νοέμβρη '88: 500 δρχ.)

ΠΗΓΗ: Ε.Ο.Τ., Διεύθυνση «Εσωτερικού — Κοινωνικού Τουρισμού».

